

Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ 2020 РОКУ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Інформаційно-аналітичні матеріали

Рекомендовано до друку вченою радою
Комунального закладу Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
від 30 жовтня 2020 р., протокол № 13

Рецензенти

- Ю.О. Нікітін – ректор Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор історичних наук, доцент
- Ю.І. Харламов – начальник відділу інклюзивної освіти, позашкільної та виховної роботи Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації

Редактор

- І.В. Удовиченко – проректор з науково-педагогічної та методичної роботи Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, доцент

Автори-упорядники

О.І. Остапенко, О.Ф. Борисенко, Г.М. Браткова, Т.В. Максименко, Т.В. Самойлова

Методичні рекомендації

В.М. Карпуша, М.В. Кісільова, Н.В. Ключіна, А.В. Метейко, В.Д. Попов, Т.В. Светлова, О.В. Третьякова, Л.М. Шерстюк

Зовнішнє незалежне оцінювання 2020 року в Сумській області:
інформаційно-аналітичні матеріали / уклад. О.І. Остапенко;
за ред. І.В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО. 2020. 132 с.

Видання містить інформаційно-аналітичні матеріали за підсумками зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти Сумської області у 2020 році. Проаналізовано показники зовнішнього незалежного оцінювання в цілому по області та районах (містах, ОТГ), серед яких відсоток учнів, які не подолали поріг «склав/не склав», кількість випускників ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, середній бал ЗНО. Аналіз здійснювався за матеріалами Українського центру оцінювання якості освіти.

До видання також увійшли методичні рекомендації щодо організації роботи з учнями й учителями закладів загальної середньої освіти з питань підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання, підготовлені навчально-методичним відділом координації освітньої діяльності та професійного розвитку КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Матеріали можуть бути використані із метою організації роботи щодо підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання.

Зміст

Вступ.....	4
Організація та проведення зовнішнього незалежного оцінювання 2020 року в Сумській області.....	5
Підсумки зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти. Місце Сумської області у всеукраїнському рейтингу ЗНО-2020.....	9
Результати ЗНО-2020 випускників закладів загальної середньої освіти (у розрізі адміністративно-територіальних одиниць Сумської області).....	54
Українська мова та література.....	54
Історія України	61
Математика.....	67
Біологія	73
Географія.	79
Фізика.....	85
Хімія.....	91
Англійська мова.....	95
Німецька мова.....	101
Французька мова.....	101
Іспанська мова.....	101
Методичні рекомендації щодо підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання.....	103
Використані джерела.....	127
Додатки.....	128

Вступ

Зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО), як показує освітня практика, – одна з найпоширеніших та ефективних процедур оцінювання навчальних досягнень у світі, яка дозволяє провести як підсумкову атестацію, так і відбір претендентів на навчання до закладів вищої освіти. Окрім того, ЗНО – це вимірювання якості освіти, що є основою для визначення освітньої стратегії й тактики, оцінювання роботи закладів освіти й освітніх систем загалом.

Інформаційно-аналітичні матеріали за підсумками зовнішнього незалежного оцінювання 2020 року розроблено відповідно до Плану роботи комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти на 2020 рік.

Аналіз здійснювався з усіх навчальних предметів ЗНО (української мови та літератури, історії України, математики, біології, географії, фізики, хімії, англійської, німецької, французької, іспанської мов) за такими показниками:

- відсоток учасників, які не подолали поріг «склав/не склав»;
- відсоток учасників, які отримали 160 балів і вище;
- середній бал з кожного предмету.

Для аналізу використано регіональні дані про результати зовнішнього незалежного оцінювання 2020 року (за навчальними предметами), розміщені на сайті УЦОЯО (без урахування «інших категорій учасників», випускників закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти).

Матеріали структуровано за чотирма змістовними частинами.

У першій подано звіт про організацію та проведення зовнішнього незалежного оцінювання у Сумській області у 2020 році.

Друга частина містить аналіз показників ЗНО випускників закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) Сумської області, визначено рейтингове місце області серед інших регіонів України за всіма навчальними предметами та проаналізовано динаміку показників за 2018, 2019 та 2020 роки.

Третя частина містить результати ЗНО випускників ЗЗСО районів, об'єднаних територіальних громад, міст обласного підпорядкування Сумської області. За кожним показником визначено рейтингове місце району (міста, ОТГ) у розрізі кожного навчального предмета.

До окремої – четвертої частини ввійшли методичні рекомендації щодо підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання, підготовлені методистами навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Сумського ОППО. У рекомендаціях структуровано матеріал щодо роботи з учнями й учителями закладів загальної середньої освіти з питань підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання за навчальними предметами

Організація та проведення зовнішнього незалежного оцінювання 2020 року в Сумській області

Підготовка випускників до зовнішнього незалежного оцінювання, складання ними тестування на максимальний рейтинговий бал – одне з актуальних питань сучасної освіти. Для того, щоб досягти успіху за цим напрямом, необхідно провести максимально організовану, інноваційну, ретельно продуману, у тому числі й на перспективу, роботу не тільки самому випускнику, а й вчителю, керівнику.

Пріоритетним у цьому напрямі роботи є підготовка та безпосереднє проведення зовнішнього незалежного оцінювання, орієнтованого на особистість кожного випускника.

ЗНО–2020 у Сумській області було проведено організовано, з чітким дотриманням норм і вимог нормативно-правових документів, а головне, якісно – завдяки злагодженій співпраці Українського та Харківського центрів оцінювання якості освіти, Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, місцевих органів управління освітою.

Координацію навчально-організаційної діяльності роботи районних (міських) методичних кабінетів відділів (управлінь) освіти райдержадміністрацій, міськвиконкомів (міських рад), об'єднаних територіальних громад щодо підготовки та проведення ЗНО щороку в Сумській області здійснює комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (навчально-методичний відділ моніторингу якості освіти та зовнішнього незалежного оцінювання).

Зокрема, у вересні 2019 року затверджено план спільних дій Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти та Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації щодо співробітництва у 2019-2020 н.р. Оновлено інформацію про Департамент освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, місцеві органи управління освітою, заклади освіти, що міститься в інформаційно-телекомунікаційній системі Українського центру оцінювання якості освіти.

Комунальним закладом Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (навчально-методичний відділ координації освітньої діяльності та професійного розвитку) для вчителів проведено методичні поради з предметів, визначених для складання ЗНО, а також проаналізовано організаційно- методичні аспекти проведення тестування у 2020 році. Педагогів ознайомлено із загальними характеристиками сертифікаційних робіт, критеріями оцінювання завдань. Відбулися практичні заняття-тренінги з розв'язування завдань у формі тестів. За результатами порадників учителям надано методичні рекомендації з підготовки учнів до складання зовнішнього незалежного оцінювання.

Організаціо-методичні питання щодо проведення ЗНО-2020 розглянуто на нарадах керівників місцевих органів управління освітою, закладів освіти, відповідальних за проведення ЗНО в округах тестування.

З метою поповнення банку тестових завдань Українського центру оцінювання якості освіти якісними сертифікаційними роботами з предметів, визначених для складання ЗНО, 19-26 листопада 2019 року забезпечено проведення 841 апробаційне тестування із 9 навчальних дисциплін. До апробації залучено 536 учнів, студентів закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти.

За статистикою Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти у період з 3 до 24 січня 2020 року для проходження пробного незалежного оцінювання в області на українську мову і літературу зареєструвалося 4 603 учасники (у 2019 році – 4 236), на інші предмети – 3 876 (у 2019 році – 3 401).

Зважаючи на епідемічну ситуацію щодо поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, рішенням уряду (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 480) унесено зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2020 р. № 393, підпунктом 1 пункту 4 якої було заборонено проводити пробне зовнішнє незалежне оцінювання в закладах освіти 15 та 17 червня 2020 року.

Учасники пробного зовнішнього незалежного оцінювання мали можливість пройти його дистанційно. Українським та Харківським регіональним центром оцінювання якості освіти забезпечено можливість ознайомлення з тестовими завданнями та визначення результатів пробного тестування.

В області функціонували 6 пунктів реєстрації в містах Глухів, Суми, Шостка.

За даними Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, у Сумській області на основну сесію ЗНО зареєструвалися 9 646 осіб, що на 423 більше порівняно із 2019 роком. Це – 4 733 випускники закладів загальної середньої освіти (у 2019 році їх зареєстровано 4 388 осіб); 1 418 учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти (2019 рік – 1 521); 2 267 студентів закладів фахової перевищої освіти (2019 рік – 2 448) та 1 228 випускників минулих років (2019 рік – 866).

Зовнішнє незалежне оцінювання в Сумській області у 2020 році проведено на базі закладів вищої освіти міст Глухів, Конотоп, Ромни, Суми, Шостка; закладів професійної (професійно-технічної) освіти міст Глухів, Ромни, Суми та закладів загальної середньої освіти міст Глухів, Конотоп, Охтирка, Суми, Шостка. Загальна кількість пунктів проведення зовнішнього незалежного оцінювання – 46. У проведенні зовнішнього незалежного оцінювання в якості персоналу пунктів тестування взяли участь 2 058 педагогічних та науково-педагогічних працівників Сумської області.

Відповідно до постанови Головного державного санітарного лікаря України від 21.05.2020 № 24 «Про затвердження Тимчасових рекомендацій щодо організації протиепідемічних заходів при проведенні зовнішнього

незалежного оцінювання, єдиного вступного іспиту та єдиного фахового вступного випробування в період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID – 19)» на пунктах тестування створено безпечні умови проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Визначено маршрути руху учасників зовнішнього незалежного оцінювання з метою забезпечення найменшого контакту. Допуск до пунктів тестування відбувався згідно з графіком, місця розсадки учасників визначено з дотриманням їх дистанції не менше ніж 1,2 метра.

Медичними працівниками на пунктах тестування проведено вимірювання температури учасників зовнішнього незалежного оцінювання та персоналу пунктів тестування, здійснено оцінку наявності ознак респіраторних захворювань.

Температуру та ознаки респіраторної хвороби виявлено в 1 учасника, який не був допущений до пункту тестування (Індустріально-педагогічний технікум Конотопського інституту Сумського державного університету).

Усі пункти тестування в достатній кількості було забезпечено засобами індивідуального захисту та дезінфекції, необхідними для проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Серед основних порушень, виявлених під час процедури тестування, – наявність в учасників мобільних телефонів. За підсумками тестування результати 2 учасників анульовано.

Скласти зовнішнє незалежне оцінювання мали можливість 13 осіб з особливими освітніми потребами. Для таких осіб створено особливі (спеціальні) умови на пунктах проведення ЗНО. Це – учасники, які потребували періодичного здійснення індивідуальних медичних процедур; глухі та особи з порушенням слуху; особи з порушенням зору; особи з порушенням опорно-рухового апарату; особи, яким встановлено електрокардіостимулятор чи інший електронний пристрій.

Забезпечено організоване підвезення шкільними автобусами та іншими видами транспорту учнів закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти та студентів закладів фахової передвищої освіти, які склали державну підсумкову атестацію у формі ЗНО, за визначеним маршрутом.

Єдиний вступний іспит з іноземної мови на другий (магістерський) рівень вищої освіти за технологією зовнішнього незалежного оцінювання проведено 1 липня 2020 року на базі 6 пунктів тестування в м. Суми. Усього для проходження вступного іспиту з іноземної мови зареєструвалося 2 253 особи, пройшли ЗНО 1 875 учасників (83% від загальної кількості зареєстрованих).

Єдине фахове вступне випробування з права та загальних правничих компетентностей відбулося 3 липня 2020 року на базі 2 пунктів тестування в м. Суми. Усього для проходження єдиного фахового вступного випробування зареєструвалися 380 осіб, узяли участь 340 (89% від загальної кількості зареєстрованих).

Не допущено внаслідок виявленої температури 1 учасника, через запізнення або відсутність документів – 3; видалено через порушення процедури тестування (наявність мобільних телефонів, флешки) 13 осіб; зафіксовано 1 апеляційну заяву на процедуру, у якій регламентною комісією Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти відмовлено через недостовірність поданої у заяві інформації.

Для участі в додатковій сесії зовнішнього незалежного оцінювання, яка буде проведена з 28 липня по 7 серпня, зареєструвалося 107 учасників із Сумської області. Це особи, що не зареєструвалися для проходження зовнішнього незалежного оцінювання під час основного періоду реєстрації через карантинні заходи та ті, що не з'явилися на основну сесію через поважні причини. Додаткову сесію з математики, української мови і літератури, англійської мови, біології, історії України, географії було проведено на базі закладу вищої освіти у м. Суми.

Додаткова сесія для осіб, які зареєструвалися на фізику, хімію, французьку, іспанську, німецьку мови, була проведена у м. Харків.

У додаткову сесію буде проведено зовнішнє незалежне оцінювання з математики, української мови і літератури, історії України, географії для учасників із установ виконання покарань/слідчих ізоляторів у містах Конотоп, Ромни, Суми загальною кількістю 4 особи.

**Підсумки зовнішнього незалежного оцінювання випускників
закладів загальної середньої освіти.**

Місце Сумської області у всеукраїнському рейтингу ЗНО-2020

У зовнішньому незалежному оцінюванні в 2020 році взяли участь 7 007 осіб (8 944 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 4 362 (62,2% від загальної кількості учасників), учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 279 (3,9%), студентів закладів фахової передвищої освіти – 1 417 (20,2%), випускників минулих років – 949 (13,5%).

Загальнонаціональний карантин, установлений постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», уніс корективи до прийняття Закону України від 18.06.2020 № 725-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань завершення 2019/2020 навчального року». Відповідно до положень цього Закону здобувачів освіти, які завершували здобуття повної загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році, було звільнено від проходження державної підсумкової атестації. Законом також було встановлено, що такі здобувачі освіти мали право пройти ДПА, у тому числі у формі ЗНО, за власним бажанням. Як наслідок – явка учасників була чи не найнижчою за всі роки проведення ЗНО.

У 2020 році збільшилася кількість випускників ЗЗСО, які склали ЗНО з математики, англійської мови, географії; зменшилася – з історії України, біології, хімії; майже не змінилася – з української мови та літератури, фізики, іноземних мов (табл. 1).

Таблиця 1 – Кількість учасників ЗНО закладів загальної середньої освіти Сумської області у 2019 та 2020 роках

№ з/п	Навчальний предмет	2019 рік	2020 рік	Різниця	Різниця у відсотках
1	Українська мова та література	4 368	4 362	-6	-0,1
2	Історія України	3 027	2 846	-181	-5,9
3	Математика	2 540	2 840	300	11,8
4	Англійська мова	1 619	1 685	66	4,1
5	Німецька мова	28	32	4	14,2
6	Французька мова	2	3	-1	-50
7	Іспанська мова	2	1	-1	-50
8	Біологія	1 732	1 527	-205	-11,8
9	Географія	1 474	1 720	246	16,6
10	Фізика	490	492	2	0,4
11	Хімія	260	178	-82	-31,5

Українська мова та література

У ЗНО з української мови та літератури у 2020 році взяли участь 4 362 випускники закладів загальної середньої освіти (4 368 – у 2019 році).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 5,9% випускників ЗЗСО. В області цей показник майже вдвічі менший (3,6%) і у рейтингу областей України область посіла 2 місце (рис. 1).

Рисунок 1 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

Результати випускників закладів загальної середньої освіти Сумської області, які отримали 160-200 балів, виявились кращими за середній по Україні показник на 6,6% (по Україні таких випускників 37,5%, по області – 44,1%). Завдяки цьому область посіла 3 місце у всеукраїнському рейтингу (рис. 2).

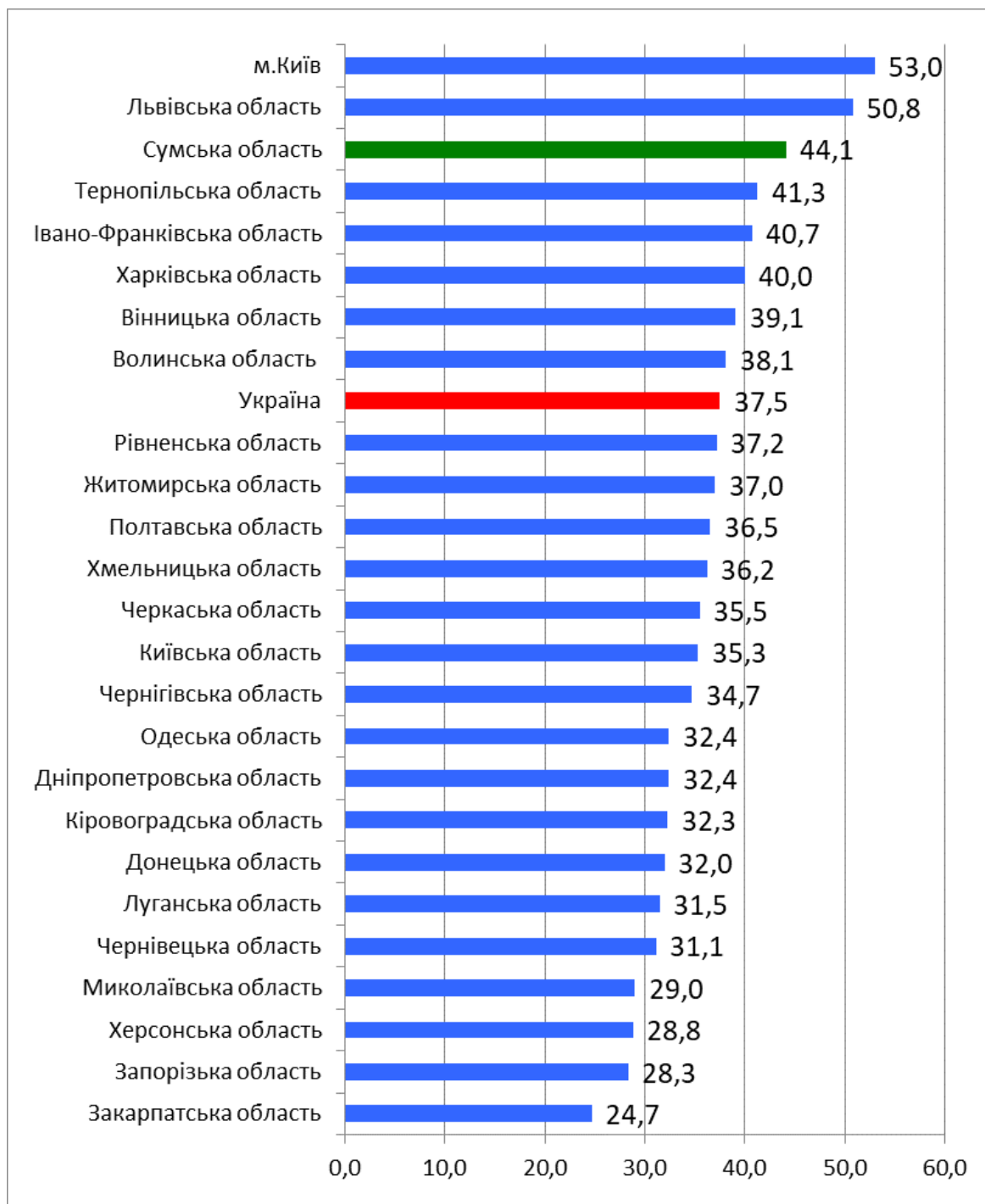

Рисунок 2 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Об'єктивним критерієм успішності складання зовнішнього незалежного оцінювання є середній бал за виконання сертифікаційної роботи з кожного навчального предмету. Цього року, як і минулого, область увійшла до п'ятірки лідерів із показником середнього балу 153,8 та зайняла 3 місце (рис. 3).

Рисунок 3 – Середній бал

У 2020 році частка випускників ЗЗСО Сумської області, які не подолали поріг «склав/не склав», порівняно з минулими роками зменшилася. Разом із тим, частка випускників ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, – суттєво не змінилася (табл. 2).

Таблиця 2 – Результати ЗНО з української мови та літератури у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	4,8	5,9	3,6	155,3	153,2	153,8	45,5	43,0	44,1
Україна	8,3	8,4	5,9	152,0	150,7	149,8	39,9	38,5	37,5

Протягом трьох останніх років Сумська область має найвищі рейтингові місця з української мови та літератури і входить до п'ятірки областей-лідерів за середнім балом, відсотком учнів, які не подолали поріг «склав/не склав» та часткою учнів, що отримали 160 балів і вище.

Порівняно з минулими роками покращилося рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України за всіма показниками ЗНО: середнім балом, відсотком учнів, які не подолали поріг «склав/не склав» та відсотком учнів, які отримали від 160 балів і більше (табл. 3).

Таблиця 3 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з української мови та літератури в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	3	3	2	4	5	3	5	4	3

Історія України

У ЗНО з історії України у 2020 році взяли участь 4 453 особи (5 803 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 2 846 осіб (63,9% від загальної кількості учасників), учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 196 (4,4%), студентів закладів фахової передвищої освіти – 1 055 (23,6%), випускників минулих років – 356 (7,9%).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 11,4% випускників ЗЗСО. В області цей показник становить 9,4% і у рейтингу областей України область зайняла 4 місце (рис. 4).

Рисунок 4 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

За критерієм 160 балів і вище Сумська область посіла 5 місце з результатом 21,5%. Цей відсоток вищий за загальний по Україні (19,3%) на 2,2% (рис. 5).

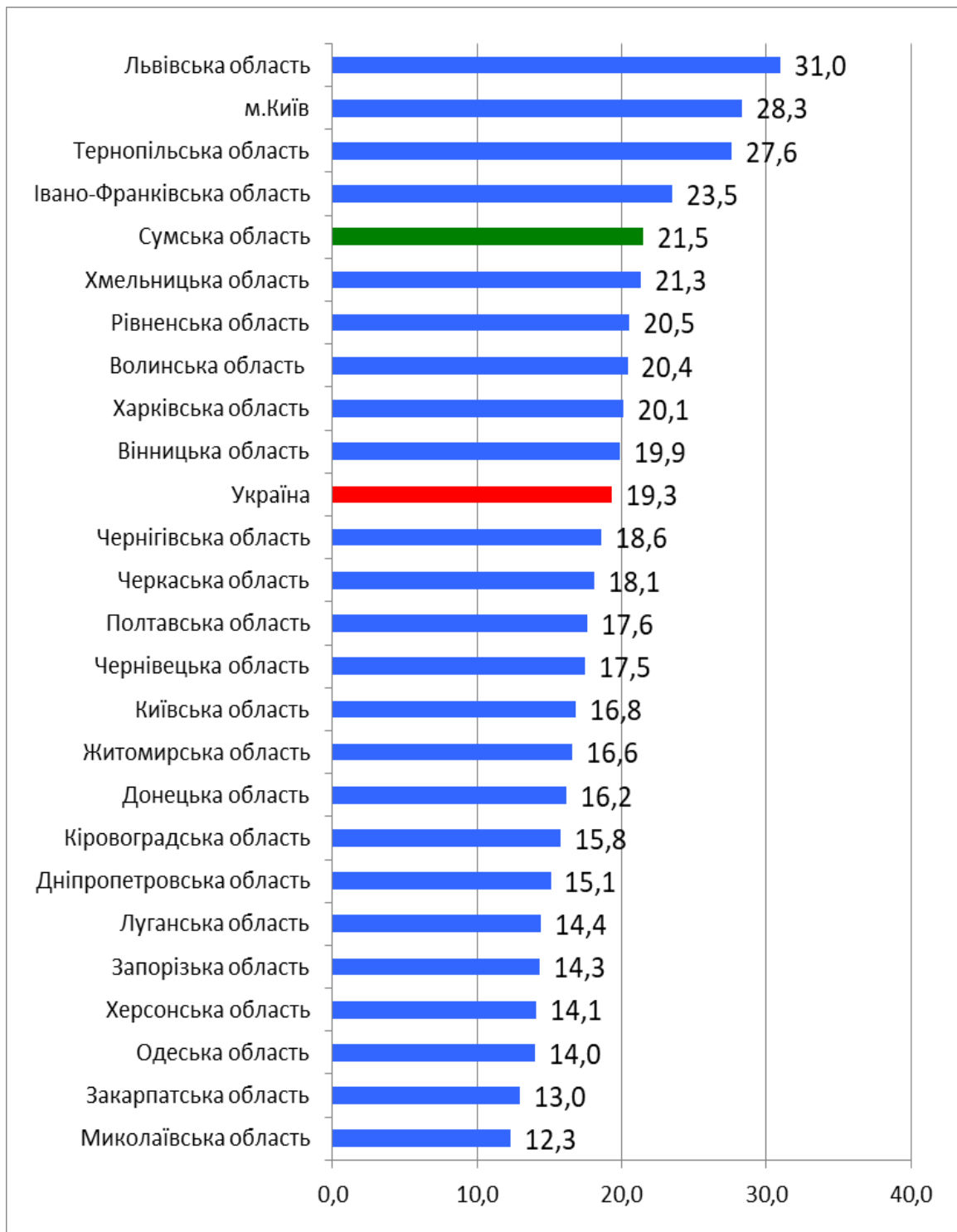

Рисунок 5 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (139,3) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 5 місце. У цілому по Україні середній бал – 137,6 (рис. 6).

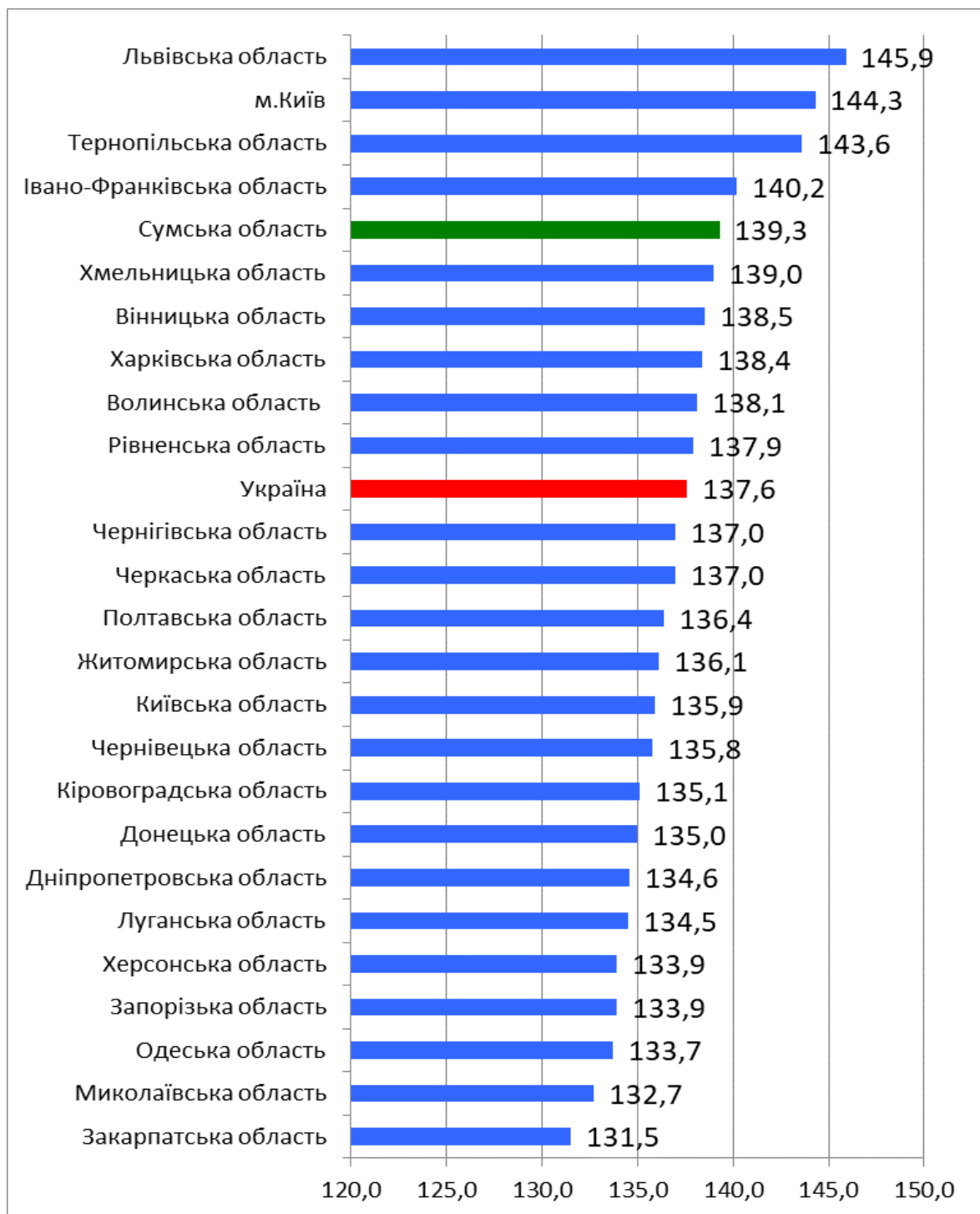

Рисунок 6 – Середній бал

Порівняно з минулим роком, у 2020 році показники ЗНО з історії України по Сумській області погіршилися. Так, збільшилася частка випускників ЗЗСО Сумської області, які не подолали поріг «склав/не склав», на 3,3%, а середній бал ЗНО та відсоток випускників ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, зменшився.

Слід зазначити, що три роки поспіль результати ЗНО з історії України по Сумській області за всіма показниками вищі за середні по Україні (табл. 4).

Таблиця 4 – Результати ЗНО з історії України у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	10,2	6,1	9,4	139,4	143,6	139,3	21,0	26,2	21,5
Україна	14,4	9,3	11,4	137,3	141,0	137,6	18,2	22,6	19,3

Протягом трьох останніх років Сумська область має високі рейтингові місця та входить до п'ятірки областей-лідерів за всіма показниками ЗНО: відсотком учнів, які не подолали поріг «склав/не склав», отримали 160 балів і вище та середнім балом.

Порівняно з минулим роком рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України погіршилося за відсотком учнів, які отримали від 160 балів і вище; не змінилося – за відсотком учнів, що не подолали поріг «склав/не склав» та середнім балом (табл. 5).

Таблиця 5 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з історії України в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	2	4	4	4	5	5	4	4	5

Математика

У ЗНО з математики у 2020 році взяли участь 4 252 особи (4 262 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 2 840 осіб (66,7% від загальної кількості учасників), учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 158 (3,7%), студентів закладів фахової передвищої освіти – 820 (19,2%), випускників минулих років – 434 (10,2%).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 9,2% випускників ЗЗСО. В області цей показник становить 7,8% і у рейтингу областей України область зайняла 5-6 місце разом із Волинською областю (рис. 7).

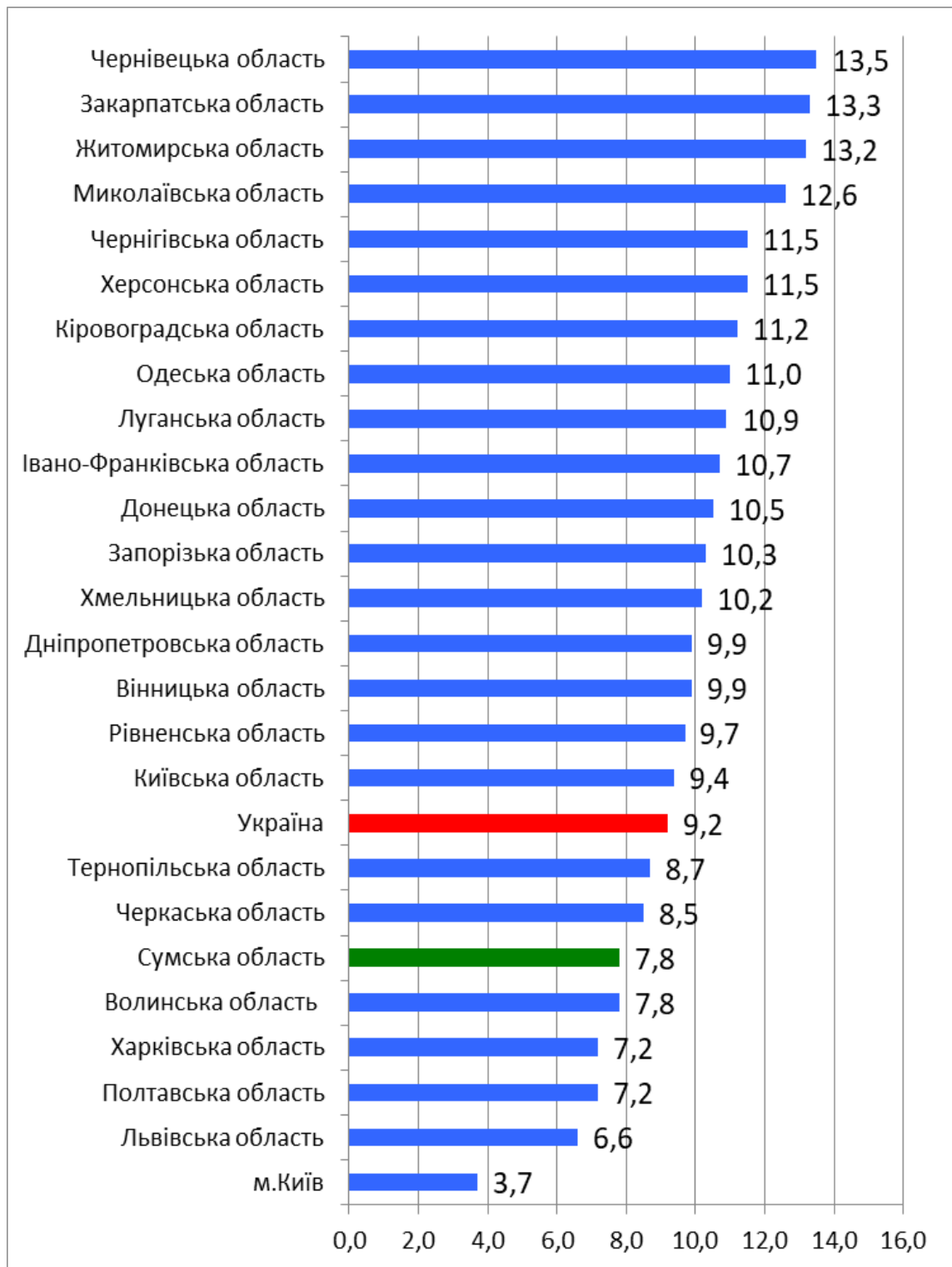

Рисунок 7 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

За критерієм 160 балів і вище Сумська область посіла 5 місце з результатом 29,5%. Цей відсоток вищий за загальний по Україні (28,4%) на 1,1% (рис. 8).

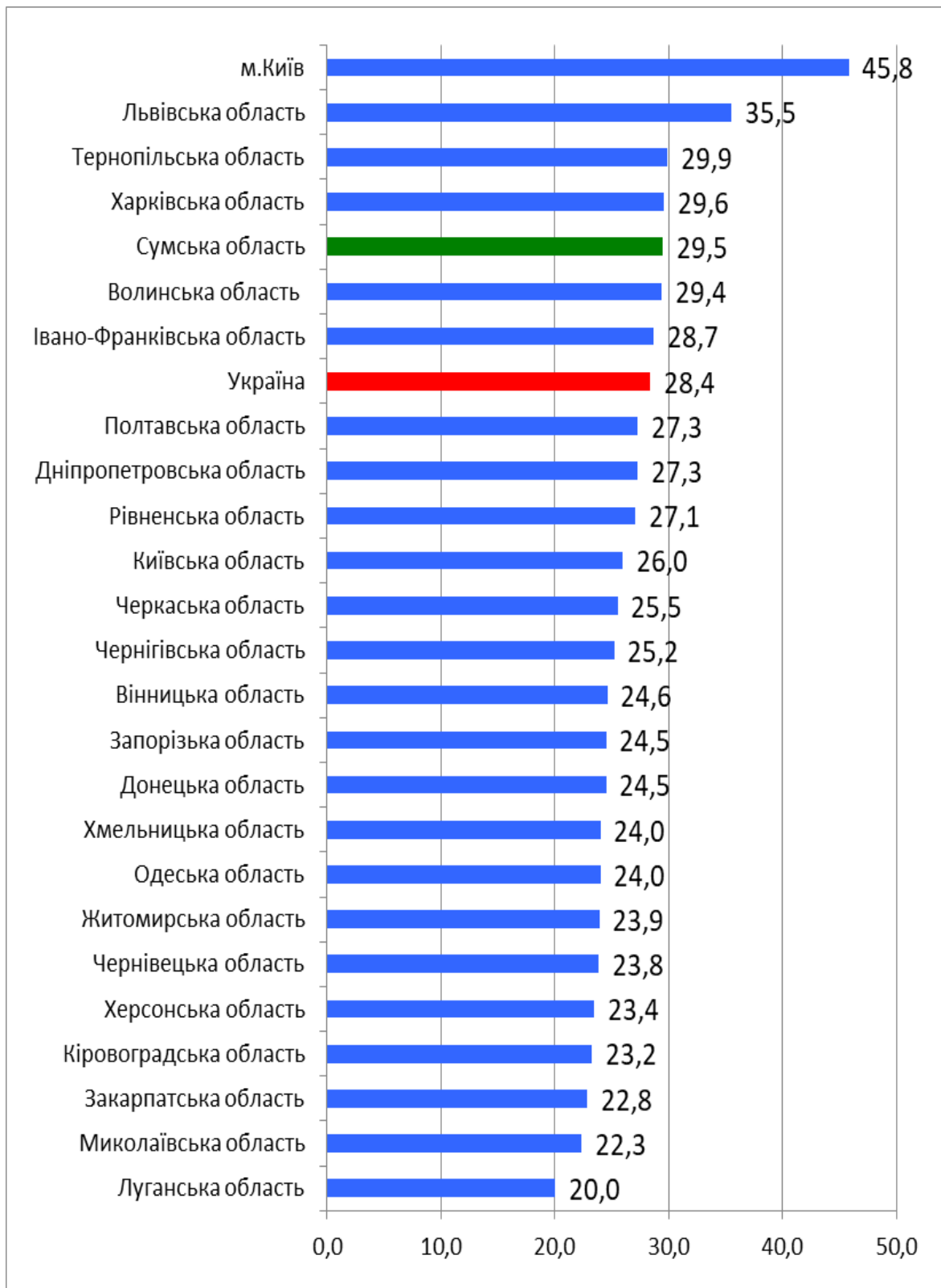

Рисунок 8 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (144,2) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 3 місце. У цілому по Україні середній бал – 143,2 (рис. 9).

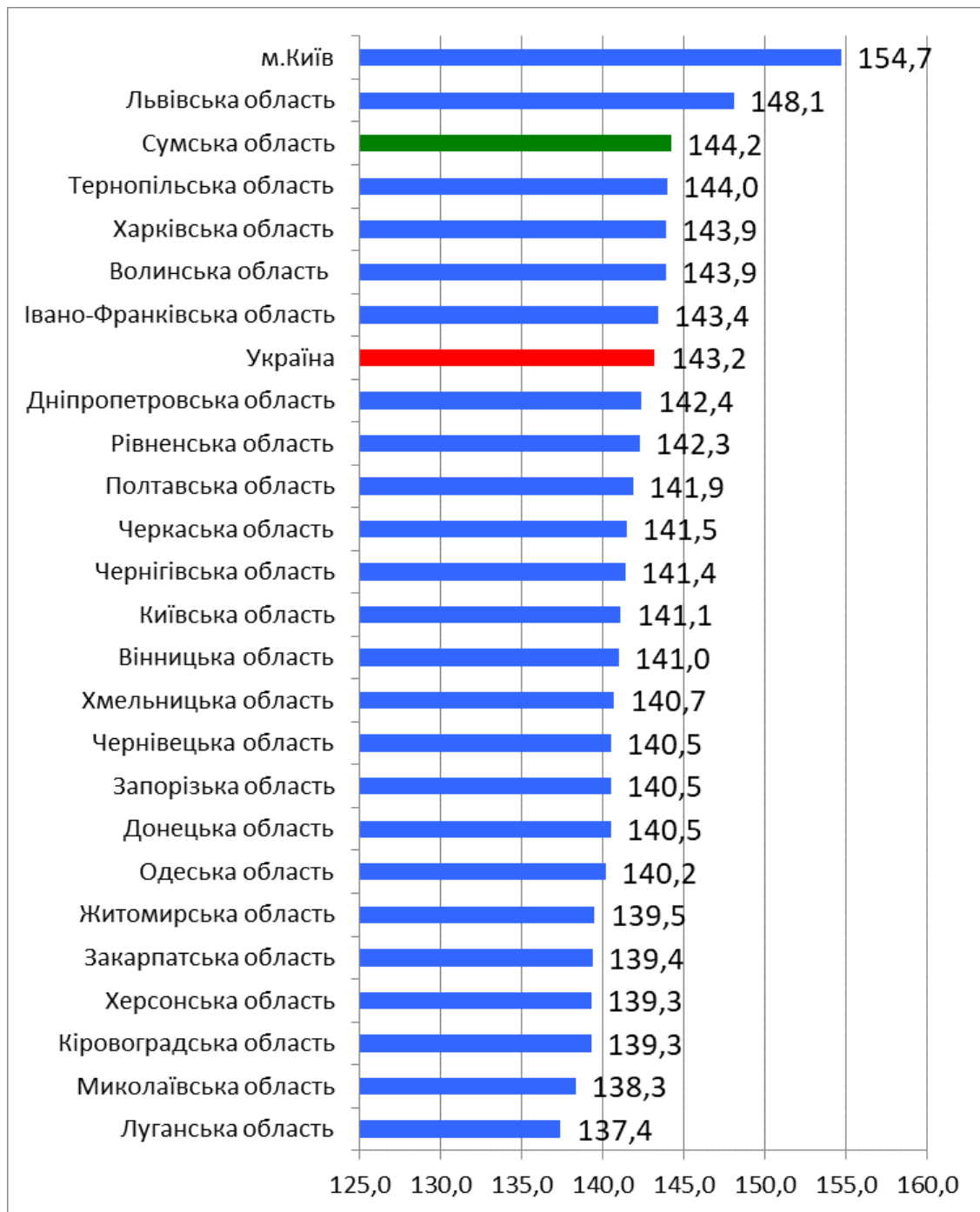

Рисунок 9 – Середній бал

Протягом трьох останніх років результати ЗНО з математики покращилися за критерієм «склав/не склав»: спостерігається зменшення частки випускників ЗЗСО, які не подолали поріг, на 4%. Разом із тим, знизилися показники середнього балу та стала меншою на 3,2% частка випускників ЗЗСО, які отримали 160 балів і більше.

Проте, слід зазначити, що три роки поспіль результати ЗНО з математики по Сумській області за всіма показниками вищі за середні по Україні (табл. 6).

Таблиця 6 – Результати ЗНО з математики у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	11,8	9,1	7,8	144,0	147,2	144,2	28,3	32,7	29,5
Україна	15,0	11,1	9,2	143,6	145,7	143,2	26,7	29,9	28,4

Порівняно з минулим роком рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України стало нижчим за критеріями «склав/не склав», 160 балів і вище та не змінилося за показником середнього балу. Проте, Сумська область залишається в п'ятірці областей-лідерів, зайнявши 4-5 місця (табл. 7).

Таблиця 7 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з математики в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	4	4	5-6	5	3	3	5	3	5

Біологія

У ЗНО з біології у 2020 році взяли участь 2 302 особи (2 269 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 1 527 осіб (66,3% від загальної кількості учасників), учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 142 (6,1%), студентів закладів фахової передвищої освіти – 366 (15,8%), випускників минулих років – 267 (11,5%).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 5,4% випускників ЗЗСО. В області цей показник становить 3,5% і у рейтингу областей України область зайняла 2 місце (рис.10).

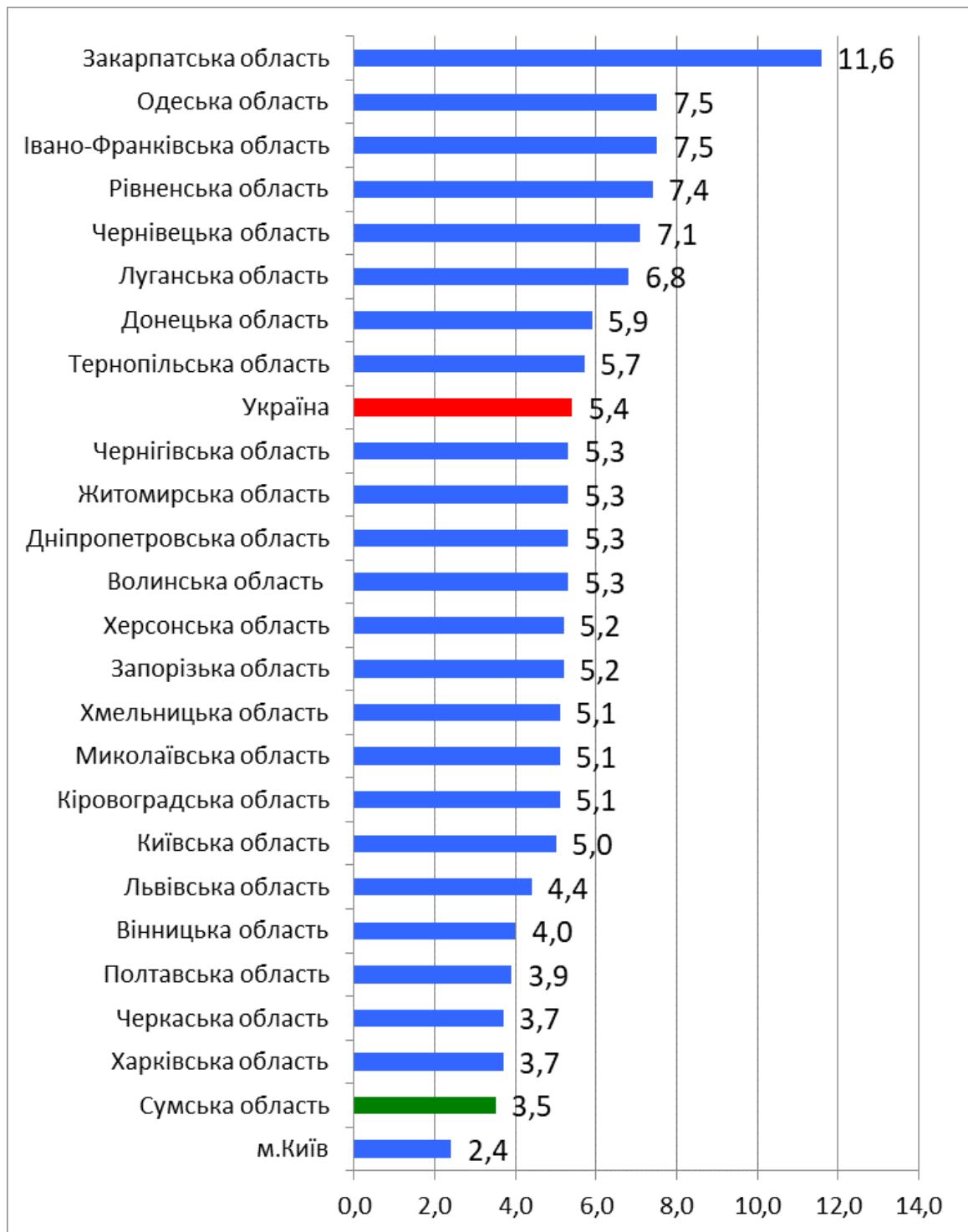

Рисунок 10 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «состав/не состав», %

За критерієм 160 балів і вище Сумська область посіла 6 місце з результатом 26,8%. Цей відсоток вищий за загальний по Україні (24,4%) на 2,4% (рис. 11).

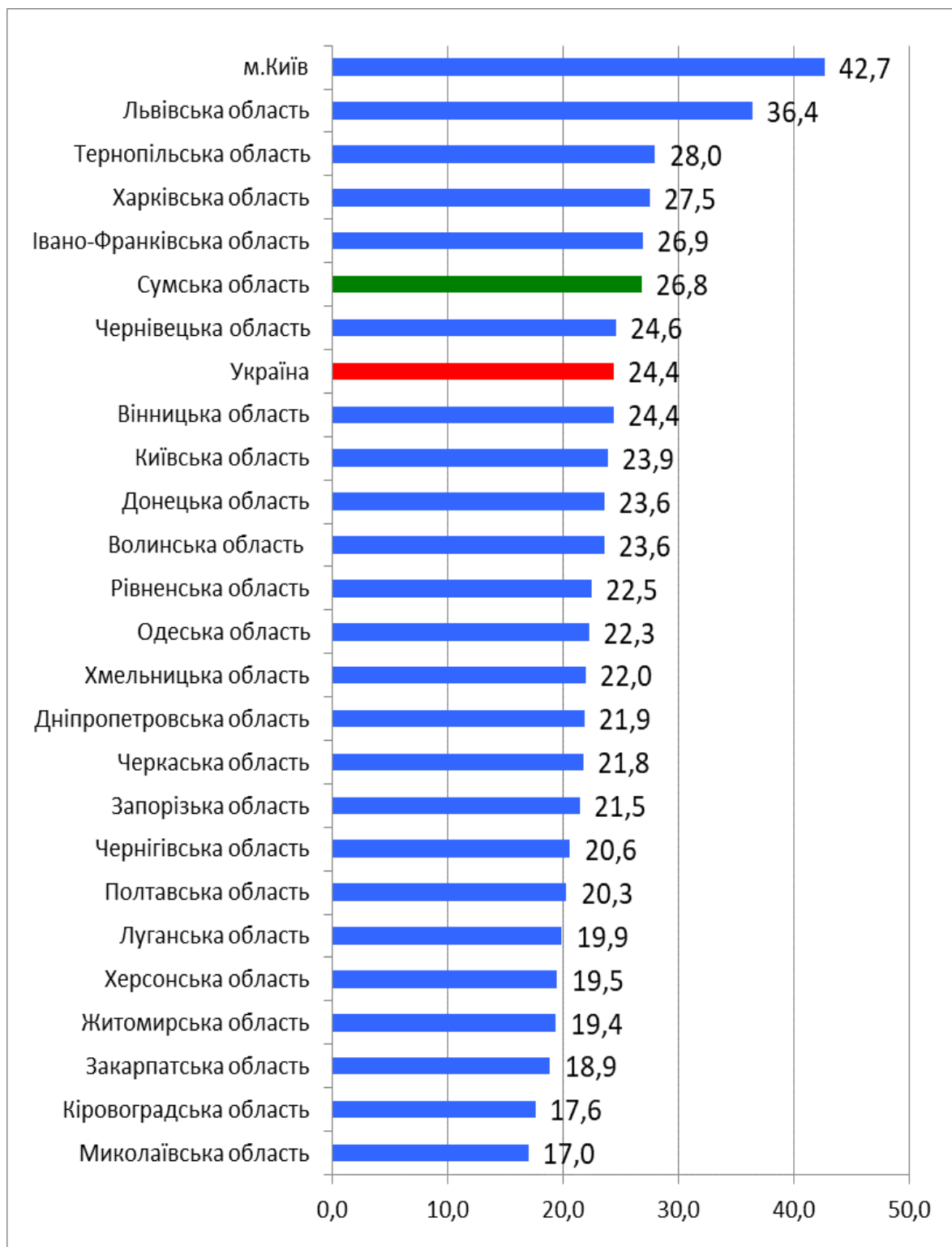

Рисунок 11 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (141,9) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 5 місце. У цілому по Україні середній бал – 140,3 (рис. 12).

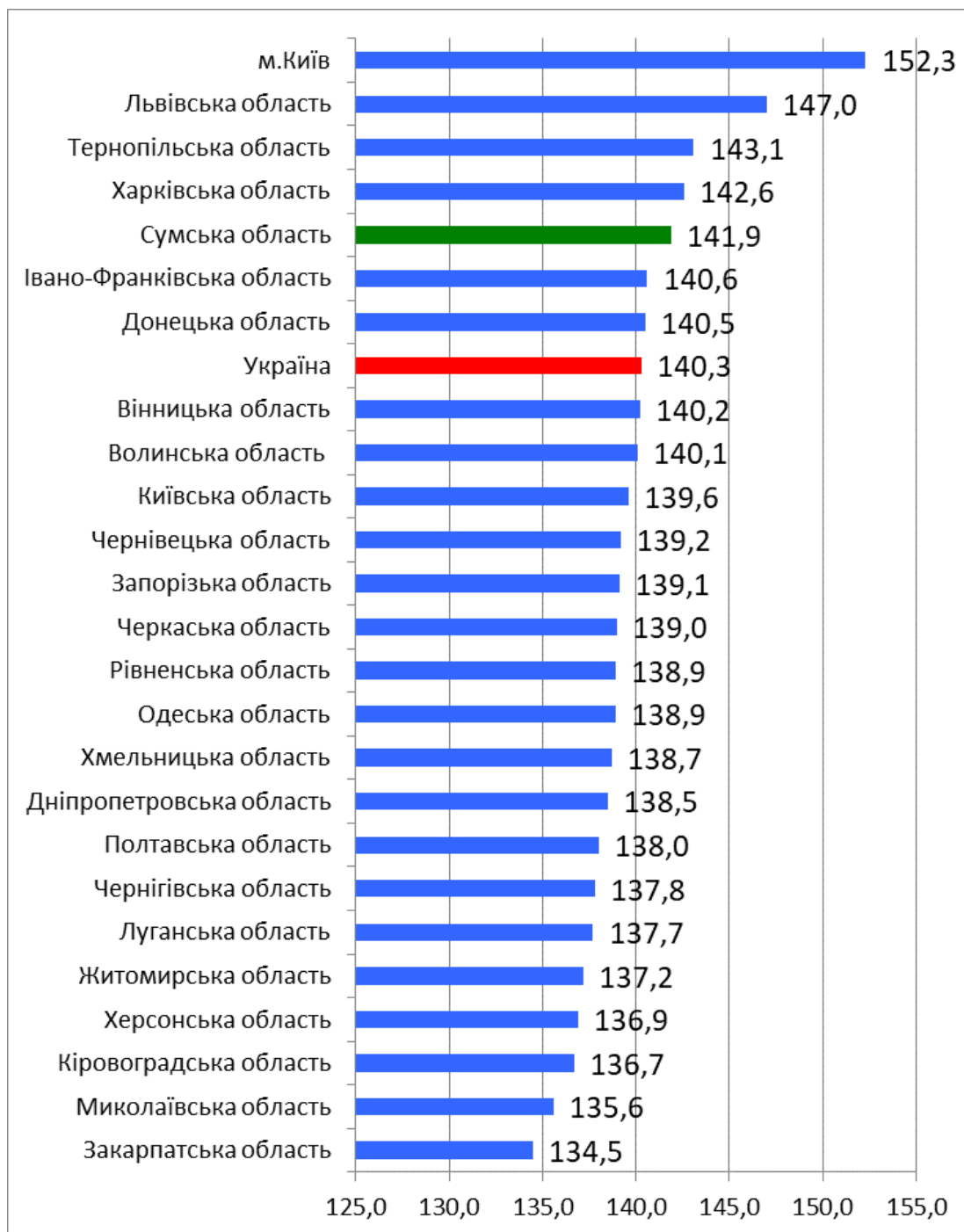

Рисунок 12 – Середній бал

У 2020 році показники ЗНО по Сумській області з біології покращилися. Так, на 2,2% збільшилася частка випускників ЗЗСО Сумської області, які отримали 160 балів і вище та на 2% зменшилася частка учнів, які не подолали поріг «склав/не склав».

Слід зазначити, що три роки поспіль результати ЗНО з біології по Сумській області за всіма показниками вищі за середні по Україні (табл. 8).

Таблиця 8 – Результати ЗНО з біології у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	4,8	5,5	3,5	141,2	141,3	141,9	23,8	24,6	26,8
Україна	9,0	9,6	5,4	139,4	139,5	140,3	22,3	22,3	24,4

Протягом трьох останніх років Сумська область має найвищі рейтингові місця та входить до п'ятірки областей-лідерів за відсотком учнів, які не подолали поріг «склав/не склав», а у 2020 році область зайняла одну із кращих позицій всеукраїнського рейтингу (2 місце).

Порівняно з минулим роком покращилося рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України за середнім балом та не змінилося за відсотком учнів, які отримали 160 балів і вище (табл. 9).

Таблиця 9 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з біології в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	2	4	2	7	6	5	7	6	6

Географія

У ЗНО з географії у 2020 році взяли участь 2 272 особи (1 688 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 1 720 осіб (75,7% від загальної кількості учасників), учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 59 (2,5%), студентів закладів фахової передвищої освіти – 359 (15,8%), випускників минулих років – 134 (5,8%).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 5,1% випускників ЗЗСО. В області цей показник становить 2,8% і у рейтингу областей України область зайняла 1 місце (рис. 13).

Рисунок 13 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

За критерієм 160 балів і вище Сумська область посіла 2 місце з результатом 35,1%. Цей відсоток вищий за загальний по Україні (27,4%) на 7,7% (рис. 14).

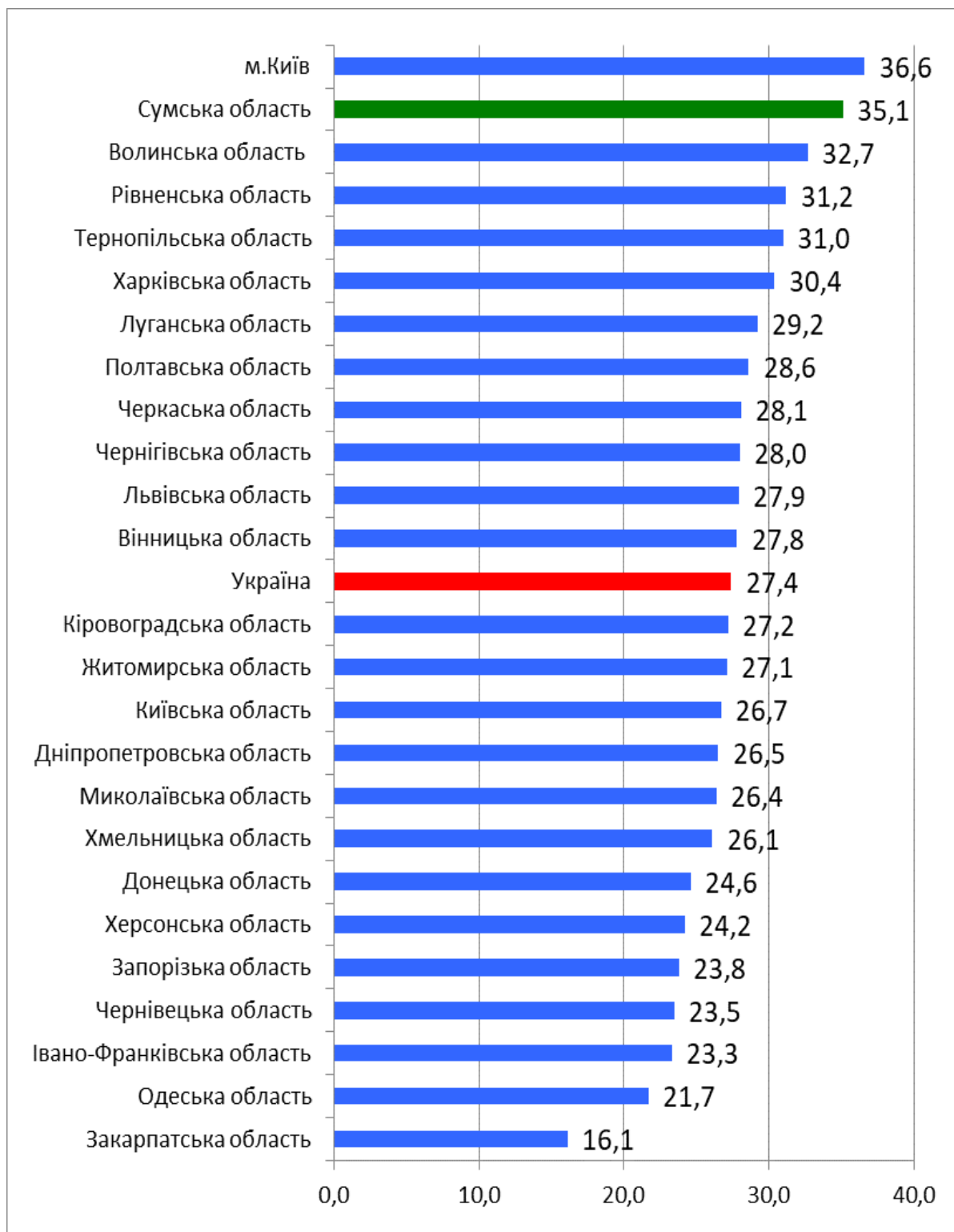

Рисунок 14 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (146,9) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 2 місце. У цілому по Україні середній бал – 142,4 (рис.15).

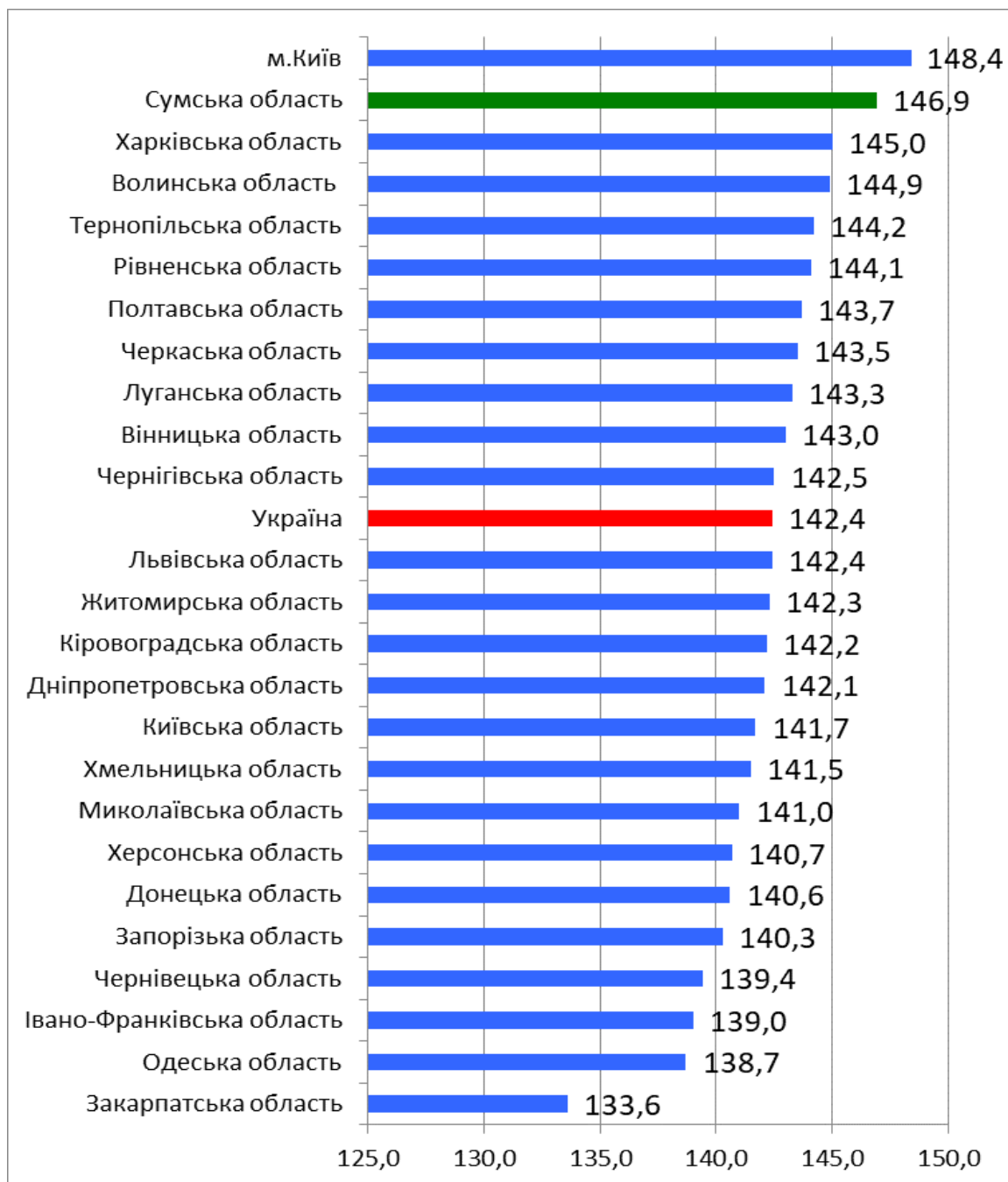

Рисунок 15 – Середній бал

У 2020 році показники ЗНО з географії по Сумській області значно покращилися. Так, за три роки майже удвічі зменшилася частка учнів, які не подолали поріг «склав/не склав», збільшилася частка випускників ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище на 8% та збільшився середній бал із даного предмета.

Три роки поспіль результати ЗНО з географії залишаються найкращими по Сумській області за всіма показниками ЗНО та вищими за середні по Україні (табл. 10).

Таблиця 10 – Результати ЗНО з географії у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	6,4	5,8	2,8	142,3	146,3	146,9	27,1	34,1	35,1
Україна	12,3	10,4	5,1	138,2	140,7	142,4	19,8	24,3	27,4

Протягом трьох останніх років Сумська область має найвищі рейтингові місця та входить до п'ятірки областей-лідерів за відсотком учнів, які не подолали поріг «склав/не склав», а у 2020 році область зайняла найкраще (перше) місце всеукраїнського рейтингу.

Порівняно з минулими роками покращилося рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України за відсотком учнів, що не подолали поріг «склав/не склав», разом із тим, залишилося незмінним місце за середнім балом та відсотком учнів, які отримали 160 балів і вище (табл. 11).

Таблиця 11 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з географії в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	1	3	1	2	2	2	2	1	2

Фізика

У ЗНО з фізики у 2020 році взяли участь 685 осіб (631 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 492 особи (71,8% від загальної кількості учасників), учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 38 (5,5%), студентів закладів фахової передвищої освіти – 84 (12,2%), випускників минулих років – 71 (10,3%).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 6,1% випускників ЗЗСО. В області цей показник становить 4,7% і у рейтингу областей України область зайняла 3 місце (рис. 16).

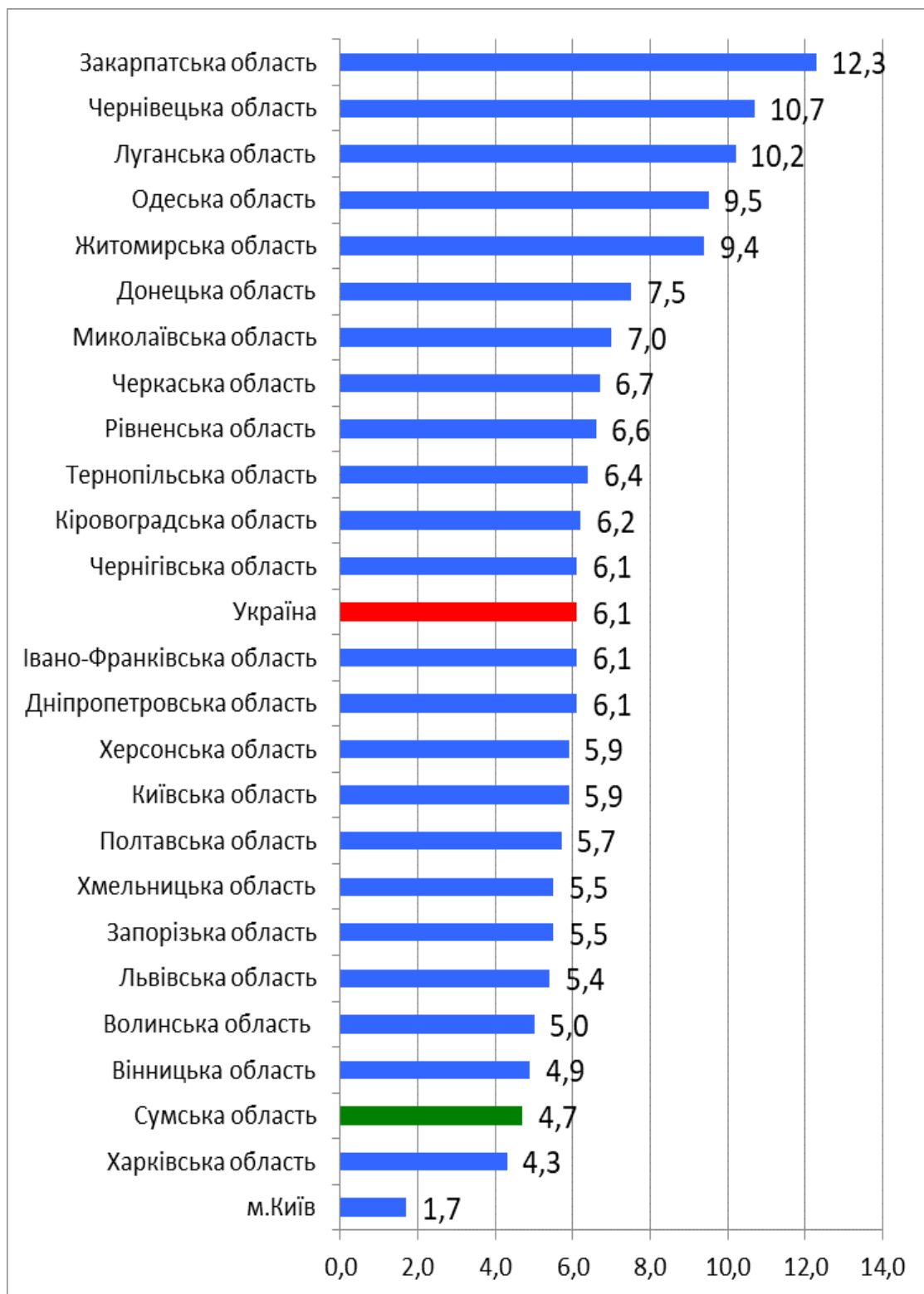

Рисунок 16 – Частка учнів ЗЗО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

За критерієм 160 балів і вище Сумська область посіла 12 місце з результатом 26,0%. Цей відсоток нижчий за загальний по Україні (26,2%) (рис. 17).

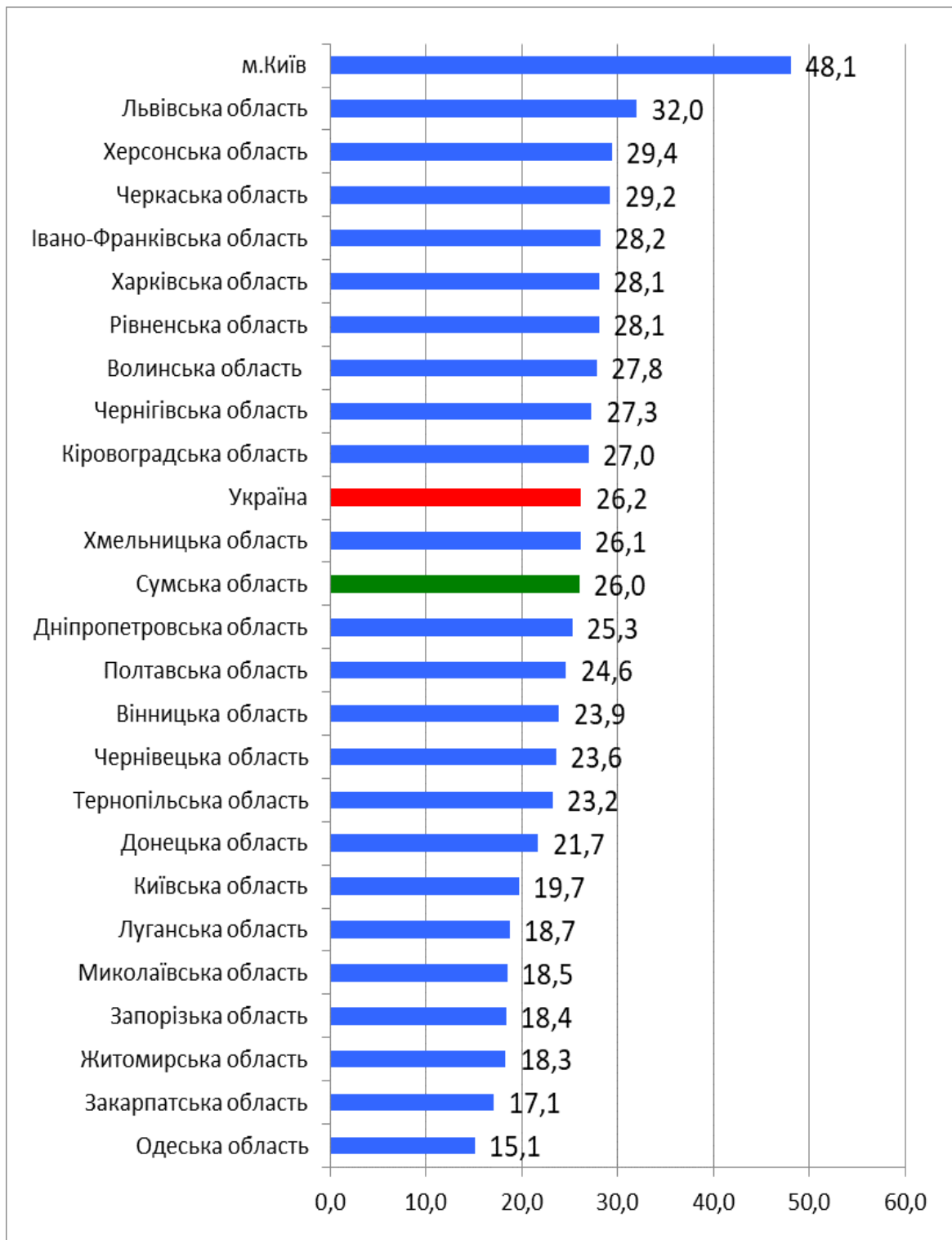

Рисунок 17 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (143,4) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 5 місце. У цілому по Україні середній бал – 141,9 (рис. 18).

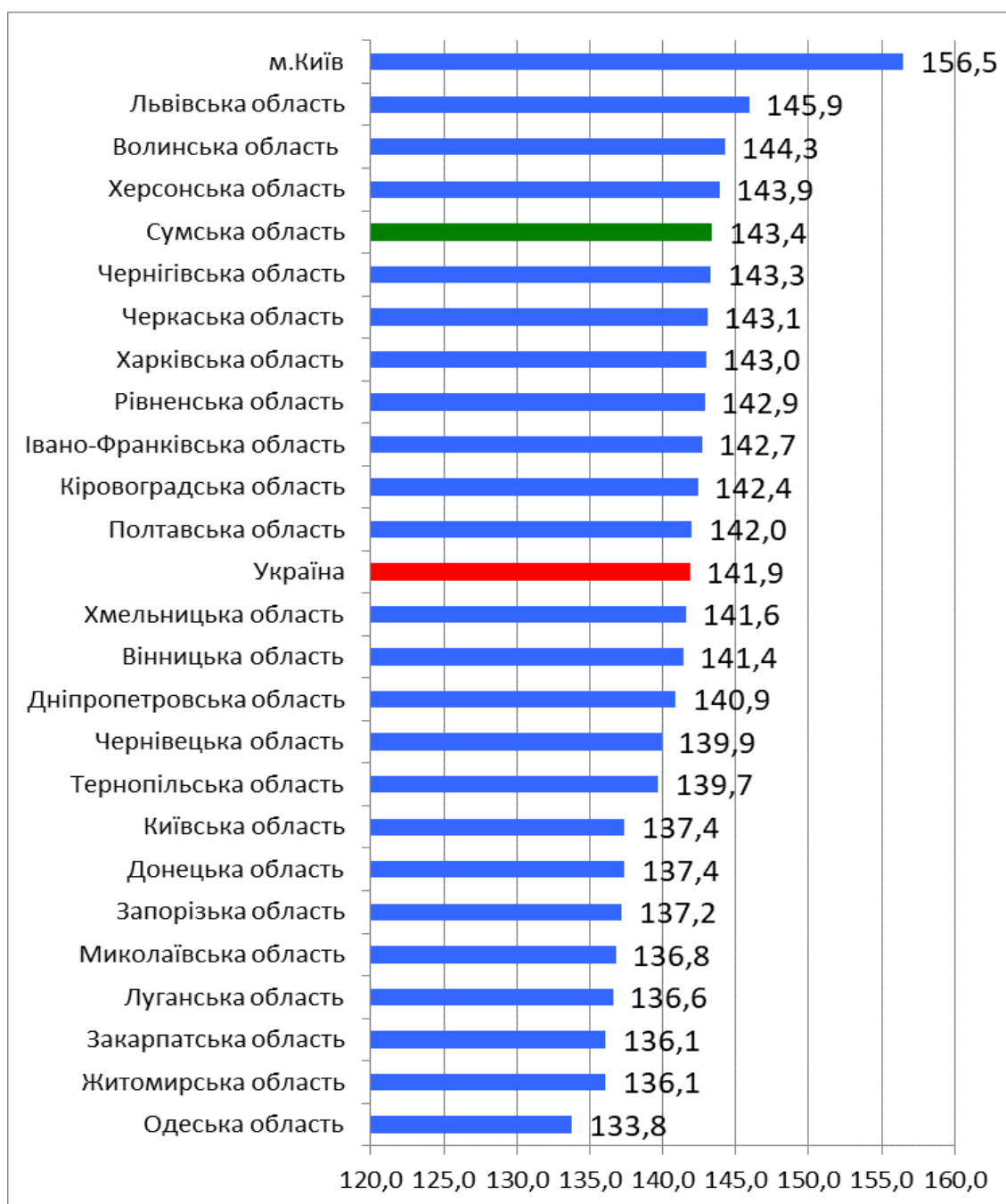

Рисунок 18 – Середній бал

У 2020 році показники ЗНО з фізики по Сумській області значно покращилися. Так, майже удвічі зменшилася частка учнів, які не подолали поріг «склав/не склав», на 6,4% збільшилася частка випускників ЗЗСО Сумської області, які отримали 160 балів і вище, а також збільшився середній бал із даного предмета.

Результати ЗНО з фізики по Сумській області за часткою випускників, які отримали 160 балів і вище, нижчі за середні по Україні. Проте, показники середнього балу та частка учнів, що «не склали», вищі за середні по Україні порівняно з минулим роком (табл. 12).

Таблиця 12 – Результати ЗНО з фізики у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	8,9	8,8	4,7	139,1	138,7	143,4	19,6	19,6	26,0
Україна	13,7	12,4	6,1	140,0	139,2	141,9	21,8	21,7	26,2

Протягом трьох останніх років Сумська область має найвищі рейтингові місця та входить до п'ятірки областей-лідерів за відсотком учнів, які не подолали поріг «склав/не склав», проте, за іншими показниками ЗНО область зайняла з 12 по 15 місце всеукраїнського рейтингу.

Порівняно з минулими роками покращилося рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України за середнім балом, відсотком учнів, які отримали 160 балів і вище. Залишилось незмінним місце за критерієм не подолали поріг «склав/не склав» (табл. 13).

Таблиця 13 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з фізики в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	2	3	3	12	10	5	15	15	12

Хімія

У ЗНО з хімії у 2020 році взяли участь 232 особи (341 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 178 (76,7% від загальної кількості учасників), учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 4 (1,7%), студентів закладів вищої освіти – 14 (6,0%), випускників минулих років – 36 (15,5%).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 7,5% випускників ЗЗСО. В області цей показник становить 3,9% і у рейтингу областей України область зайняла 3 місце (рис. 19).

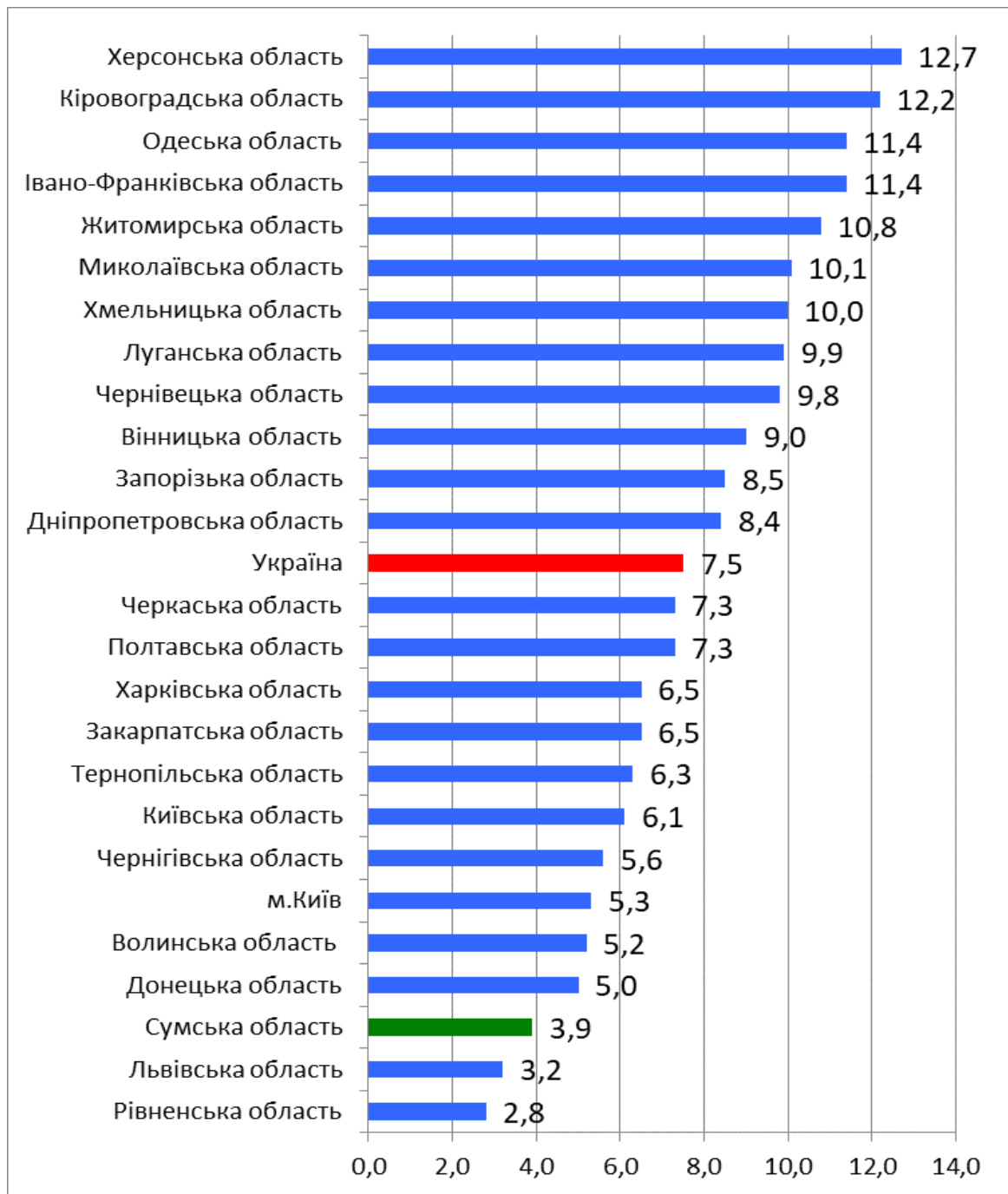

Рисунок 19 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

За критерієм 160 балів і вище Сумська область посіла 8 місце з результатом 32,6%. Результати з хімії в області кращі за середні по Україні (30,6%) (рис. 20).

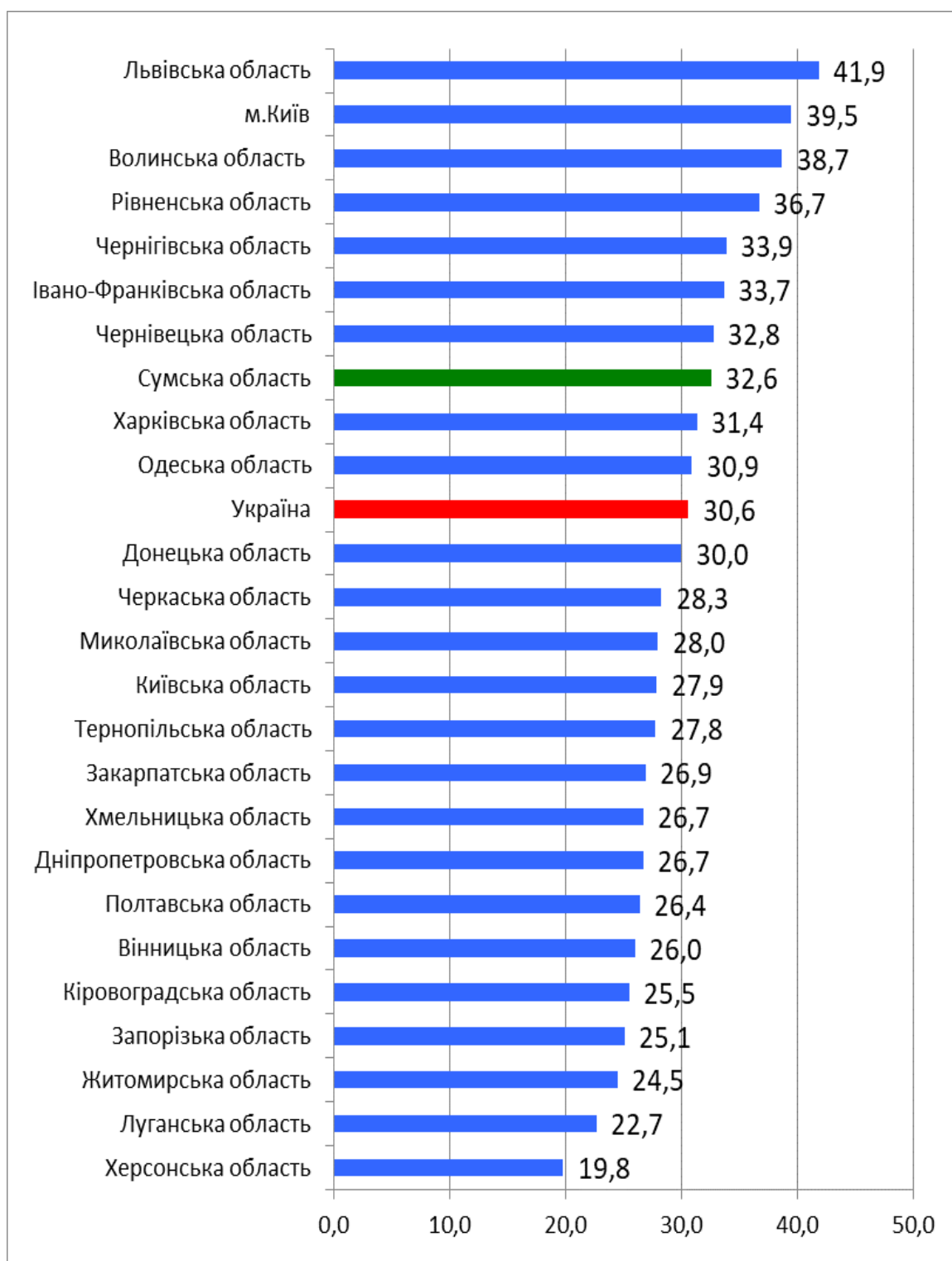

Рисунок 20 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (145,0) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 12 місце. У цілому по Україні середній бал – 145,0 (рис. 21).

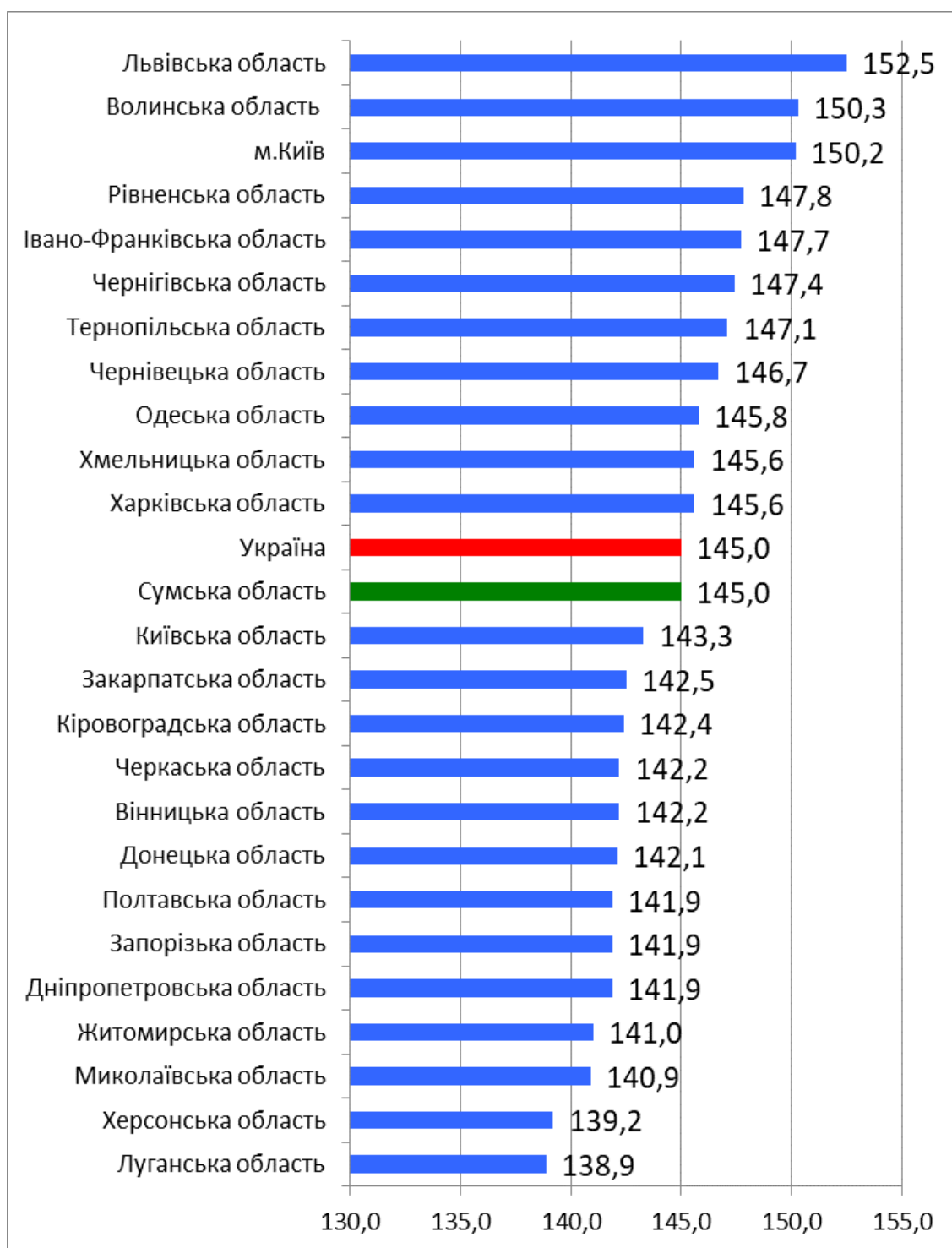

Рисунок 21 – Середній бал

У 2020 році показники ЗНО з хімії по Сумській області порівняно із минулим роком покращилися (майже удвічі зменшилася частка учнів, які не подолали поріг «склав/не склав»). Проте, на 1,7% зменшилася частка випускників ЗЗСО Сумської області, які отримали 160 балів і вище, а також зменшився середній бал із даного предмета.

Три роки поспіль результати ЗНО з хімії по Сумській області за критерієм «склав/не склав» вищі за середні по Україні, разом із тим, показники

середнього балу та частка учнів, що отримали за результатами ЗНО більше 160 балів, залишаються майже аналогічними всеукраїнським (табл. 14).

Таблиця 14 – Результати ЗНО з хімії у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	5,3	8,8	3,9	147,9	149,4	145,0	33,9	34,3	32,6
Україна	7,2	10,0	7,5	147,6	148,4	145,0	33,9	34,8	30,6

У 2020 році Сумська область має найнижчу (3,9%) за три роки частку випускників ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», та зайняла 3 місце у всеукраїнському рейтингу.

Порівняно з минулими роками покращилося рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України за відсотком учнів, які отримали 160 балів і вище, погіршилося за середнім балом (табл. 15).

Таблиця 15 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з хімії в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	6	10	3	10	10	12	9	11	8

Іноземні мови (англійська)

У ЗНО з англійської мови у 2020 році взяли участь 2 045 осіб (1 944 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 1 685 осіб (82,3% від загальної кількості учасників), учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 34 (1,6%), студентів закладів вищої освіти – 155 (7,5%), випускників минулих років – 171 (8,3%).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 5,8% випускників ЗЗСО. В області цей показник становить 3,7% і у рейтингу областей України Сумська область зайняла 2 місце (рис. 22).

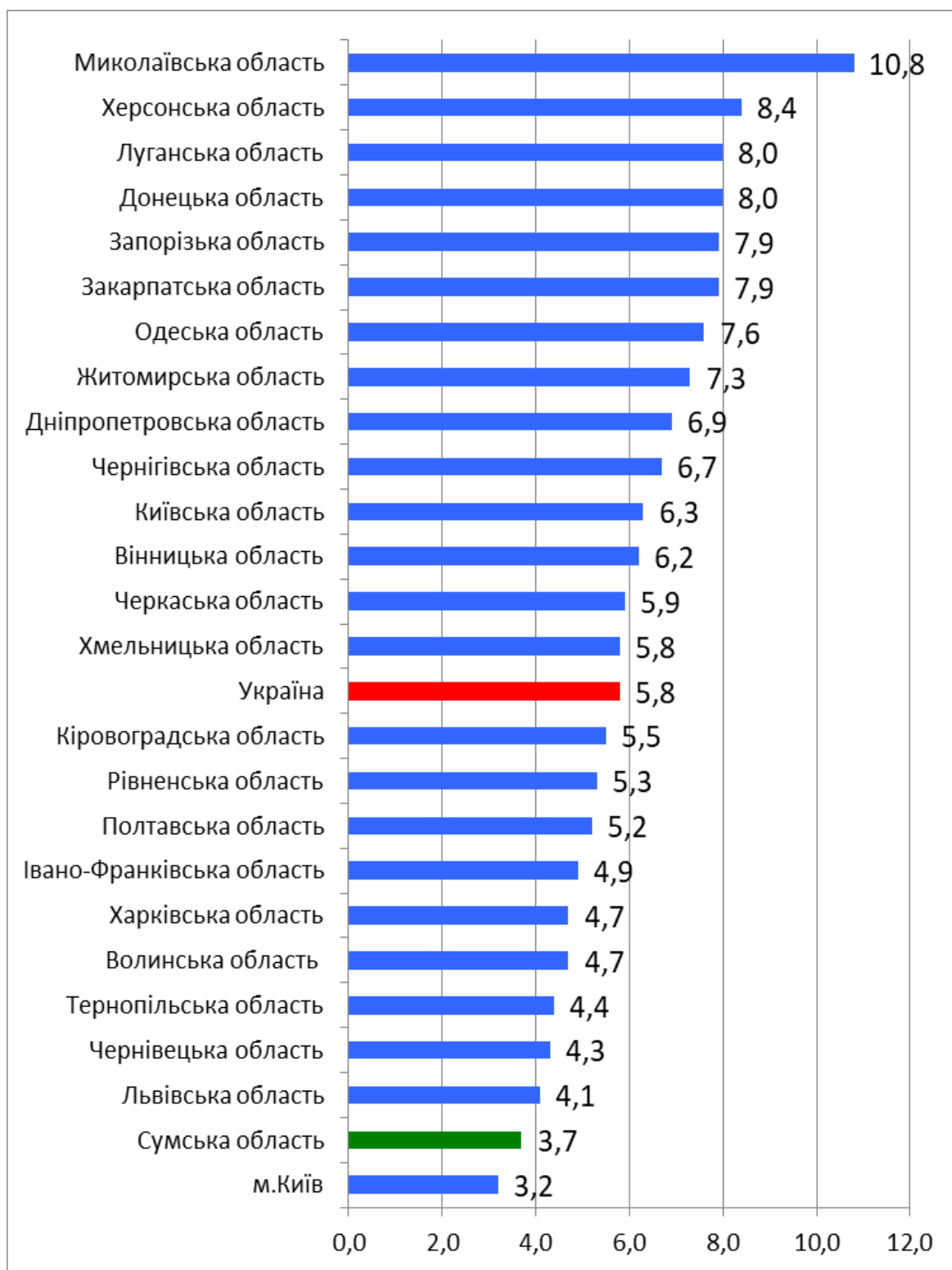

Рисунок 22 – Частка учнів ЗЗО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

За критерієм 160 балів і вище Сумська область посіла 14 місце з результатом 34,8%. Цей відсоток нижчий за середній по Україні (37,9%) на 3,1% (рис. 23).

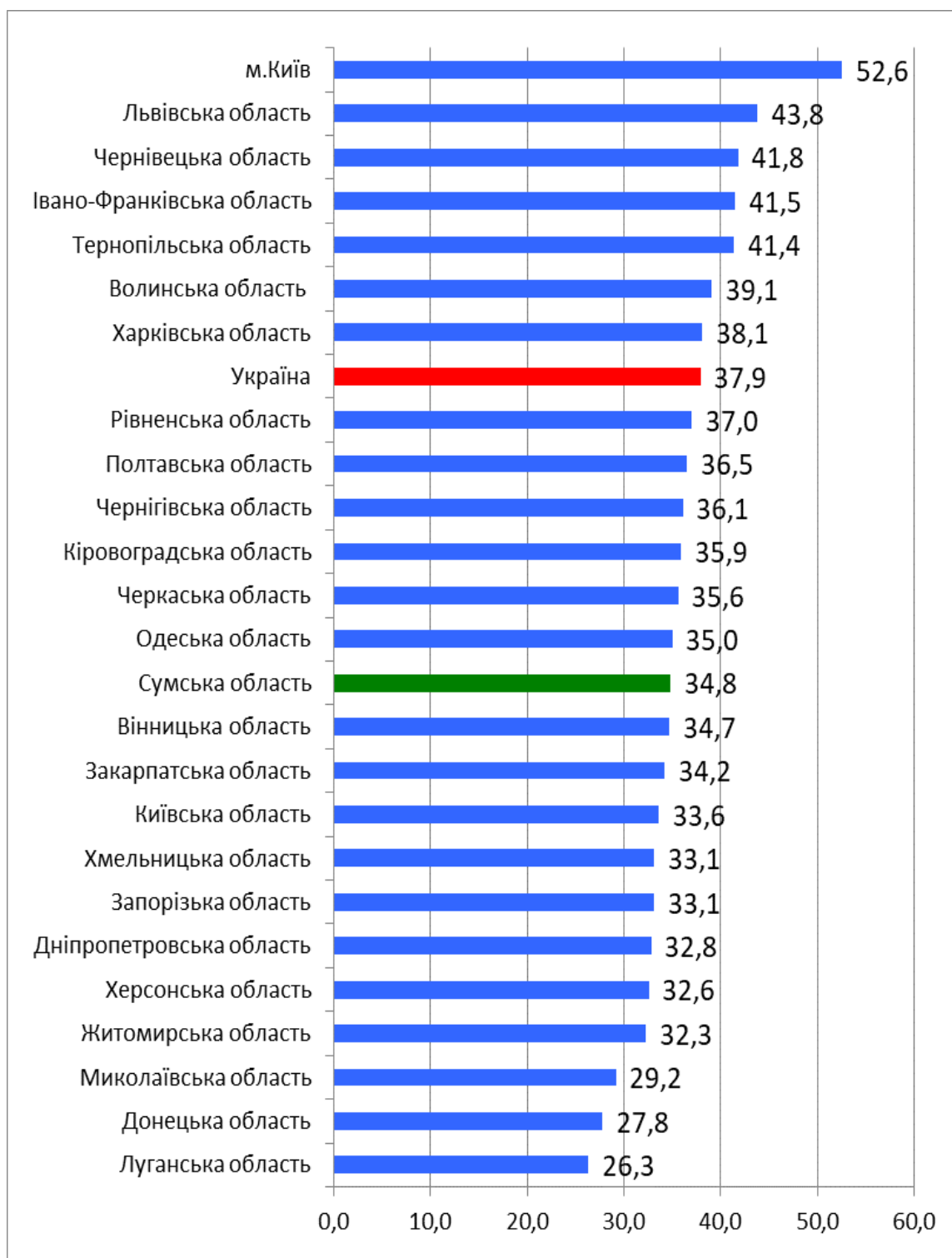

Рисунок 23 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (148,1) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 14 місце. У цілому по Україні середній бал – 150,1 (рис. 24).

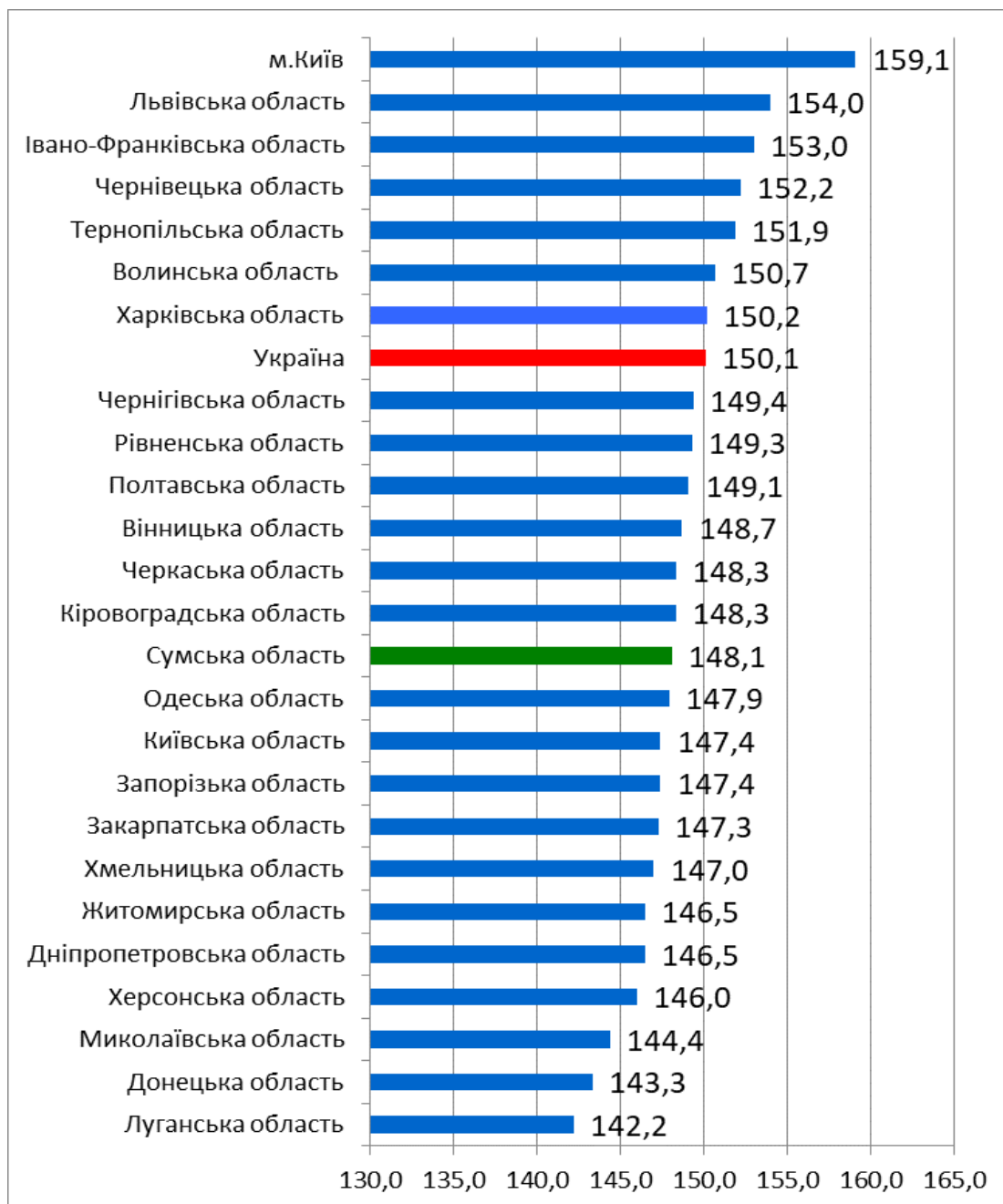

Рисунок 24 – Середній бал

Протягом трьох останніх років показники ЗНО з англійської мови за всіма критеріями покращилися. Так, спостерігається суттєве зменшення (на 5,2%) частки випускників ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав». Частка випускників ЗЗСО, які отримали 160 балів і більше, порівняно з минулими роками збільшилася майже на 5%, а також збільшився показник середнього балу.

Слід зазначити, що результати ЗНО з англійської мови по Сумській області за критерієм «склав/не склав» вищі за середні по Україні, проте, протягом останніх років показник середнього балу та частка випускників ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, дещо нижча, а отже, порівняно із Україною, результат Сумської області гірший (табл. 16).

Таблиця 16 – Результати ЗНО з англійської мови у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	8,3	8,9	3,7	144,4	145,5	148,1	30,0	29,8	34,8
Україна	10,2	10,4	5,8	146,5	147,9	150,1	31,7	33,3	37,9

Найвище рейтингове місце у 2020 році Сумська область має за відсотком учнів, які не подолали поріг «склав/не склав», при цьому протягом останніх трьох років спостерігається позитивна тенденція до підвищення місця області у всеукраїнському рейтингу. Однак, найнижче місце область має за відсотком учнів, які отримали від 160 балів і більше та середнім балом.

Порівняно з минулим роком покращилося рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України за відсотком учнів, не подолали поріг «склав/не склав», погіршилося – за відсотком учнів, які отримали від 160 балів і більше, залишилося незмінним за показником середнього балу (табл. 17).

Таблиця 17 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з англійської мови в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	7	6	2	10	14	14	10	13	14

Іноземні мови (німецька)

У ЗНО з німецької мови у 2020 році взяли участь 33 особи (36 – у 2019 році), з яких: випускників закладів загальної середньої освіти – 32 особи (96,9% від загальної кількості учасників), випускників минулих років – 1 (3,0%).

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 9,1% випускників ЗЗСО. В області всі 32 випускники закладів ЗЗСО подолали поріг «склав/не склав» і у рейтингу областей України Сумська область зайняла 1-3 місце (рис. 25).

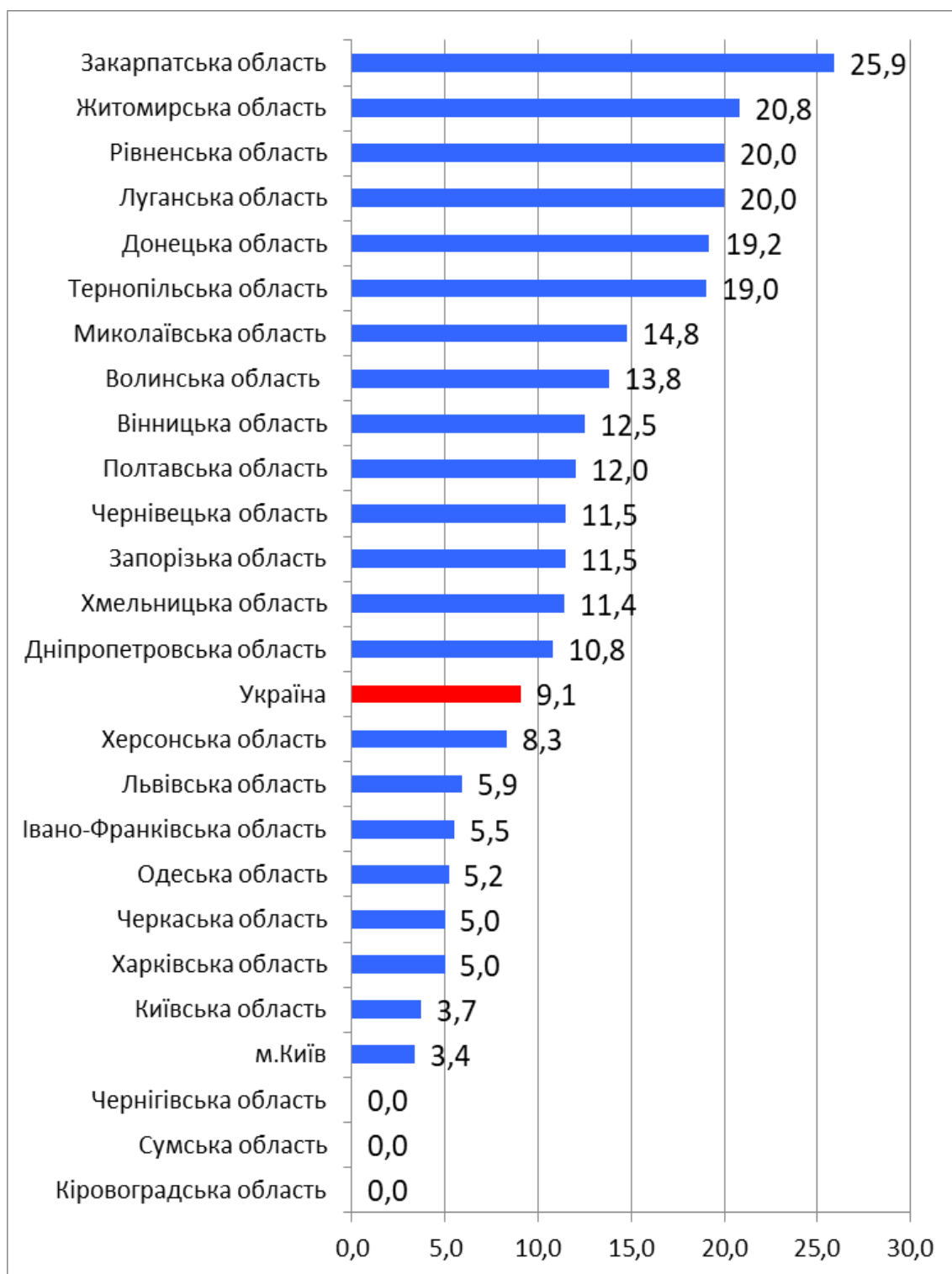

Рисунок 25 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «скав/не скав», %

У 2020 році частка випускників, які отримали 160 балів і вище, становить 53,2%, що відповідає 8 місцю всеукраїнського рейтингу. Результат області кращий за середній по Україні (47,7%) (рис. 26).

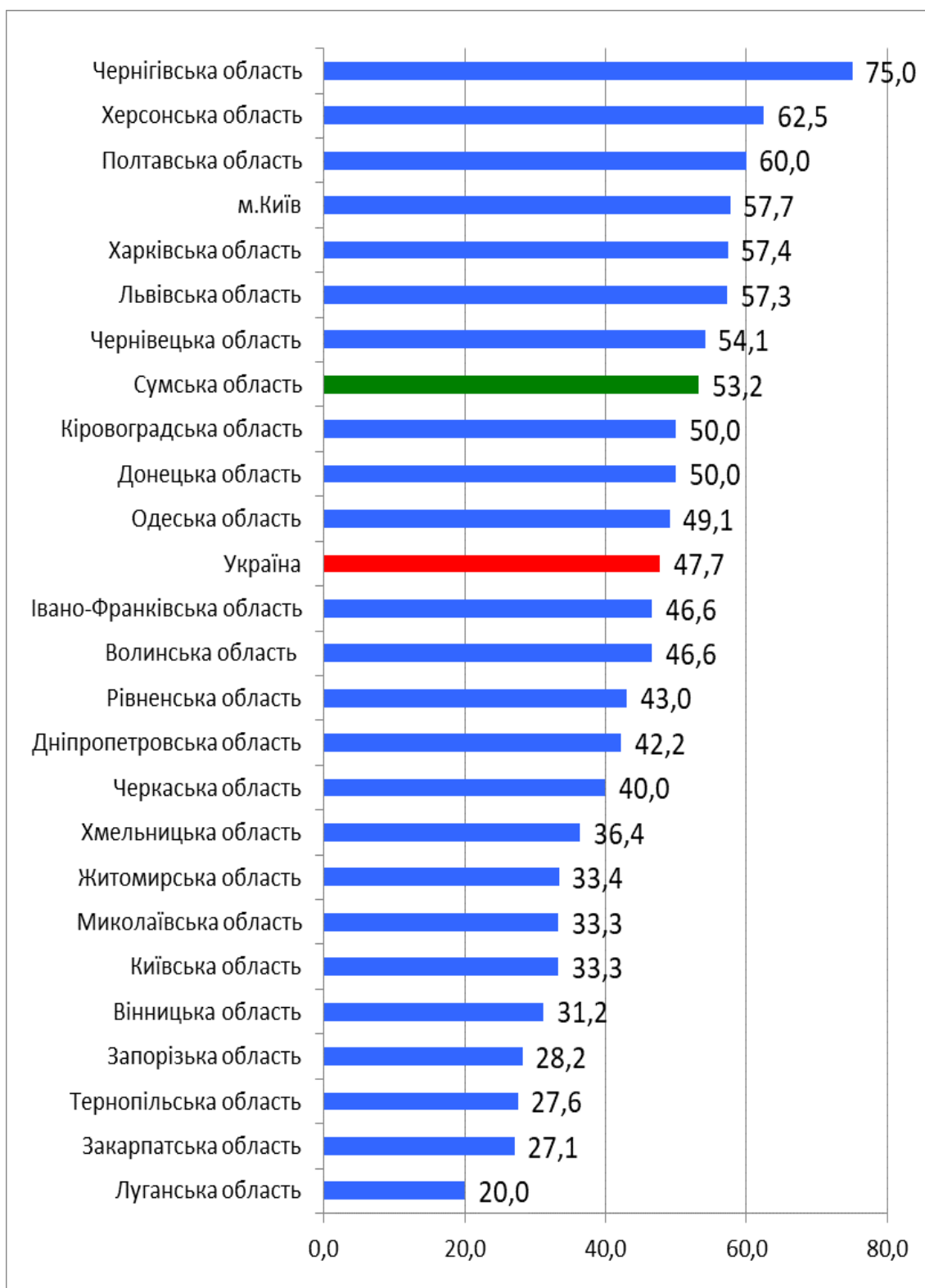

Рисунок 26 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (164,4) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 3 місце. У цілому по Україні середній бал – 156,7 (рис. 27).

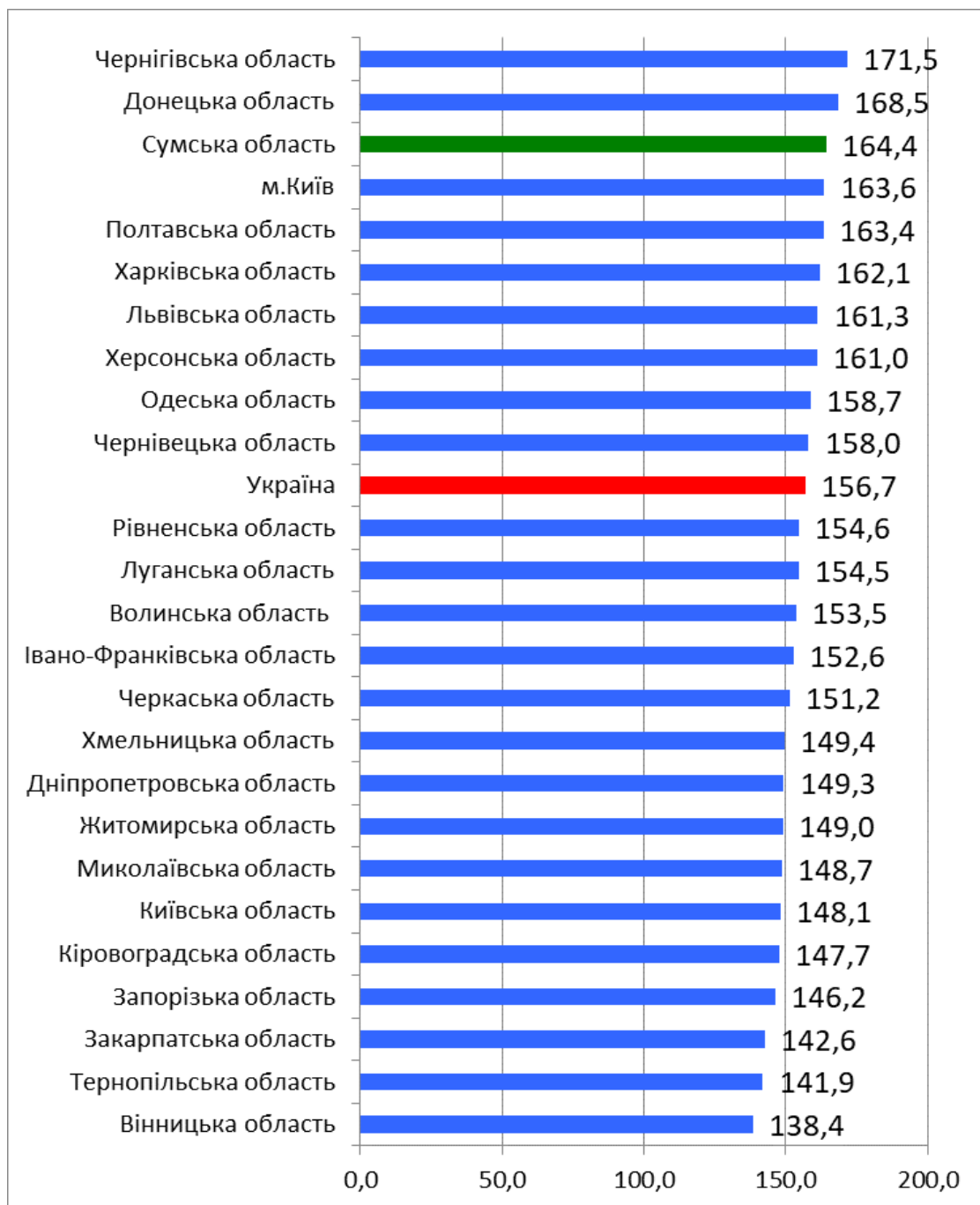

Рисунок 27 – Середній бал

Порівняно з минулим роком, у 2020 році спостерігається зниження частки випускників ЗЗСО, які отримали результат 160 балів і вище. Випускники протягом двох останніх років демонструють результати вищі за середні по Україні.

Показник ЗНО з німецької мови за критерієм «склав/не склав» за три роки значно покращився. Так, у 2020 році в Сумській області немає жодного випускника ЗЗСО, який би не подолав поріг «склав/не склав».

Слід зазначити, що протягом двох останніх років результати ЗНО з німецької мови по Сумській області за всіма критеріями вищі за середні по Україні (табл.18).

Таблиця 18 – Результати ЗНО з німецької мови у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	9,7	3,6	0,0	151,3	160,7	164,4	38,7	57,1	53,2
Україна	14,3	16,6	9,1	153,2	154,9	156,7	39,4	40,8	47,7

Найвище рейтингове місце у 2020 році Сумська область має за відсотком учнів, які не подолали поріг «склав/не склав». Порівняно з минулим роком покращилося рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України за відсотком учнів, не подолали поріг «склав/не склав», середнім балом, погіршилося – за відсотком учнів, які отримали від 160 балів і вище (табл. 19).

Таблиця 19 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з німецької мови в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	7	2	1-3	17	4	3	7	2	8

Іноземні мови (французька)

У ЗНО з французької мови у 2020 році взяли участь 3 особи (2 – у 2019 році), – це випускники закладів загальної середньої освіти.

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 5,9% випускників ЗЗСО. В області усі 3 випускники закладів ЗЗСО подолали поріг «склав/не склав» і у рейтингу областей України Сумська область зайняла 1-14 місце (рис. 28).

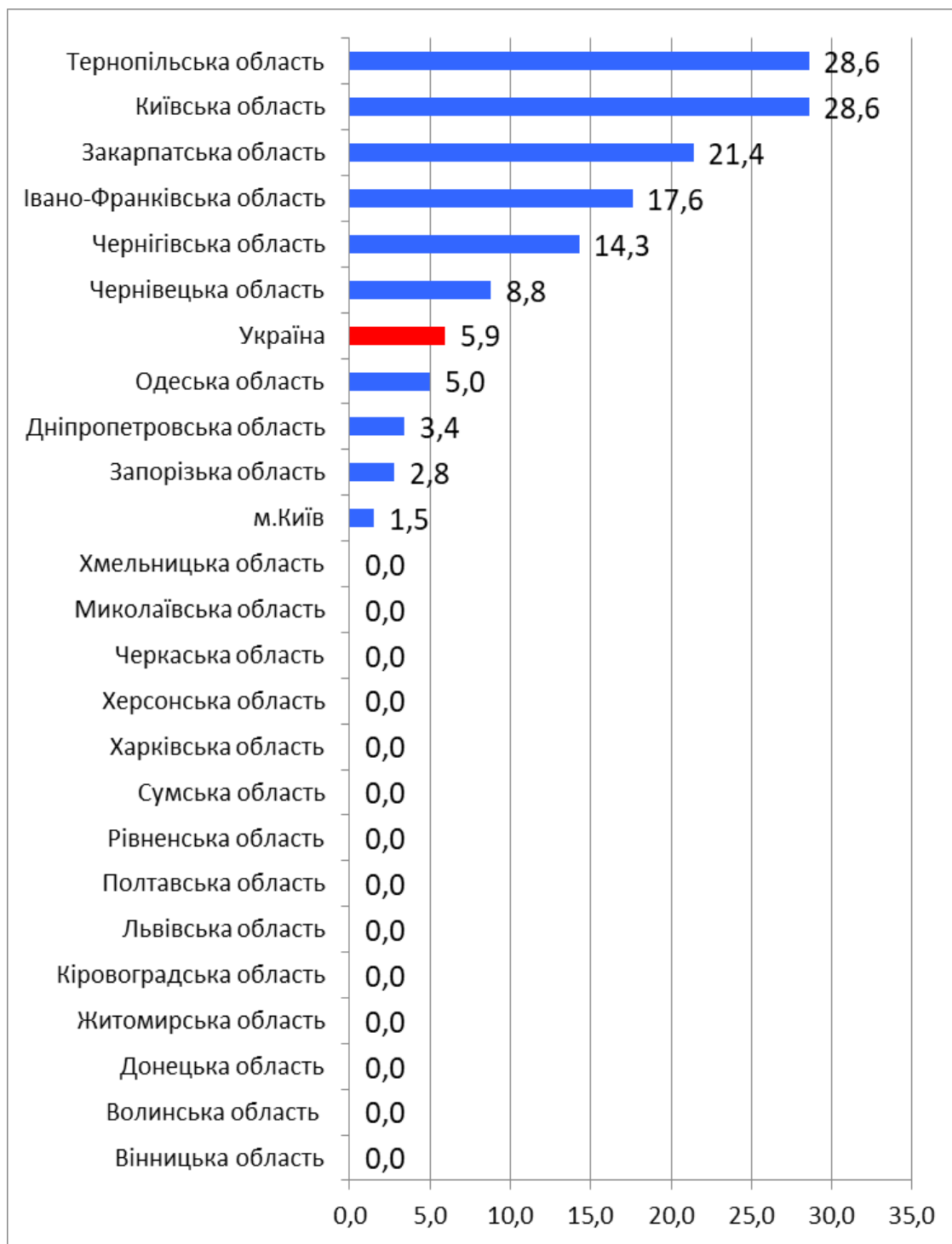

Рисунок 28 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «скав/не скав», %

У 2020 році частка випускників, які отримали 160 балів і вище, становить 66,7%, що відповідає 6 місцю всеукраїнського рейтингу. Результат області кращий за середній по Україні (41,0%) (рис.29).

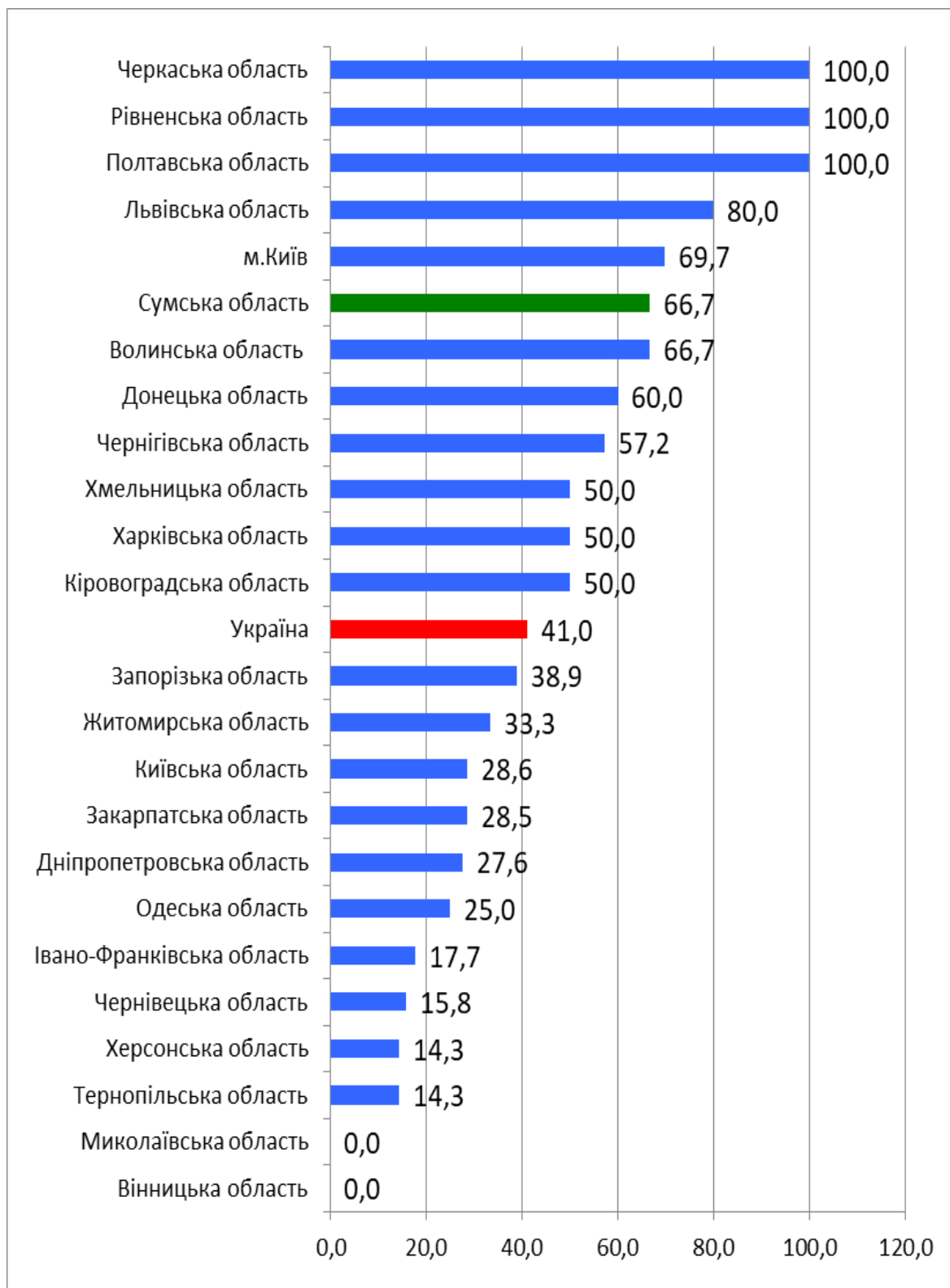

Рисунок 29 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

За показником середнього балу (172,3) у загальному рейтингу областей Сумська область посіла 3 місце. У цілому по Україні середній бал – 151,9 (рис. 30).

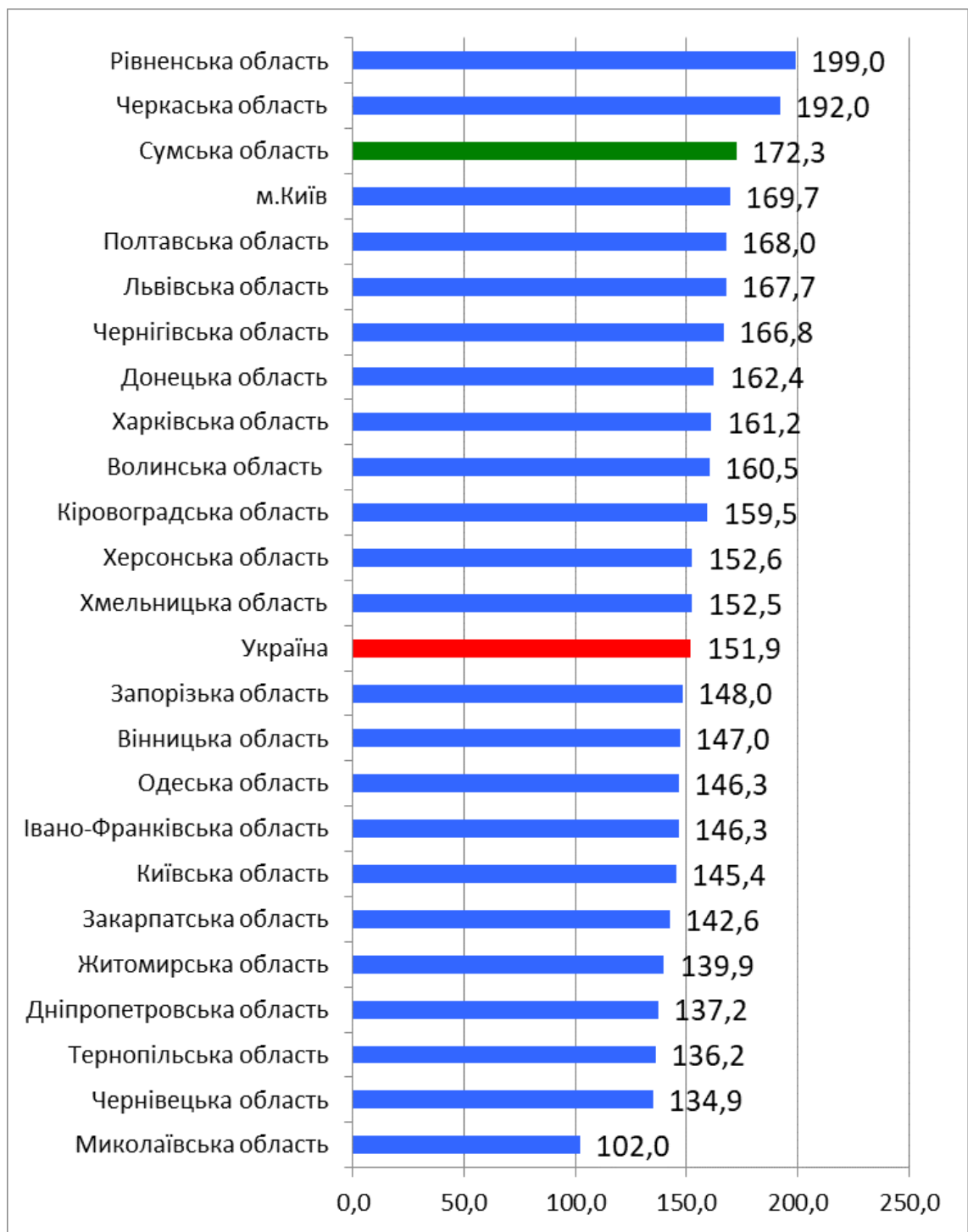

Рисунок 30 – Середній бал

Протягом останніх двох років випускники, які складають французьку мову, демонструють результати вищі за середні по Україні. Більше половини учнів у 2020 році склали французьку мову на 160 балів і вище, при цьому, немає жодного, хто не подолав поріг «склав/не склав» (табл. 20).

Таблиця 20 – Результати ЗНО з французької мови у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	–	0,0	0,0	–	175,5	172,3	–	50,0	66,7
Україна	–	11,8	5,9	–	152,9	151,9	–	41,2	41,0

У 2020 році усі троє учнів ЗЗСО подолали поріг «склав/не склав», відповідно, Сумська область має найвище рейтингове місце, що повторює тенденцію минулого року. Порівняно з минулим роком покращилося рейтингове місце Сумської області серед інших регіонів України за відсотком учнів, що отримали від 160 балів і вище (табл. 21).

Таблиця 21 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з французької мови в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Сумська область	–	1-10	1-14	–	1	3	–	9	6

Іноземні мови (іспанська)

У ЗНО з іспанської мови у 2020 році взяла участь 1 особа (7 – у 2019 році), – це випускник закладу загальної середньої освіти.

За офіційними даними Українського центру оцінювання якості освіти в середньому по Україні не подолали поріг «склав/не склав» 8,0% випускників ЗЗСО. Результат області з іспанської мови найгірший серед інших областей (100% не склав), а отже, область зайняла останнє місце (рис. 31, 32).

Середній бал із даного предмету, порівняно з іншими регіонами України, найгірший (рис. 33).

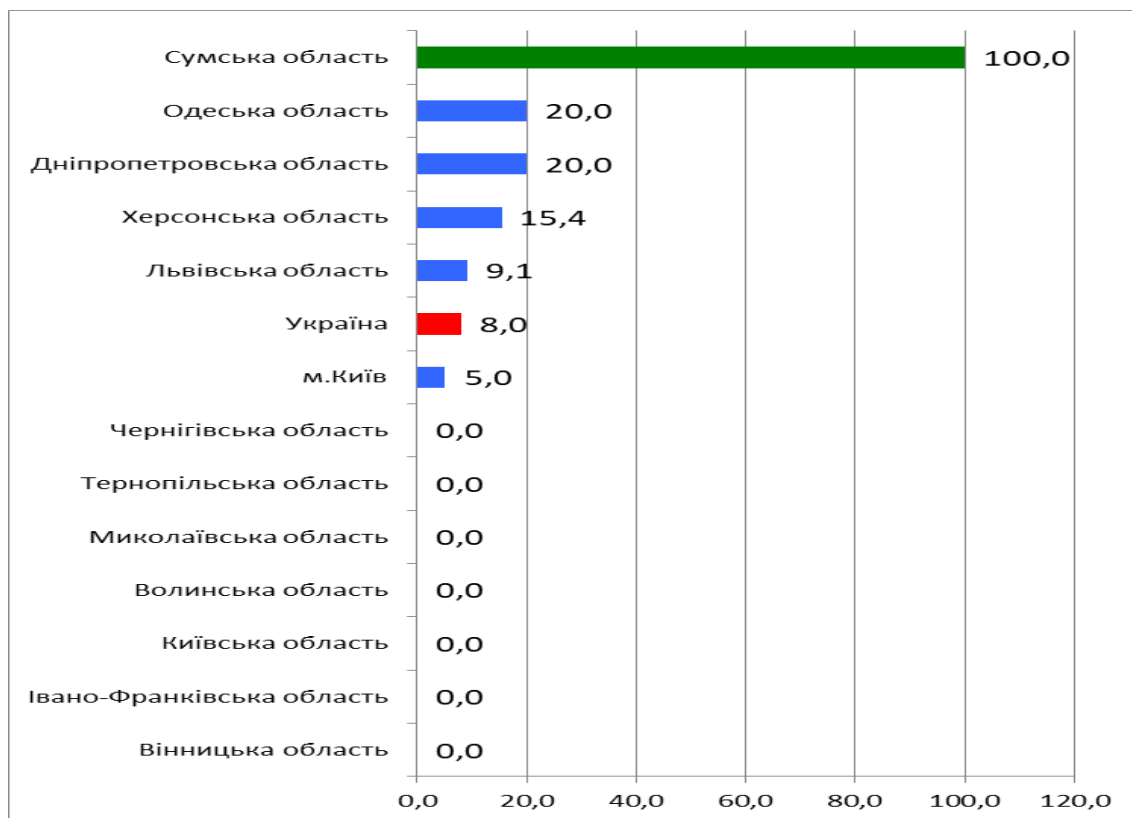

Рисунок 31 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

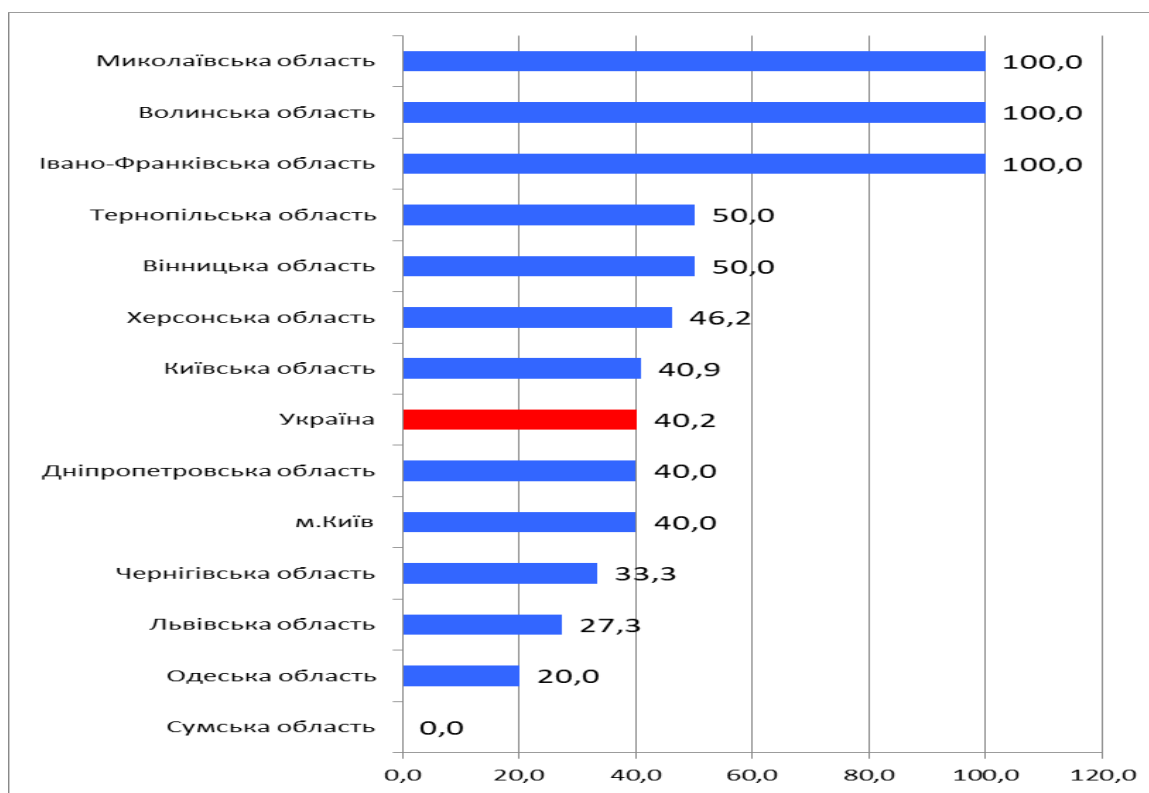

Рисунок 32 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

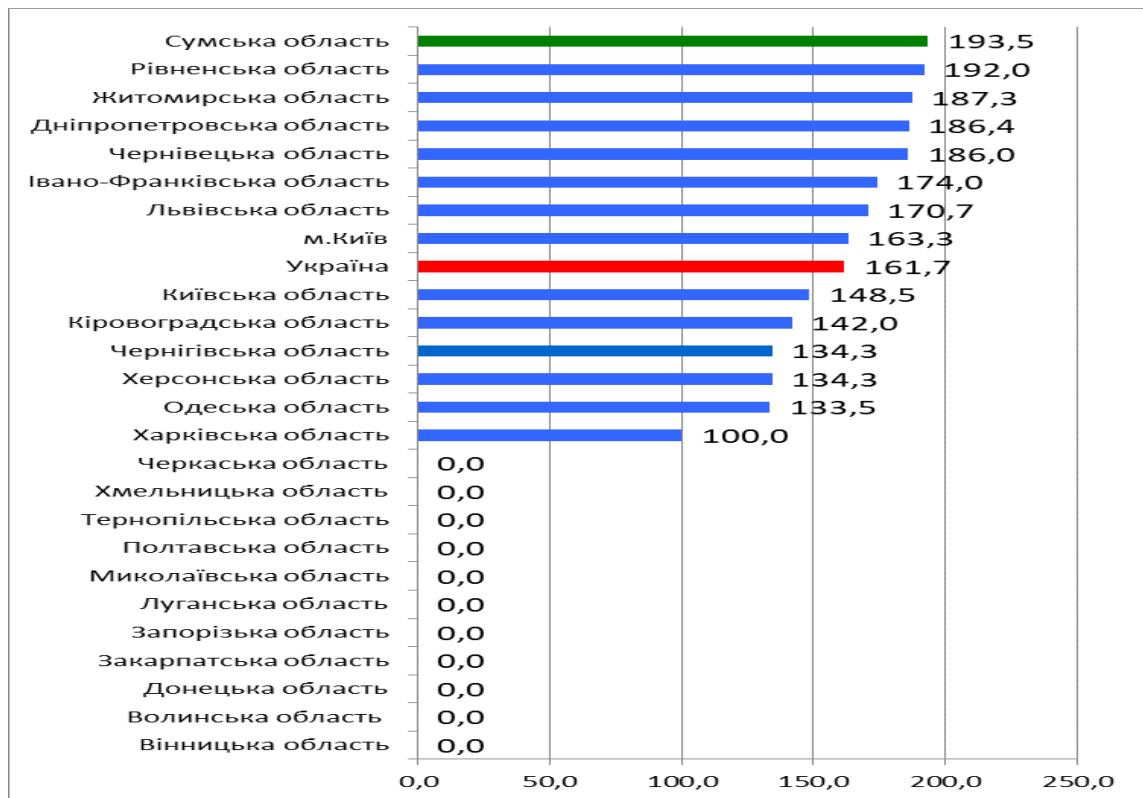

Рисунок 33 – Середній бал

Протягом останніх трьох років випускники, які складають іспанську мову, демонструють результати нижчі за середні по Україні, більшість із них поріг «склав/не склав» не долають, тому місце області з даного предмету за показниками ЗНО зазвичай останнє (табл. 22, табл. 23).

Таблиця 22 – Результати ЗНО з іспанської мови у 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	Сумська область	100,0	0,0	100,0	–	193,5	193,5	0,0	100,0
Україна	11,0	11,3	8,0	–	161,7	161,7	46,8	53,8	40,2

Таблиця 23 – Місце Сумської області серед інших регіонів України за результатами ЗНО з іспанської мови в 2018, 2019 та 2020 роках

Критерії Адміністративно-територіальні одиниці	Учасники ЗНО, які не подолали поріг «склав/не склав» (%)			Середній бал ЗНО			Учасники ЗНО, які отримали 160 балів і вище (%)		
	Сумська область	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019
Останнє		1-8	Останнє	Останнє	1	Останнє	Останнє	9	Останнє

Висновки

Традиційно найпопулярнішими навчальними предметами ЗНО залишаються українська мова та література (9 646 зареєстрованих), історія України (6 821 зареєстрованих), математика (5 151 зареєстрованих), біологія (3 768 зареєстрованих). З огляду на особливість Умов прийому до закладів вищої освіти значна кількість учасників вибирала також географію (3 199 зареєстрованих), англійську мову (2 376 зареєстрованих). Менше зареєстрованих з фізики (887 осіб), хімії (335 осіб).

Найменша у відсотковому розрізі кількість учасників брала участь у тестуванні з біології: прийшли 61,0% осіб від зареєстрованих. У тестуванні з англійської мови взяли участь 86,0% від загальної кількості зареєстрованих; математики – 82,5%; фізики – 77,2%; української мови і літератури – 72,6%; географії – 71,0%; іспанської, німецької та французької мов – 69,8%; хімії – 69,2%; історії України – 65,2%; біології – 61,0% від зареєстрованих.

За результатами зовнішнього незалежного оцінювання 2020 року у всеукраїнському рейтингу за результатами ЗНО випускників закладів загальної середньої освіти Сумська область у трійці лідерів (посіла друге місце). На першому місці – Львівська область, а третю позицію займає Тернопільщина (табл. 24).

Таблиця 24 – Місце Сумської області у загальному всеукраїнському рейтингу

Регіон	Місце	ЗЗСО	Бал ЗНО	Учнів	Тестів	Склав (%)
Львівська обл.	1	516	128.5	14783	36417	90
Сумська обл.	2	269	124.6	5570	13411	90
Волинська обл.	3	324	124.4	7414	16436	89
Тернопільська обл.	4	268	124.3	6445	15227	88
Харківська обл.	5	397	123.9	8116	20771	90
Черкаська обл.	6	361	123.6	6917	18313	90
Вінницька обл.	7	433	123.4	8927	22465	89
Полтавська обл.	8	375	123.1	8000	20443	90
Київська обл.	9	486	122.5	13206	36624	89
Івано-Франківська обл.	10	320	121.7	8954	20639	87
Рівненська обл.	11	344	121.3	9372	20515	88
Хмельницька обл.	12	355	119.1	7323	18866	88
Чернігівська обл.	13	302	118.7	5002	13873	88
Чернівецька обл.	14	214	118.3	4633	8941	86
Донецька обл.	15	455	118.1	14139	34981	87
Луганська обл.	16	216	118.1	5133	13655	87
Херсонська обл.	17	267	117.4	5112	12067	87
Дніпропетровська обл.	18	593	117	18440	44930	87
Кіровоградська обл.	19	232	116.7	5102	11451	87
Запорізька обл.	20	311	116.2	7276	18817	87
Житомирська обл.	21	377	116	7326	19072	86
Одеська обл.	22	443	114.3	10344	25913	85
Миколаївська обл.	23	279	114.2	4656	11715	86
Закарпатська обл.	24	297	106.9	10171	19418	81

Проведений аналіз статистичних даних Українського центру оцінювання якості освіти за критеріями «склав/не склав» та 160 балів і вище результатів ЗНО випускників закладів загальної середньої освіти у 2020 році показав, що досягнення учнів покращилися з більшості навчальних предметів, відповідно, Сумська область зайняла у 2020 році кращі рейтингові позиції.

Зокрема, протягом трьох останніх років найвищим за всіма показниками ЗНО є результати зовнішнього незалежного оцінювання з географії.

Найнижчий показник серед усіх предметів ЗНО у 2020 році учнів, які не подолали пороговий бал «склав/не склав», з географії, найвищий – з історії України.

Результати випускників закладів загальної середньої освіти Сумської області, які брали участь у ЗНО-2020, за відсотком тих, хто не подолав пороговий бал «склав/не склав», вищі за середній по Україні показник з усіх предметів.

Найкращі результати ЗНО-2020 Сумська область серед інших регіонів України показала з географії, української мови та літератури, історії України, математики, увійшовши в рейтингу до 5 найкращих за всіма показниками ЗНО.

Найкращі показники (1 рейтингове місце) Сумська область має за відсотком учнів, які подолали пороговий бал «склав/не склав», – з географії, 2 рейтингове місце – з української мови та літератури, біології, англійської мови, 3 рейтингове місце – з фізики, хімії. Високі результати за відсотком учнів, які подолали пороговий бал «склав/не склав», випускники ЗЗСО Сумської області продемонстрували з історії України (4 рейтингове місце) та математики (5 рейтингове місце). Однак за іншими показниками результати ЗНО з цих навчальних предметів нижчі.

За критерієм 160 балів і вище результати області з усіх предметів вище середнього показника по Україні, крім англійської мови. У п'ятірку регіональних лідерів за цим критерієм область увійшла завдяки результатам з української мови і літератури, історії України, математики, географії.

Порівняно з минулим роком зменшилась кількість учнів, які не подолали пороговий бал з української мови і літератури, математики, біології, географії, а з фізики, хімії, англійської мови, – майже удвічі; збільшилась з історії України.

Кількість учнів, які отримали більше 160 балів, збільшилась з української мови та літератури, біології, географії, фізики, англійської мови, проте, з історії України, математики, хімії, німецької мови вона стала меншою.

Однак, низькими залишаються результати (за рейтинговим місцем) серед учнів ЗЗСО Сумської області з англійської мови та фізики за відсотком учнів, які отримали 160 балів і вище (14, 12 місця), разом із тим, саме із цих двох предметів у 2020 році зменшилась кількість учнів, які не подолали пороговий бал «склав/не склав», майже удвічі.

Результати ЗНО-2020 випускників закладів загальної середньої освіти (у розрізі адміністративно-територіальних одиниць Сумської області)

Українська мова та література

У ЗНО з української мови та літератури у 2020 році взяли участь 4 362 випускники закладів загальної середньої освіти.

За кількісним показником найбільше випускників (3 165 осіб – 72,6%) взяло участь у тестуванні з міських закладів освіти. Учасників із сільських закладів освіти (районні відділи) було 703 (16,1%), із закладів освіти сільських і селищних територіальних громад – 494 (11,3%) (табл. 25).

Таблиця 25 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва районів, ОТГ	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і вище	
			%	місце	%	місце
1	2	3	4	5	6	7
1	Білопільська	71	4,2	10	22,5	12
2	Буринська	75	12,0	12	37,3	10
3	Глухівська	110	2,7	6	59,1	1
4	Дружбівська	23	8,7	11	30,4	11
5	Конотопська	338	4,1	9	39,1	9
6	Кролевецька	94	1,1	1	55,3	2
7	Лебединська	95	2,0	4	47,4	5
8	Охтирська	269	3,7	8	41,3	8
9	Роменська	219	1,8	2	51,6	4
10	Сумська	1454	1,9	3	53,7	3
11	Тростянецька	99	3,0	7	42,4	7
12	Шосткинська	318	2,5	5	44,3	6
Разом учнів у міських ОТГ		3 165				
1	Білопільський	37	2,7	5	8,1	17
2	Буринський	22	9,1	14	22,7	10
3	Великописарівський	52	3,8	6	25,0	9
4	Глухівський	32	0	1-4	46,9	3
5	Конотопський	23	8,7	13	21,7	12
6	Краснопільський	8	0	1-4	37,5	5
7	Кролевецький	32	9,4	15	21,9	11
8	Лебединський	43	7,0	12	18,6	14
9	Липоводолинський	5	20,0	18	0	18
10	Недригайлівський	16	6,3	10	18,8	13
11	Охтирський	11	18,2	17	18,2	15
12	Путивльський	42	0	1-4	45,2	4
13	Роменський	70	12,9	16	28,6	7
14	Середино-Будський	45	6,7	11	48,9	1
15	Сумський	99	5,1	8	27,3	8
16	Тростянецький	8	0	1-4	12,5	16
17	Шосткинський	54	5,6	9	37,0	6
18	Ямпільський	104	4,8	7	47,1	2
Разом учнів у районах		703				

1	2	3	4	5	6	7
1	Андріяшівська	11	0	1-10	45,5	4
2	Бездрицька	13	7,7	18	30,8	9
3	Березівська	12	16,7	24-26	8,3	23-25
4	Боромлянська	17	5,9	15-16	23,5	13-14
5	Бочечківська	12	0	1-10	33,3	7-8
6	Верхньосироватська	20	0	1-10	50,0	2
7	Вільшанська	15	20,0	27	26,7	11
8	Грунська	17	5,9	15-16	23,5	13-14
9	Дубов'язівська	10	10,0	22	20,0	16-18
10	Зноб-Новгородська	18	5,6	14	44,4	5
11	Кириківська	19	5,3	13	0	26-27
12	Комишанська	18	0	1-10	33,3	7-8
13	Коровинська	12	16,7	24-26	8,3	23-25
14	Краснопільська	82	4,9	12	24,4	12
15	Липоводолинська	25	0	1-10	52,0	1
16	Миколаївська (Б. р)	30	3,3	1-10	23,3	15
17	Миколаївська (С. р)	21	9,5	21	14,3	20-21
18	Миропільська	11	9,1	20	18,2	19
19	Недригайлівська	28	0	1-10	46,4	3
20	Нижньосироватська	16	6,3	17	37,5	6
21	Новослобідська	7	14,3	23	0	26-27
22	Річківська	8	0	1-10	12,7	22
23	Степанівська	10	0	1-10	20,0	16-18
24	Хотінська	10	0	1-10	30,0	10
25	Чернечинська	35	8,6	19	14,3	20-21
26	Чупахівська	5	0	1-10	20,0	16-18
27	Шалигинська	12	16,7	24-26	8,3	23-25
Разом учнів у сільських та селищних ОТГ		494				

Найбільш успішними виявились учні міських закладів освіти. Найкращі результати за критерієм «склав/не склав» та 160 балів і вище у випускників м. Кролевець, де лише один випускник не подолав поріг та більше половини (55,3%) отримали 160 балів і вище (2019 рік – 48,4%). Високі результати показали також учні м. Ромни та м. Суми: показник «склав/не склав» дорівнює 1,8% та 1,9%; 160 балів і вище – 51,6% та 53,7% відповідно.

Найбільше учнів, які не подолали поріг «склав/ не склав», серед випускників міст обласного підпорядкування у м. Охтирка (3,7%); серед інших міст – у випускників м. Буринь (12%) та м. Дружба (8,7%). Гіршими, порівняно з минулим роком, виявились результати випускників закладів загальної середньої освіти м. Конотоп: на 0,8% збільшилась частка учнів, які не склали тестування, та зменшилась на 6,1% частка тих, хто отримав більше 160 балів (рис. 34)

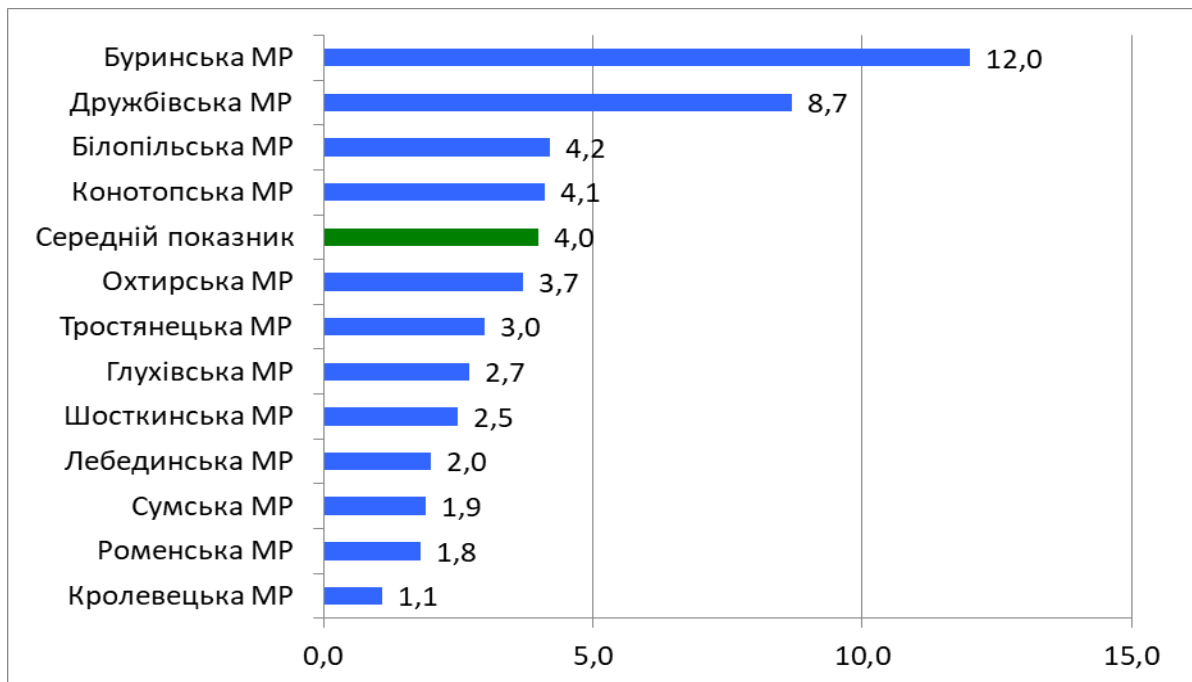

Рисунок 34 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

Порівняно з минулим роком у м. Суми результат майже не змінився, проте у м. Ромни він погіршився: на 0,7% збільшилась частка учнів, які не подолали поріг та на 9,7% зменшилась кількість учнів, які отримали більше 160 балів.

За критерієм 160 балів і вище покращили результати учні ЗЗСО м. Лебедин (на 10,8%), м. Охтирка (на 6%), м. Глухів (на 3,2%). Найнижчі результати у випускників м. Білопілья (22,5%) (рис. 35).

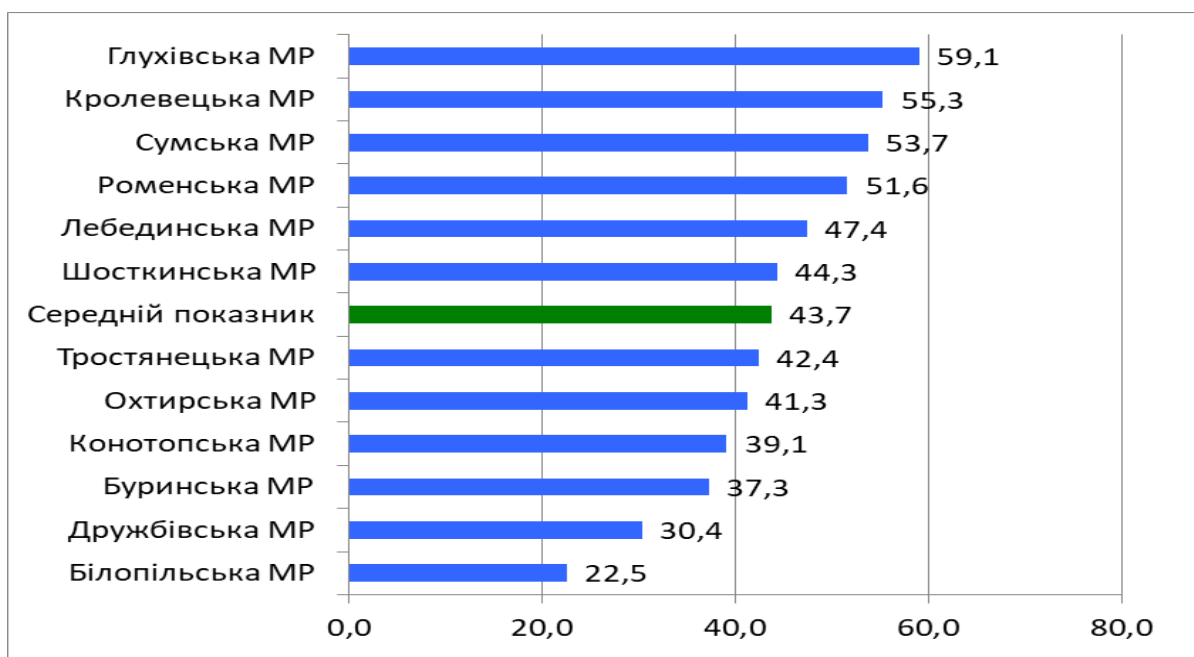

Рисунок 35 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

До закладів загальної середньої освіти Сумської області, усі випускники яких подолали поріг «склав/не склав» з української мови та літератури та більше 75% отримали 160 балів і вище, належать: Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 29 (95%, 20 випускників), Сумська обласна гімназія-інтернат для талановитих та творчо обдарованих дітей (81,6%, 76 випускників), Сумська класична гімназія (79,6%, 113 випускників), Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 12 імені Б.Берестовського (79,3%, 29 випускників), Сумська гімназія № 1 (76,6%, 94 випускники), Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 9 (76,3%, 59 випускників), Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 17 (75%, 40 випускників). Ці заклади ввійшли за результатами ЗНО до всеукраїнського рейтингу ТОП-200 шкіл України (додаток А).

Серед результатів ЗНО випускників закладів освіти районних адміністрацій найкращі результати отримали випускники Глухівського та Путивльського районів, у яких усі учасники тестування подолали поріг «склав/не склав» та майже половина отримали 160 балів і вище (46,9% та 45,2% відповідно). Разом із тим, Глухівський район покращив результат за критерієм 160 балів і вище на 11,9%.

За критерієм 160 балів і вище такі ж результати мають Ямпільський район (47,1%), який стабільно протягом останніх трьох років показує високий результат, та Середино-Будський (48,9%), який покращив результати у порівнянні з минулим роком на 27,4%.

Порівняно із минулим роком, покращили результати за обома критеріями такі райони: Краснопільський (усі подолали поріг «склав/не склав», на 16,1% стало більше учнів, які отримали 160 балів і вище), Лебединський (на 12,5% менше випускників, які не склали ЗНО, на 12,1% більше учнів, які отримали 160 балів і вище), Недригайлівський (на 11,9% та 9,7% відповідно) (рис. 36, рис. 37).

Серед закладів загальної середньої освіти районного підпорядкування (вибірка закладів, де п'ять і більше випускників), у яких усі учасники склали тест та більше двох третин отримали 160 балів і вище, є Липоводолинська спеціалізована школа I-III ступенів (83,3% із 12 випускників), Некрасівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів–дошкільний навчальний заклад «Ялинка» Глухівської районної ради (80% із 5 випускників), Путивльська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1 ім. Радіка Руднева (66,7% із 18 випускників), Бобрицька загальноосвітня школа I-III ступенів Роменської районної ради (66,7% із 6 випускників), Дібрівський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Роменської районної ради (66,7% із 6 випускників), Степненський навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад Ямпільської районної ради (66,7% із 6 випускників).

Найгірші результати отримали випускники Липоводолинського району (Колядинецький навчально-виховний комплекс): із п'яти випускників один не склав тест та жоден не отримав бал вище 160. Низькі результати за критерієм 160 балів і вище має Білопільський район (8,1%), який погіршив результати у порівнянні з минулим роком на 14,9%. Погіршив результати на 13% за обома критеріями також Охтирський район.

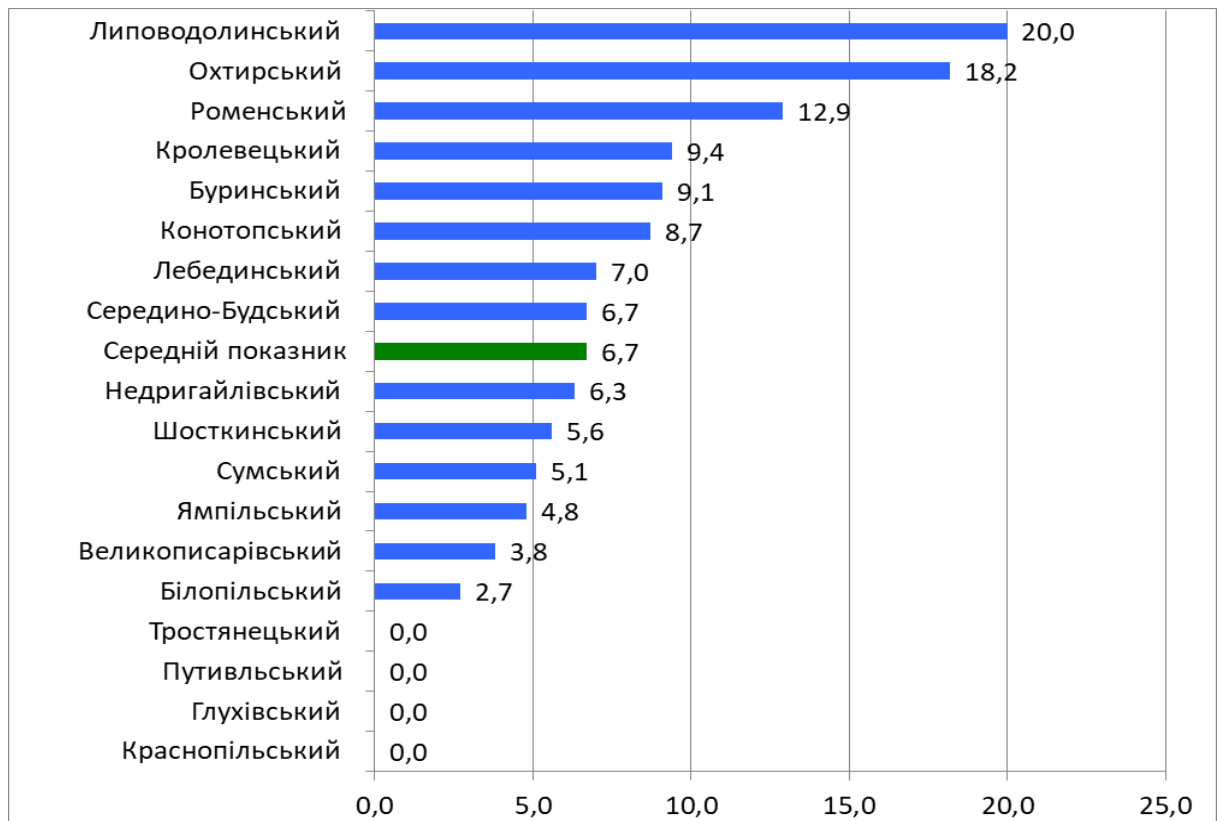

Рисунок 36 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

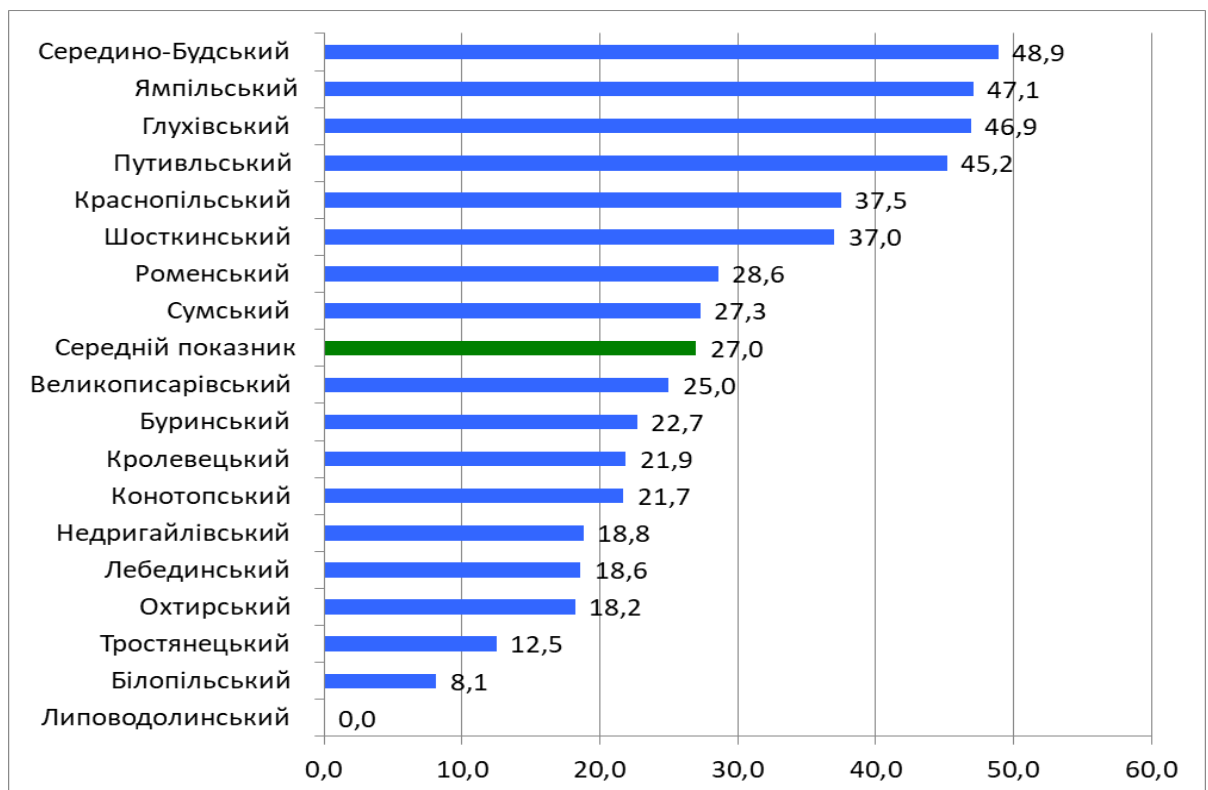

Рисунок 37 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Аналіз результатів випускників закладів освіти об'єднаних територіальних громад показав, що найкращими (усі випускники подолали поріг «склав/ не склав», 160 балів і вище отримали більше половини випускників) виявились результати у Липоводолинській селищній раді (52% із 25 випускників) та Верхньосироватській сільській раді (50% із 20 випускників). Слід зазначити, що у цьому році покращили свій результат випускники більше десяти селищних та сільських рад.

Невисокою є результативність складання ЗНО з української мови і літератури випускників ЗЗСО Березівської, Коровинської, Новослобідської сільських, Кириківської, Шалигинської селищних рад, причому результати у цих громадах, у порівнянні з минулим роком, погіршилися. Так, у Кириківській ОТГ у минулому році було майже половина випускників, які отримали 160 балів і вище, у 2020 році жоден не отримав високих балів. У Березівській та Коровинській ОТГ кількість учнів, які не склали тест, на 6,7% більша за минулий рік; 160 балів і вище отримали на 21,7% та 11,7% менше випускників (рис. 38, рис. 39).

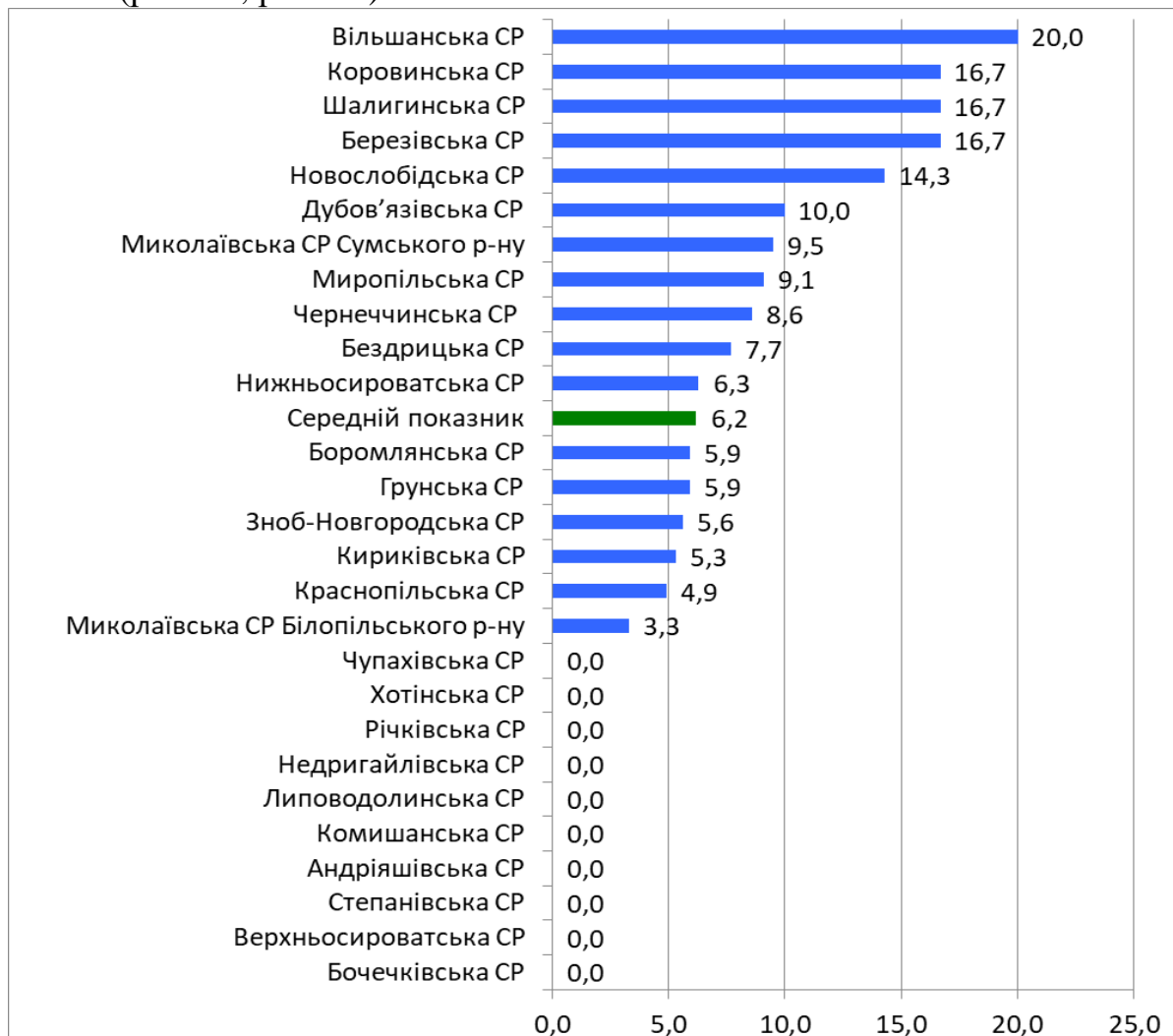

Рисунок 38 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

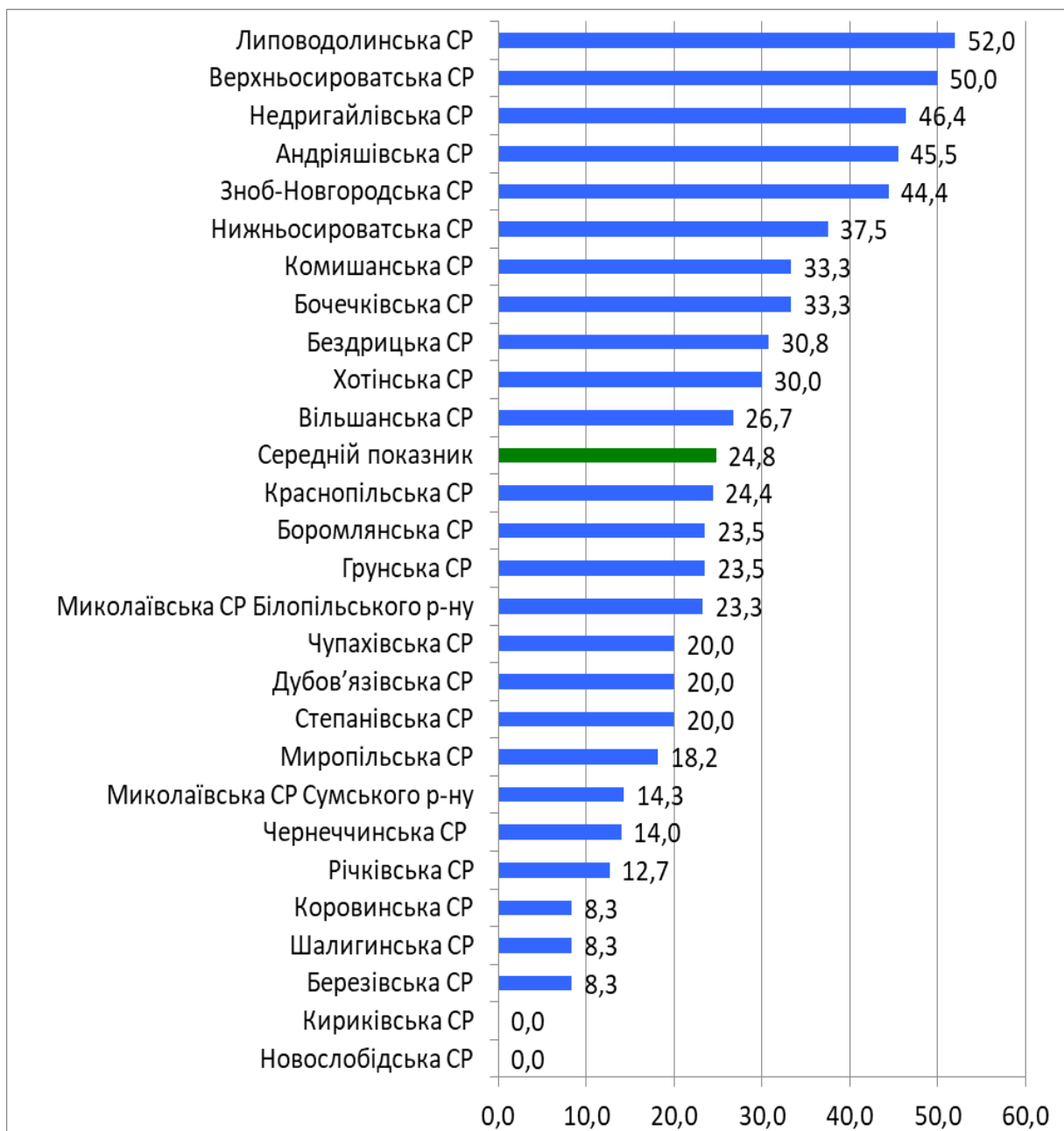

Рисунок 39 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Серед закладів загальної середньої освіти об'єднаних територіальних громад (вибірка закладів, де більше п'яти випускників), у яких усі випускники склали тест та більше половини отримали 160 балів і вище, є Бочечківський навчально-виховний комплекс «загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Бочечківської сільської ради (66,7% із 6 учнів) та опорний заклад Верхньосироватська спеціалізована школа I-III ступенів Верхньосироватської сільської ради (58,8% із 17 учнів).

Історія України

У ЗНО з історії України у 2020 році взяли участь 2 846 випускників закладів загальної середньої освіти.

За кількісним показником найбільше випускників (1 953 особи (68,6%)) взяло участь у тестуванні з історії України з міських закладів освіти. Учасників із сільських закладів освіти було 526 (18,5%), із закладів освіти об'єднаних територіальних громад – 367 (12,9%) (табл. 26).

Таблиця 26 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і більше	
			%	місце	%	місце
1	2	3	4	5	6	7
1	Білопільська	56	8,9	8	10,7	12
2	Буринська	52	1,9	2	21,2	9
3	Глухівська	90	8,9	7	40,0	1
4	Дружбівська	10	10,0	9	30,0	2
5	Конотопська	243	10,7	10-11	20,6	10
6	Кролевецька	57	1,7	1	26,3	4
7	Лебединська	52	7,7	6	23,1	7
8	Охтирська	187	10,7	10-11	23,5	6
9	Роменська	142	11,9	12	18,3	11
10	Сумська	798	7,9	5	28,1	3
11	Тростянецька	70	5,7	3	21,4	8
12	Шосткинська	196	6,1	4	25,5	5
Разом учнів у міських ОТГ		1 953				
1	Білопільський	26	15,4	15	7,7	13
2	Буринський	21	28,6	16	23,8	4
3	Великописарівський	36	2,8	4	13,9	9
4	Глухівський	30	13,3	11	16,6	6
5	Конотопський	20	0	1-3	15,0	7
6	Краснопільський	7	0	1-3	42,8	1
7	Кролевецький	22	9,1	6	4,5	14
8	Лебединський	34	11,8	10	11,8	10
9	Липоводолинський	5	40,0	18	0	15-18
10	Недригайлівський	15	6,7	5	0	15-18
11	Охтирський	10	0	1-3	0	15-18
12	Путівльський	29	13,8	12	27,6	3
13	Роменський	51	9,8	7	9,8	11
14	Середино-Будський	29	10,3	8	20,7	5
15	Сумський	83	14,5	13	8,4	12
16	Тростянецький	6	33,3	17	0	15-18
17	Шосткинський	35	11,4	9	14,3	8
18	Ямпільський	67	14,9	14	28,4	2
Разом учнів у районах		526				
1	Андріяшівська	9	11,1	16-17	11,1	13
2	Бездрицька	7	0	1-9	0	18-27
3	Березівська	10	0	1-9	0	18-27
4	Боромлянська	16	0	1-9	25,0	2-4

1	2	3	4	5	6	7
5	Бочечківська	8	12,5	18-19	0	18-27
6	Верхньосироватська	16	6,3	11	12,5	11-12
7	Вільшанська	8	25,0	24-26	12,5	11-12
8	Грунська	14	7,1	12-13	14,3	9-10
9	Дубов'язівська	9	11,1	16-17	0	18-27
10	Зноб-Новгородська	16	12,5	18-19	25,0	2-4
11	Кириківська	11	9,1	14-15	9,1	15-16
12	Комишанська	12	25,0	24-26	25,0	2-4
13	Коровинська	10	20,0	21-22	20,0	6-7
14	Краснопільська	62	12,9	20	9,7	14
15	Липоводолинська	14	7,1	12-13	21,4	5
16	Миколаївська (Б. р)	22	4,5	10	9,1	15-16
17	Миколаївська (С. р)	20	20,0	21-22	0	18-27
18	Мирошівська	10	0	1-9	20,0	6-7
19	Недригайлівська	22	0	1-9	31,8	1
20	Нижньосироватська	11	9,1	14-15	0	18-27
21	Новослобідська	7	28,6	27	0	18-27
22	Річківська	7	0	1-9	0	18-27
23	Степанівська	6	0	1-9	16,7	8
24	Хотінська	7	0	1-9	14,3	9-10
25	Чернечинська	25	24,0	23	4,0	17
26	Чупахівська	4	25,0	24-26	0	18-27
27	Шалигинська	4	0	1-9	0	18-27
Разом учнів у сільських та селищних ОТГ		367				

Найвищі результати з історії України за критерієм 160 балів і вище серед міст отримали випускники ЗЗСО м. Глухів: 40% учнів склали тестування на 160 балів і вище (2019 – 45,2%), лише 8 із 90 випускників не подолали поріг «склав/не склав»; Дружбівська міська рада – 30% (2019 – 25%), разом із тим, історію України складало всього по 10 осіб (1% від загальної кількості випускників).

Найкращі результати за критерієм «склав/не склав» у м. Кролевець, де лише 1,7% випускників не подолали поріг, але при цьому отримали результат 160 балів і вище менше третини (26,3%) учнів, які склали ЗНО з цього навчального предмету.

Стабільно високі показники з історії України має м. Суми, де 28,1% учнів отримали 160 балів і вище (у 2019 році 33,5%, 2018 – 25,1%) та м. Шостка – 25,5% (2019 – 31,8%, 2018 – 23,6%). Результати випускників м. Ромни суттєво погіршилися, де у порівнянні із минулим роком різниця значна: за критерієм «склав/не склав» у 28,7%, 160 балів і вище у 11,1% (рис. 40, рис. 41).

Серед міських ЗЗСО, у яких усі учні склали тестування та більше 60% випускників отримали 160 балів і вище: Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9 (63,6%) та Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 10 (60,0%)

Протягом трьох останніх років одним із найкращих (200 балів) залишається результат з історії України. Це випускники Сумської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 7 імені Максима Савченка (2018, 2019 рр.), Конотопської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 12 (2020 р.).

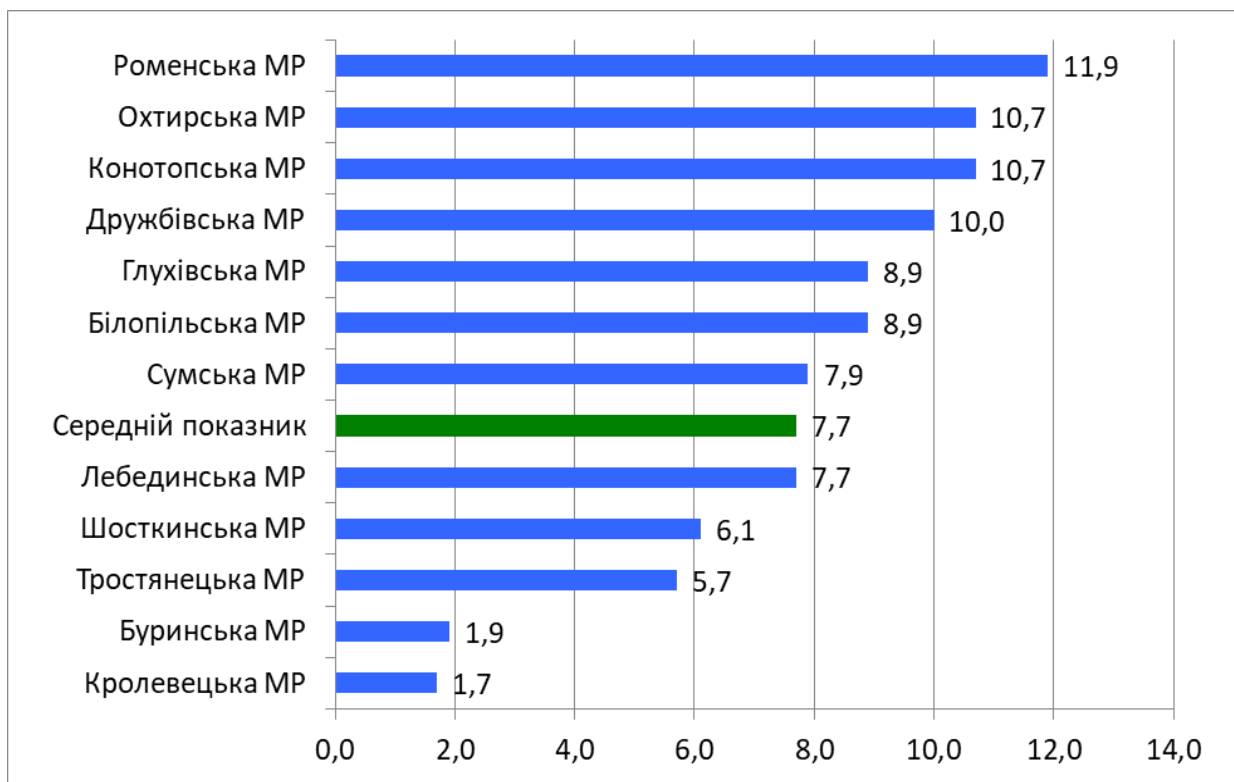

Рисунок 40 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

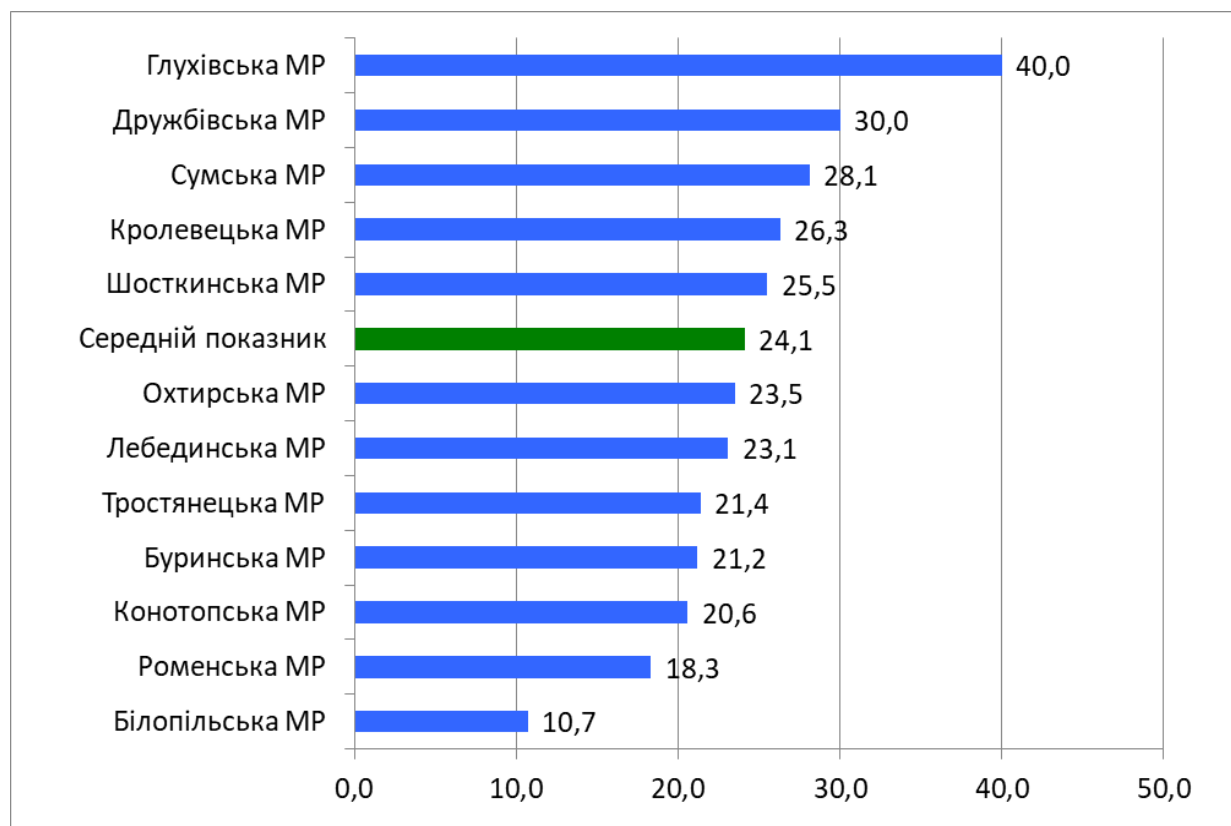

Рисунок 41 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Аналіз результатів ЗНО випускників закладів освіти районних адміністрацій виявив, що найгірші результати за критерієм «склав/не склав» у Липоводолинському (40%) та Тростянецькому районах. Так, більше третини (33,3%) випускників Тростянецького району не подолали поріг і жоден не отримав більше 160 балів, як і в минулому році.

У Конотопському районі всі учні подолали поріг «склав/не склав» (у 2019 році 13,3% учасників не склали тестування), більше 160 балів отримали 15% (2019 – 13,3%) (рис. 42).

Рисунок 42 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

Серед районів області високі показники мають Краснопільський (42,8% учнів склали тестування на 160 балів і вище (2019 – 0%), усі учасники ЗНО подолали поріг «склав/не склав» (2019 – 8,3%)) та Ямпільський район, де кількість випускників, які не подолали поріг «склав/не склав», збільшилася на 13,1%. Покращили результати за показником 160 балів і вище Лебединський (на 6,8%) та Середино-Будський (на 4%) райони.

За критерієм 160 балів і вище найгіршими є результати Липоводолинського, Недригайлівського та Охтирського районів, де жоден випускник не отримав 160 балів і більше з історії України (рис. 43).

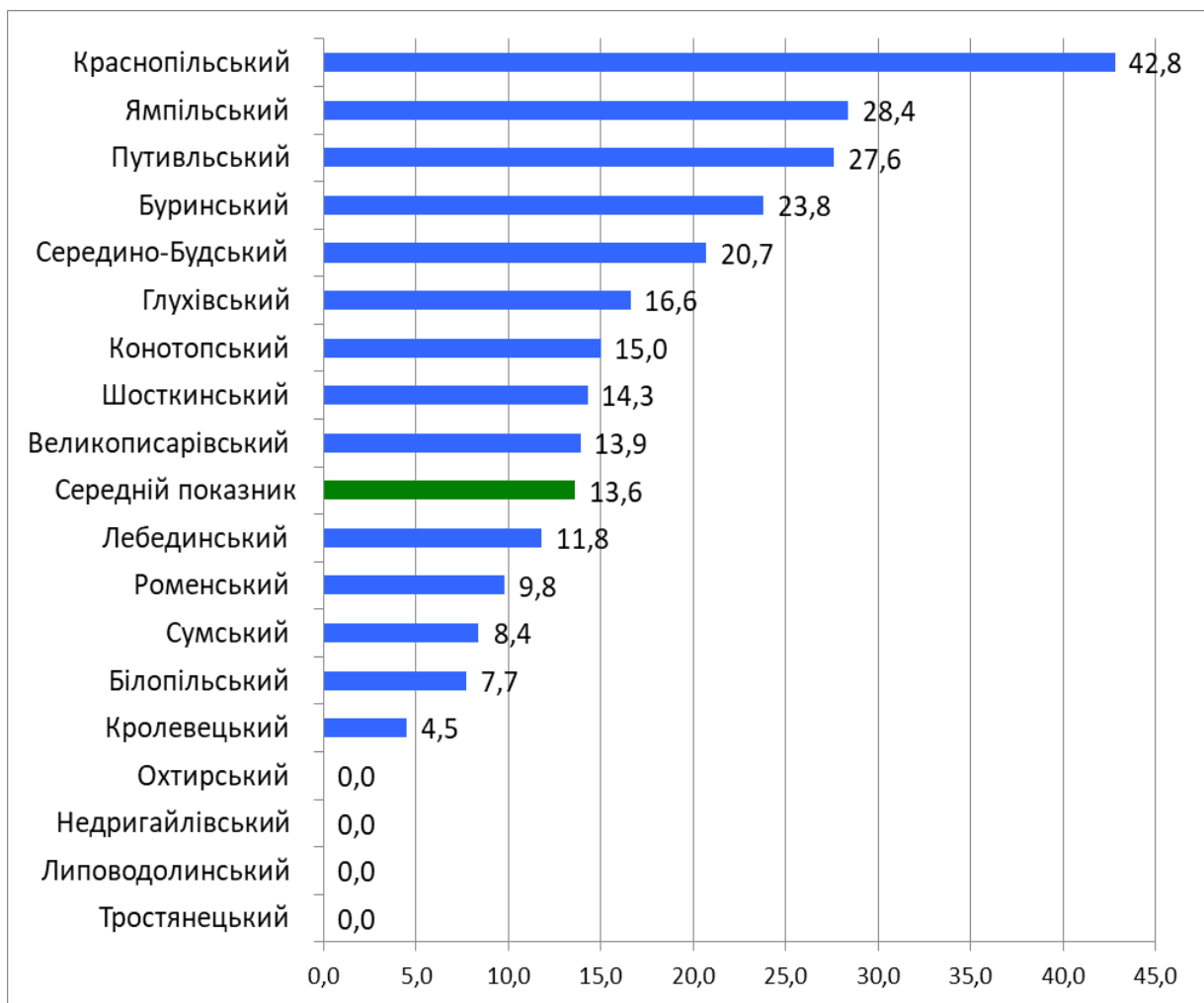

Рисунок 43 – Частка учнів ЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Серед об'єднаних територіальних громад найвищий результат має Недригайлівська селищна рада з показником 31,8% (2019 – 26,9%), де всі учасники ЗНО подолали поріг «склав/не склав». Високими є результати випускників закладів освіти Боромлянської селищної ради (усі склали ЗНО, на 5% збільшилась частка результату 160 балів і вище). Покращили результати за критерієм 160 і більше випускники Миропільської (на 20%) та Комишанської (на 12,5%) сільських рад, Зноб-Новгородської селищної ради (на 10,7%).

Зовнішнє незалежне оцінювання виявило низький рівень підготовки з історії України випускників закладів освіти Бочечківської сільської ради, Дубов'язівської селищної ради, Миколаївської (Сумського району) та Новослобідської сільських рад, Чупахівської селищної ради, де жоден із випускників не отримав більше 160 балів та не склали тестування від 11,1% до 28,6% одинадцятикласників (рис. 44, рис. 45).

Серед закладів ЗСО об'єднаних територіальних громад слід відмітити Боромлянський навчально-виховний комплекс: загальноосвітню школу І-ІІІ ступенів Боромлянської сільської ради Тростянецького району, де два випускника отримали більше 180 балів.

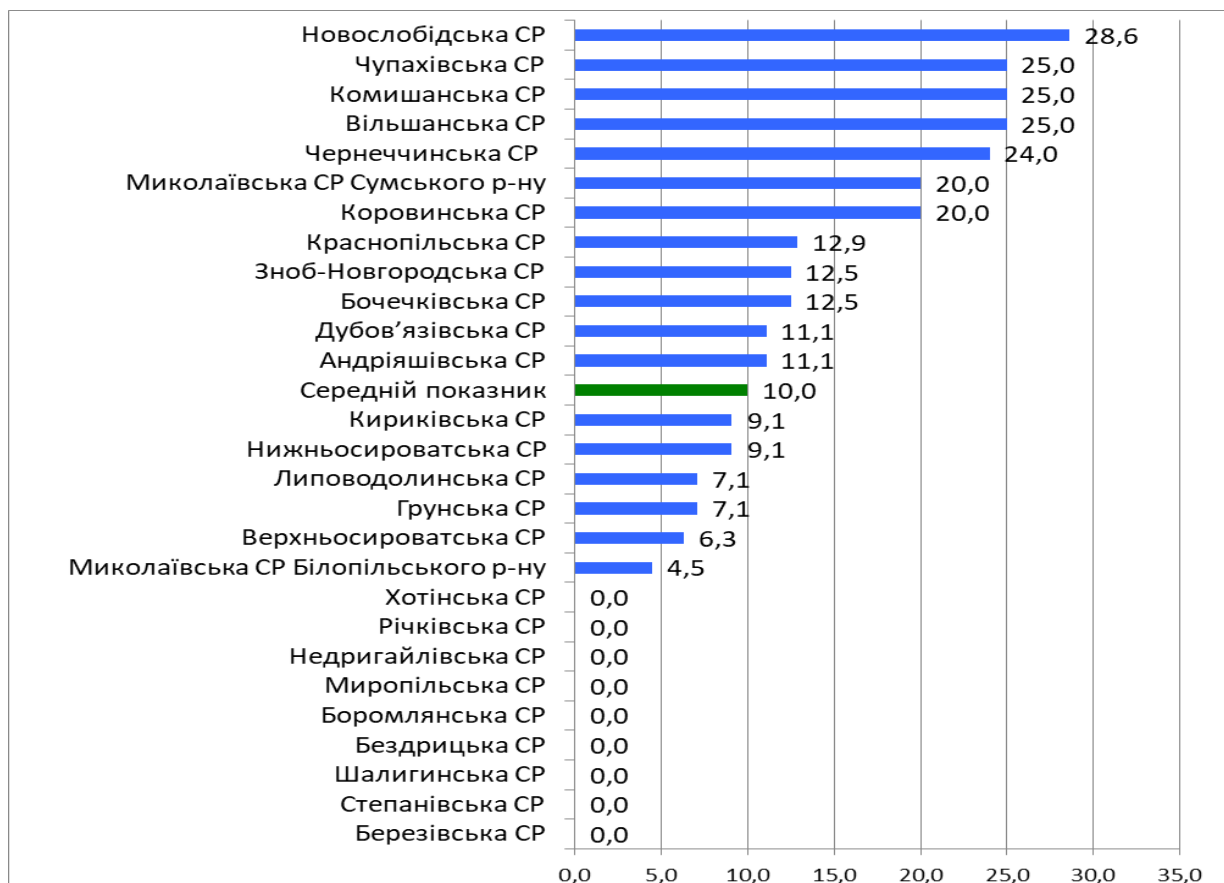

Рисунок 44 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «схвал/не схвал», %

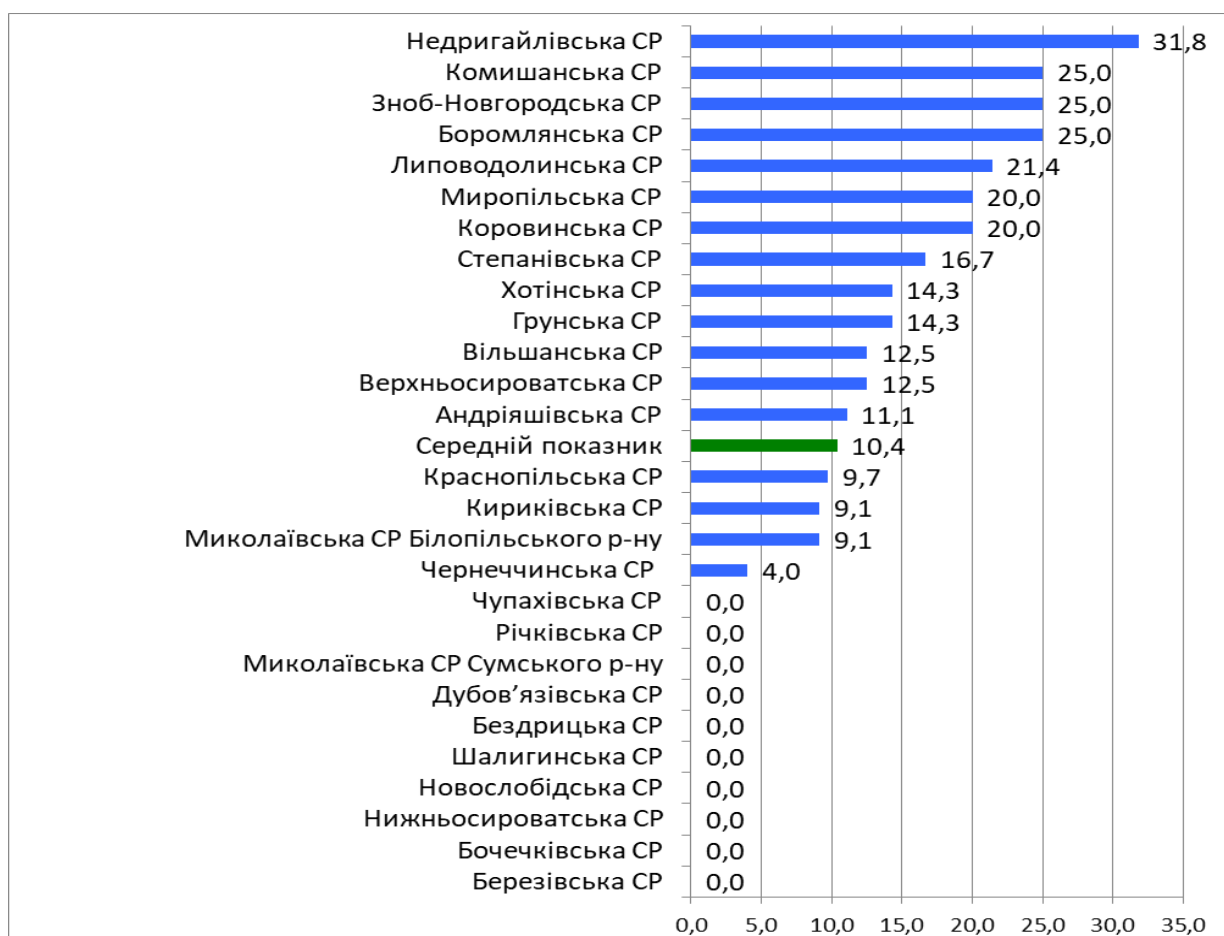

Рисунок 45 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Математика

У ЗНО з математики у 2020 році взяли участь 2 840 випускників закладів загальної середньої освіти. Серед учнів 11-х класів ЗЗСО зовнішнє незалежне оцінювання з математики обрав кожен другий (65,1%) випускник Сумської області, який виявив бажання вступати до закладів вищої освіти.

За адміністративно-територіальним принципом кількість учнів, які склали зовнішнє незалежне оцінювання з математики, розподілилось наступним чином: 2 071 особа (72,9%) є учнями міських, 449 осіб (15,8%) – сільських та 320 учнів (11,2%) є випускниками закладів об'єднаних територіальних громад (табл. 27).

Таблиця 27 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і вище	
			%	місце	%	місце
1	Білопільська	53	15,1	12	13,2	10
2	Буринська	35	14,3	11	8,6	12
3	Глухівська	64	3,1	2	35,9	4
4	Дружбівська	17	11,8	10	11,8	11
5	Конотопська	183	4,4	3	23,5	8
6	Кролевецька	52	1,9	1	63,5	1
7	Лебединська	67	7,5	8	31,3	6
8	Охтирська	165	6,7	7	26,1	7
9	Роменська	137	8,0	9	32,1	5
10	Сумська	1012	4,9	4	41,2	2
11	Тростянецька	77	6,5	6	18,2	9
12	Шосткинська	209	5,3	5	36,4	3
Разом учнів у міських ОТГ		2 071				
1	Білопільський	25	8,0	5	4,0	15
2	Буринський	9	22,2	16-17	11,1	12
3	Великописарівський	42	19,1	14	2,3	16
4	Глухівський	18	15,4	7	5,6	14
5	Конотопський	13	15,4	12	15,4	10
6	Краснопільський	5	0	1-3	20,0	4-5
7	Кролевецький	20	15,0	11	25,0	1
8	Лебединський	18	22,2	16-17	16,7	8-9
9	Липоводолинський	4	0	1-3	0	17-18
10	Недригайлівський	9	0	1-3	22,2	3
11	Охтирський	7	42,9	18	0	17-18
12	Путівльський	29	10,3	6	10,3	13
13	Роменський	39	7,7	4	18,0	6
14	Середино-Будський	35	11,4	8	17,1	7
15	Сумський	60	11,7	9	16,7	8-9
16	Тростянецький	5	20,0	15	20,0	4-5
17	Шосткинський	41	17,1	13	12,2	11
18	Ямпільський	70	12,9	10	22,9	2
Разом учнів у районах		449				

1	2	3	4	5	6	7
1	Андріяшівська	5	0	1-8	0	20-27
2	Бездрицька	11	18,2	16-17	18,2	9
3	Березівська	7	14,3	13	0	20-27
4	Боромлянська	7	0	1-8	28,6	3
5	Бочечківська	5	0	1-8	20,0	6-8
6	Верхньосироватська	10	20,0	20-21	20,0	6-8
7	Вільшанська	14	28,6	22	7,1	19
8	Грунська	11	9,0	10	9,0	18
9	Дубов'язівська	6	0	1-8	16,7	10-12
10	Зноб-Новгородська	16	18,8	18	12,5	15
11	Кириківська	13	15,4	14	15,4	13
12	Комишанська	16	6,3	9	43,8	1
13	Коровинська	11	18,2	16-17	0	20-27
14	Краснопільська	51	9,8	11	17,6	10
15	Липоводолинська	15	0	1-8	20,0	6-8
16	Миколаївська (Б. р)	21	19,0	19	9,5	17
17	Миколаївська (С. р)	6	16,7	15	16,7	10-12
18	Миропільська	3	33,3	23-24	0	20-27
19	Недригайлівська	21	0	1-8	14,3	14
20	Нижньосироватська	11	0	1-8	27,3	4
21	Новослобідська	7	42,9	26	0	20-27
22	Річківська	3	33,3	23-24	33,3	2
23	Степанівська	6	0	1-8	16,7	10-12
24	Хотінська	9	11,1	12	22,2	5
25	Чернечинська	20	20,0	20-21	10,0	16
26	Чупахівська	4	75,0	27	0	20-27
27	Шалигинська	11	36,4	25	0	20-27
Разом учнів у сільських та селищних ОТГ		320				

Найбільшою групою осіб, які склали ЗНО з математики, є випускники міських закладів загальної середньої освіти. Безперечним лідером за кількістю учнів, які отримали понад 160 балів, є Кролевецька міська рада, де більше половини (63,5%) отримали даний результат. У містах Суми (41,2%) та Шостка (36,4%) відповідний показник також є досить високим. При цьому кількість випускників, які не подолали поріг «склав/ не склав» у цих містах, дорівнює 4,9% та 5,3% відповідно.

Найнижче місце рейтингу серед міст Сумської області посіла Білопільська (15,1% за критерієм «не склав» та 13,2% учнів, які отримали понад 160 балів), Буринська (14,3% за критерієм «не склав» та 8,6% учнів, які отримали понад 160 балів) міські ради (рис. 46, рис. 47).

У Конотопській, Сумській та Роменській міських радах спостерігається тенденція до зменшення частки учнів, які склали зовнішнє незалежне оцінювання вище за 160 балів. Зокрема, частка таких випускників у м. Конотоп зменшилась порівняно з минулим роком на 13,4%, у м. Ромни – на 7,5%, в обласному центрі – на 6,5%.

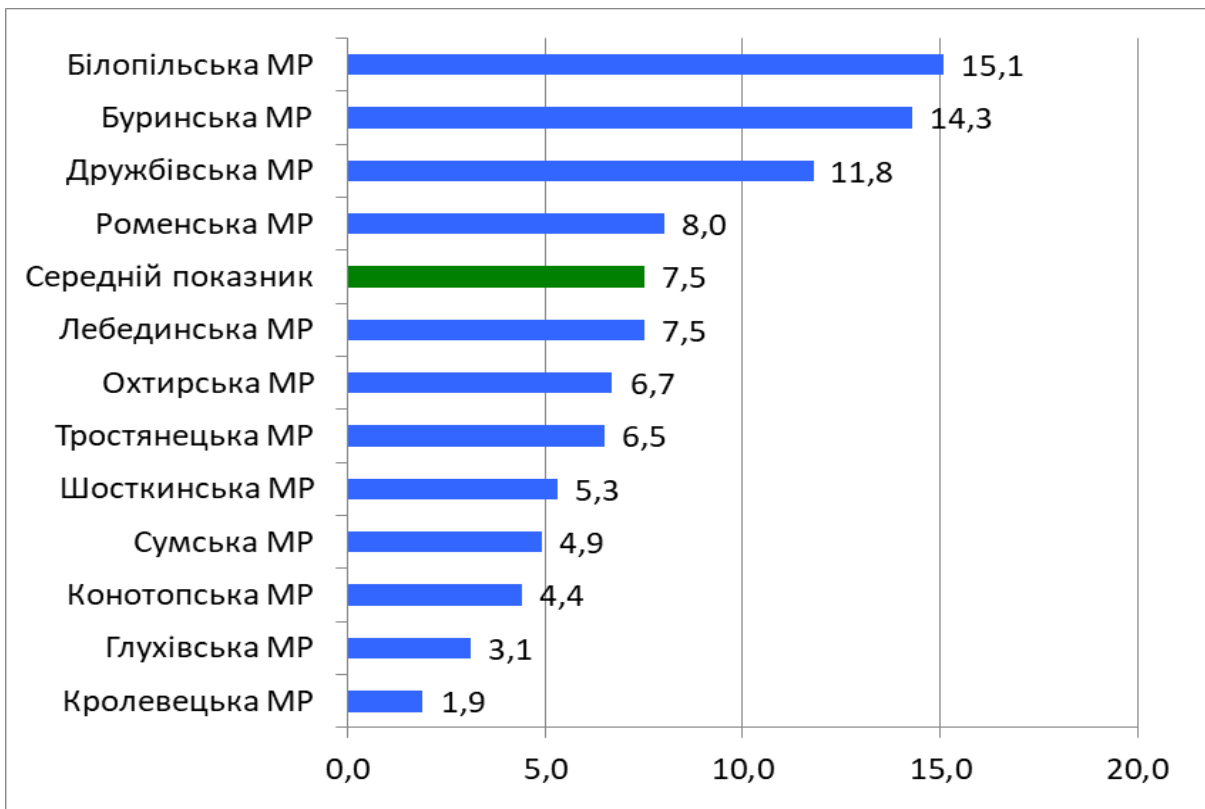

Рисунок 46 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

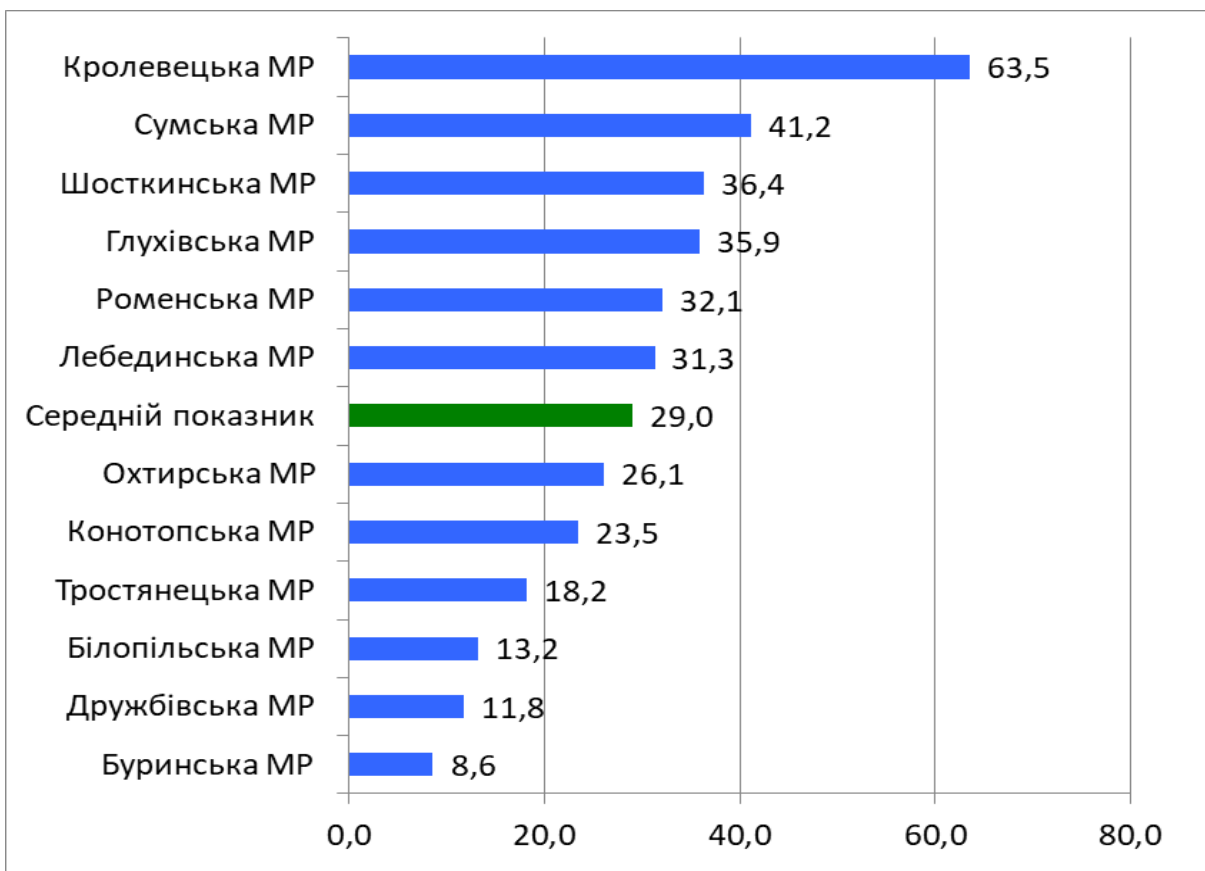

Рисунок 47 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Аналіз результатів ЗНО за критерієм «склав/не склав» виявив, що найкраще математику склали випускники Недригайлівського, Липоводолинського та Краснопільського районів (100%). Найбільша кількість випускників, які подолали поріг «склав/ не склав», також у Роменському (92,3%) та Білопільському (92,0%) районах. Найменше учнів, які склали тестування, в Охтирському районі, де 42,9% не подолали порогового балу (рис.48).

Рисунок 48 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

За критерієм 160 балів і вище найкращими є результати Кролевецького (25,0%), Ямпільського (22,9%) та Недригайлівського (22,2%) районів. При цьому, у порівнянні з результатом 2019 року, ці показники знизились (Кролевецький (26,3%), Ямпільський (28,9%), Недригайлівський (13,6%) райони). У Липоводолинському та Охтирському районах випускники, які отримали з математики більше 160 балів, відсутні (рис. 49).

Рисунок 49 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Серед випускників ЗЗСО об'єднаних територіальних громад найкращі результати одержали учні Комишанської сільської ради (43,8% осіб склали зовнішнє незалежнє оцінювання з математики вище, ніж на 160 балів). Усі випускники ЗЗСО Боромлянської сільської ради, які склали у 2020 році математику, подолали поріг «склав/не склав», а більше чверті (28,6%) отримали високі бали.

Зовнішнє незалежнє оцінювання виявило низький рівень підготовки з математики випускників закладів освіти Чупахівської та Новослобідської сільських рад, де жоден із випускників не отримав більше 160 балів, а не склали тестування від 75,0% та 42,9% одинадцятикласників відповідно. Другий рік поспіль більше третини (36,4%) випускників Шалигинської сільської ради не долають поріг «склав/не склав» за відсутності учнів, які за результатами тестування отримали більше 160 балів (рис. 50, рис. 51).

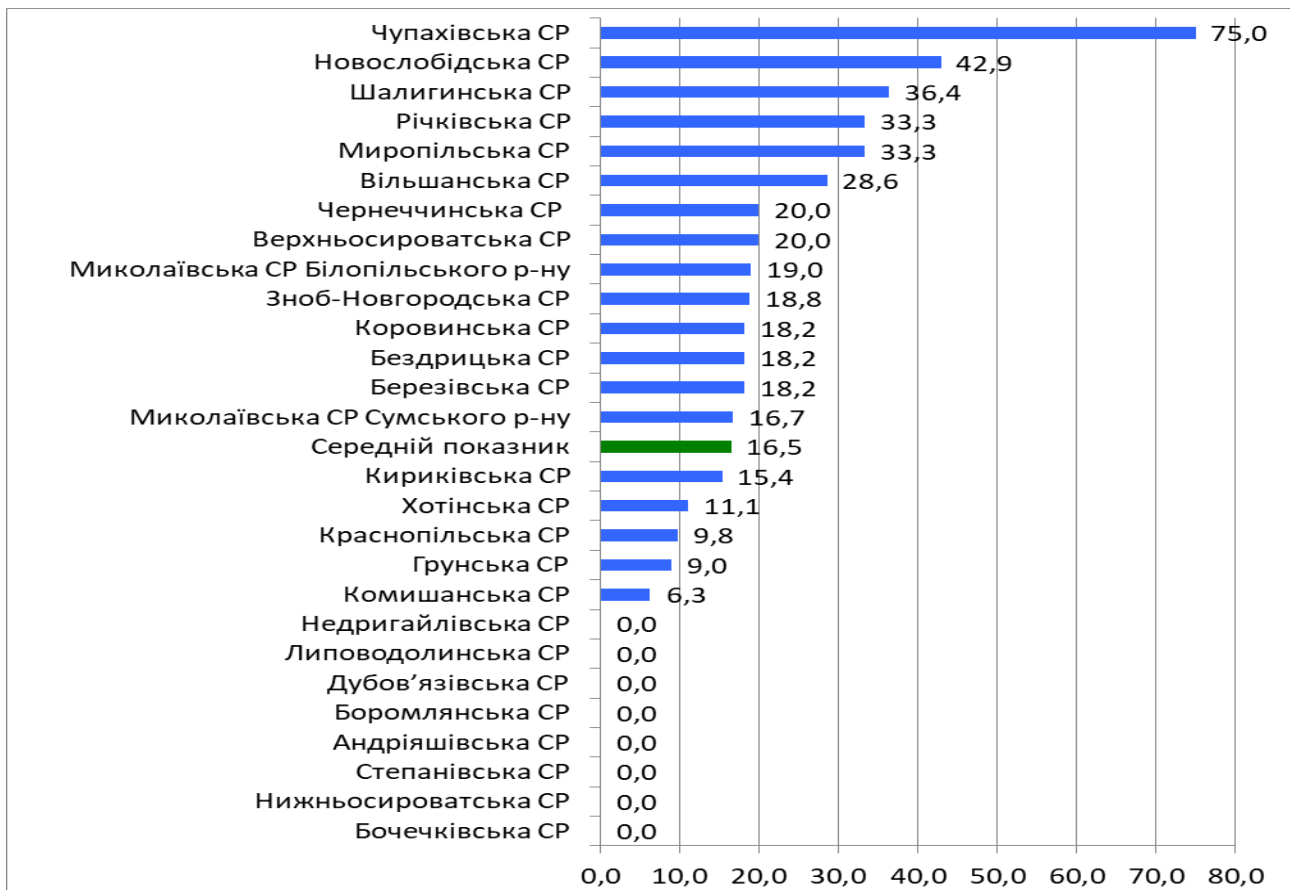

Рисунок 50 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

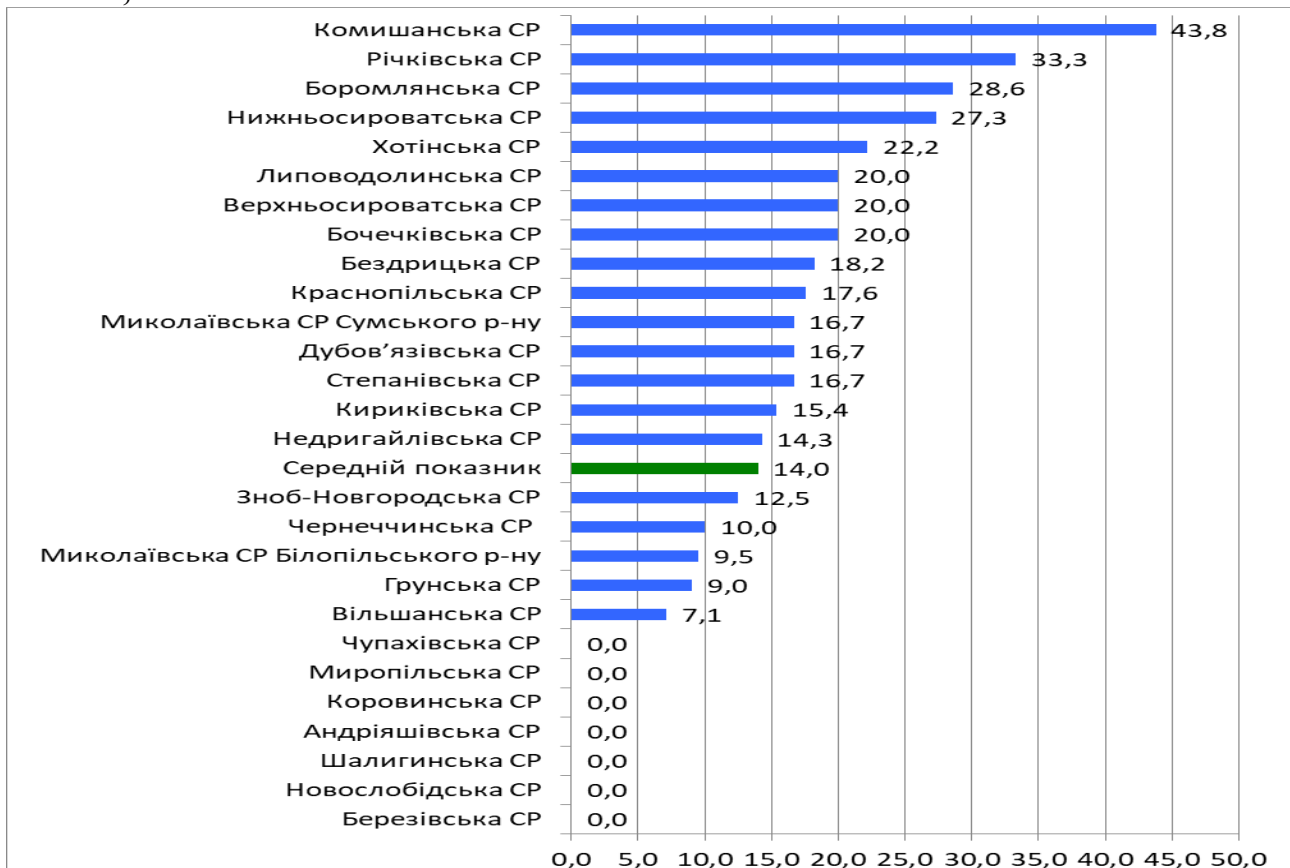

Рисунок 51 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Найнижчі результати складання ЗНО з математики в 2020 році отримали випускники Чупахівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Чупахівської селищної ради Охтирського району, де не подолали поріг «склав/ не склав» 75,0 % учнів; половина (50%) учнів опорного закладу Шалигинської селищної ради «Шалигинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» не склали тестування з математики.

Високими за показником «160 балів і вище» є результати ЗНО учнів опорного закладу «Кролевецький лицей № 3» (78,6%, 3 місце обласного рейтингу серед міських ЗЗСО), Кролевецької загальноосвітньої школи № 5 (75%), Сумської класичної гімназії (68,8%), Шосткинської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 8 (66,7%), Шосткинського навчально-виховного комплексу: спеціалізованої школи І-ІІ ступенів-лицею Шосткинської міської ради Сумської області (64,3%, 1 місце обласного рейтингу серед міських ЗЗСО) (додаток Б).

Найвищі результати (200 балів) ЗНО з математики у 2020 році отримали п'ятеро одинадятикласників області (2 учні Сумської класичної гімназії, по одному випускнику із Сумської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 1 імені В.С. Стрельченка, Сумської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 7 імені Максима Савченка та Глухівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 3).

Біологія

У ЗНО з біології у 2020 році взяли участь 1 527 випускників закладів загальної середньої освіти.

За адміністративно-територіальним принципом кількість учнів, які склали ЗНО з біології, розподілилось наступним чином: 929 осіб (60,8%) є учнями міських, 342 (22,4%) – сільських закладів загальної середньої освіти; 256 (16,8%) учасників ЗНО навчались у закладах загальної середньої освіти сільських і селищних територіальних громад (табл. 28).

Таблиця 28 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і вище	
			%	місце	%	місце
1	2	3	4	5	6	7
1	Білопільська	42	4,8	7	19,0	10
2	Буринська	19	10,5	12	21,1	9
3	Глухівська	27	7,4	10	37,0	3-4
4	Дружбівська	9	0	1-4	11,1	12
5	Конотопська	92	7,6	11	31,5	8
6	Кролевецька	23	0	1-4	43,5	1
7	Лебединська	34	0	1-4	32,4	7
8	Охтирська	94	3,2	5-6	34,0	6
9	Роменська	54	5,6	9	37,0	3-4
10	Сумська	408	3,2	5-6	37,3	2
11	Тростянецька	31	0	1-4	16,1	11
12	Шосткинська	96	5,2	8	34,4	5
Разом учнів у міських ОТГ		929				

1	2	3	4	5	6	7
1	Білопільський	13	0	1-12	7,7	14
2	Буринський	13	0	1-12	0	16-18
3	Великописарівський	17	0	1-12	17,6	6
4	Глухівський	21	4,8	14	14,3	8
5	Конотопський	15	0	1-12	13,3	9
6	Краснопільський	7	0	1-12	57,1	1
7	Кролевецький	17	5,9	15	5,9	15
8	Лебединський	31	6,5	16	12,9	10
9	Липоводолинський	3	0	1-12	0	16-18
10	Недригайлівський	8	0	1-12	12,5	11-12
11	Охтирський	4	0	1-12	25,0	4
12	Путівльський	14	7,1	17	28,6	3
13	Роменський	45	2,2	13	24,4	5
14	Середино-Будський	10	10,0	18	10,0	13
15	Сумський	56	0	1-12	12,5	11-12
16	Тростянецький	1	0	1-12	0	16-18
17	Шосткинський	24	0	1-12	16,7	7
18	Ямпільський	43	0	1-12	39,5	2
Разом учнів у районах		342				
1	Андріяшівська	7	0	1-21	14,3	9
2	Бездрицька	6	0	1-21	0	16-27
3	Березівська	4	0	1-21	0	16-27
4	Боромлянська	8	0	1-21	0	16-27
5	Бочечківська	3	0	1-21	0	16-27
6	Верхньосироватська	5	0	1-21	20,0	6
7	Вільшанська	12	0	1-21	16,7	8
8	Грунська	7	14,3	24	0	16-27
9	Дубов'язівська	5	0	1-21	0	16-27
10	Зноб-Новгородська	8	0	1-21	12,5	10-12
11	Кириківська	8	0	1-21	25,0	3-5
12	Комишанська	4	0	1-21	0	16-27
13	Коровинська	4	0	1-21	25,0	3-5
14	Краснопільська	51	5,9	23	3,9	15
15	Липоводолинська	8	0	1-21	12,5	10-12
16	Миколаївська (Б. р)	17	0	1-21	17,6	7
17	Миколаївська (С. р)	20	0	1-21	10,0	14
18	Миропільська	8	0	1-21	12,5	10-12
19	Недригайлівська	14	0	1-21	35,7	1
20	Нижньосироватська	9	0	1-21	11,1	13
21	Новослобідська	3	33,3	27	0	16-27
22	Річківська	4	0	1-21	25,0	3-5
23	Степанівська	6	0	1-21	33,3	2
24	Хотінська	4	25,0	26	0	16-27
25	Чернечинська	21	4,8	22	0	16-27
26	Чупахівська	4	0	1-21	0	16-27
27	Шалигинська	6	16,7	25	0	16-27
Разом учнів у сільських та селищних ОТГ		256				

Найкращий результат в області продемонстрували випускники м. Кролевець: усі учні подолали поріг «склав/не склав» та 43,5% отримали більше 160 балів (33,3% – у 2019 році). Більше третини випускників показали високий результат у містах Суми (37,3%), Глухів (37%), Ромни (37%), Шостка (34,4%), Охтирка (34%), хоча серед цих міст тільки учні м. Охтирка покращили свій результат порівняно з 2019 роком (на 8,6% за критерієм 160 балів і вище). Міста Глухів та Ромни погіршили результат: у минулому році всі випускники, які склали ЗНО з біології, подолали поріг «склав/не склав», у 2020 році такі випускники є, а кількість учнів, які отримали 160 балів і вище, зменшилася на 10% (рис. 52, рис. 53).

Серед закладів загальної середньої освіти, у яких випускники склали ЗНО з біології на високі тестові бали (усі склали тест, більше трьох четвертих отримали 160 балів і вище), є Сумська гімназія № 1 (80%), Сумська класична гімназія (84,2%), Кролевецька спеціалізована школа I-III ступенів № 1 (100%, але біологію складало всього 2 учні).

У 2020 році учень Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 27 отримав найвищий результат з біології (200 балів).

Рисунок 52 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

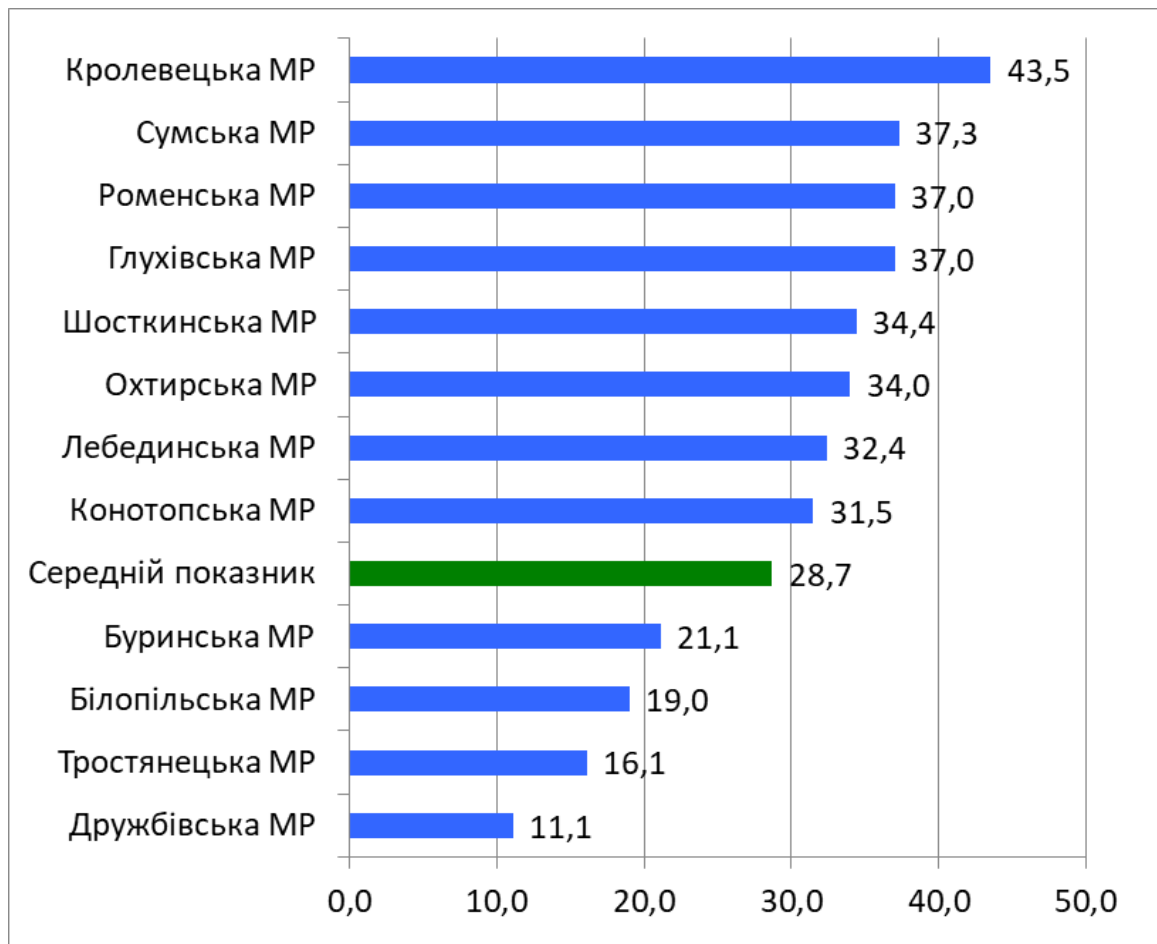

Рисунок 53 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Серед ЗЗСО сільської місцевості високу результативність мають заклади Краснопільського та Ямпільського районів, Недригайлівської та Степанівської селищних рад, де усі випускники подолали поріг «склав/не склав», 160 балів і вище отримали більше третини учнів, а в Краснопільському районі – більше половини.

Покращили результат з біології учні Лебединського (на 10,2% збільшилась частка учнів, які отримали результат 160 балів і вище), Путивльського (на 15,6%), Шосткинського (усі подолали поріг, на 5,3% більше учасників, які отримали високий результат) районів, Миколаївської селищної ради Білопільського району (усі подолали поріг, на 12% збільшилась кількість випускників, які отримали більше 160 балів).

Погіршили результат Глухівський та Кролевецький райони. У минулому році у цих районах не було учнів, які не склали тестування, у 2020 році такі учні є (4,8% та 5,9% відповідно); 160 балів і вище отримали менша кількість випускників (на 10,7% та 9,5% відповідно) (рис. 54, рис. 55, рис. 56, рис. 57).

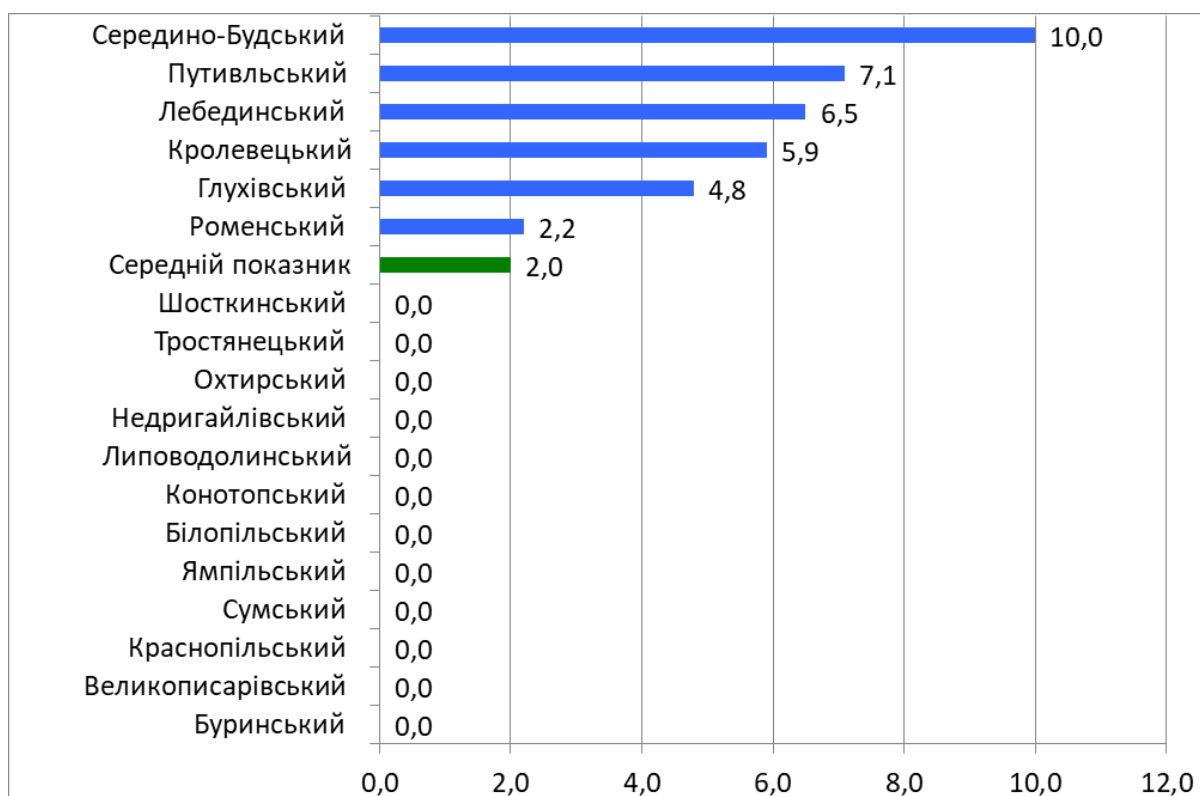

Рисунок 54 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

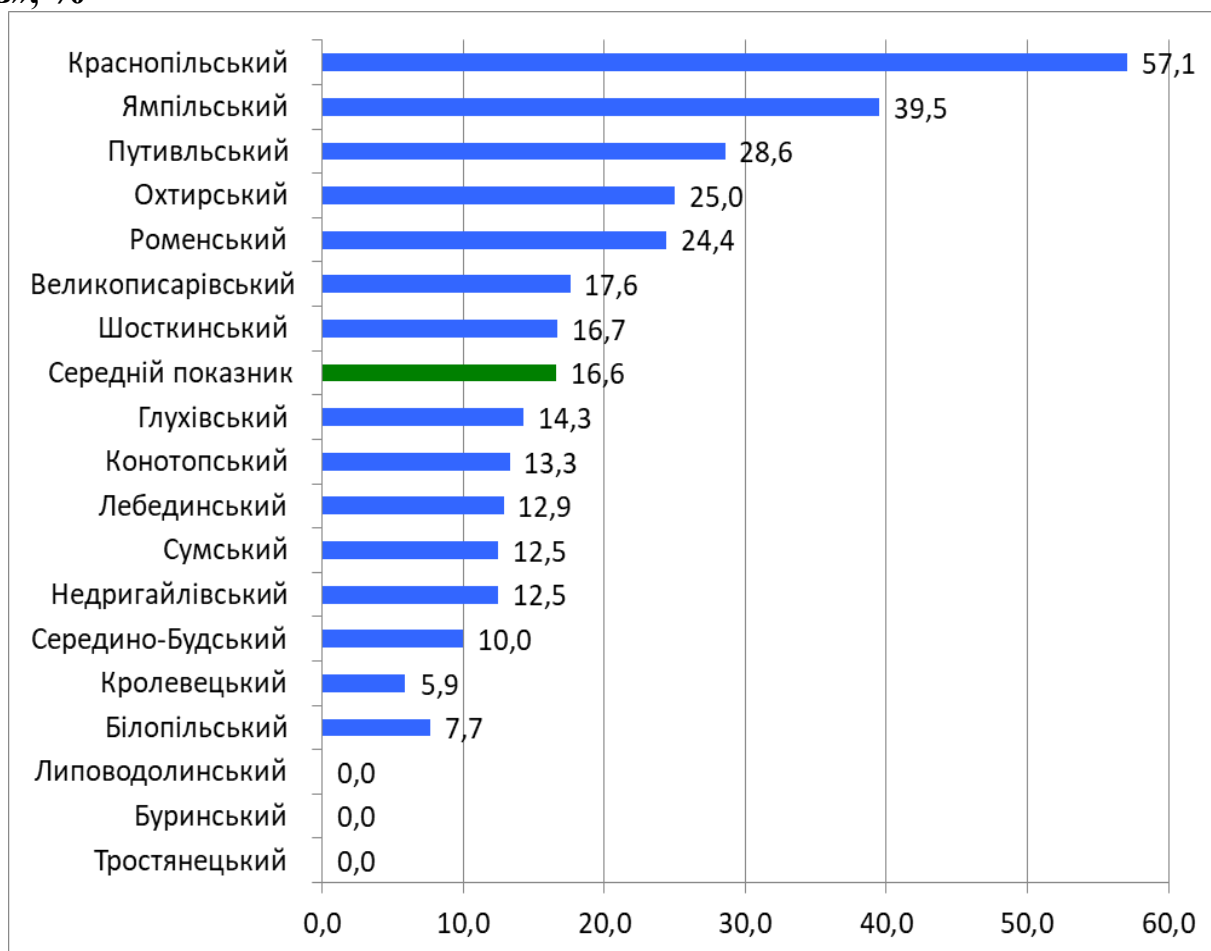

Рисунок 55 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

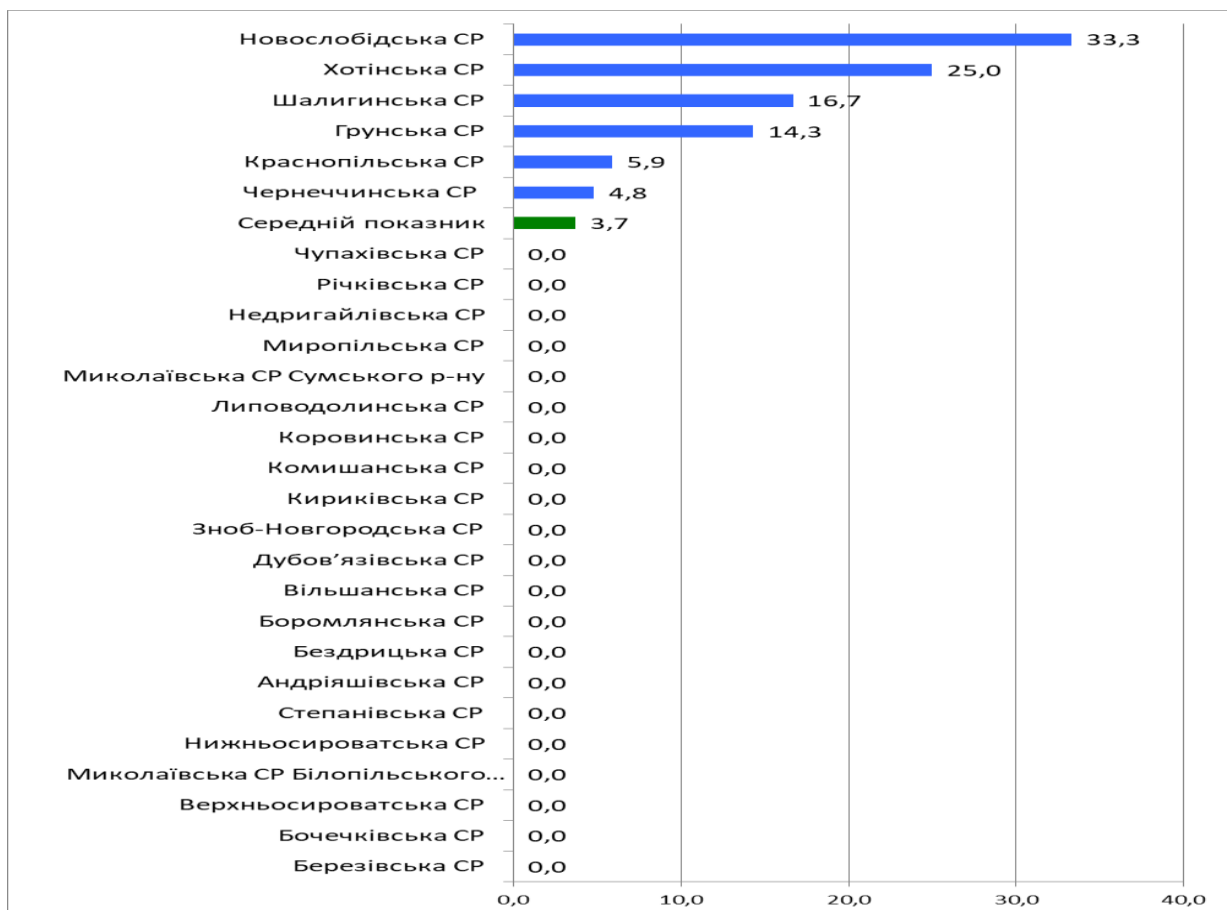

Рисунок 56 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

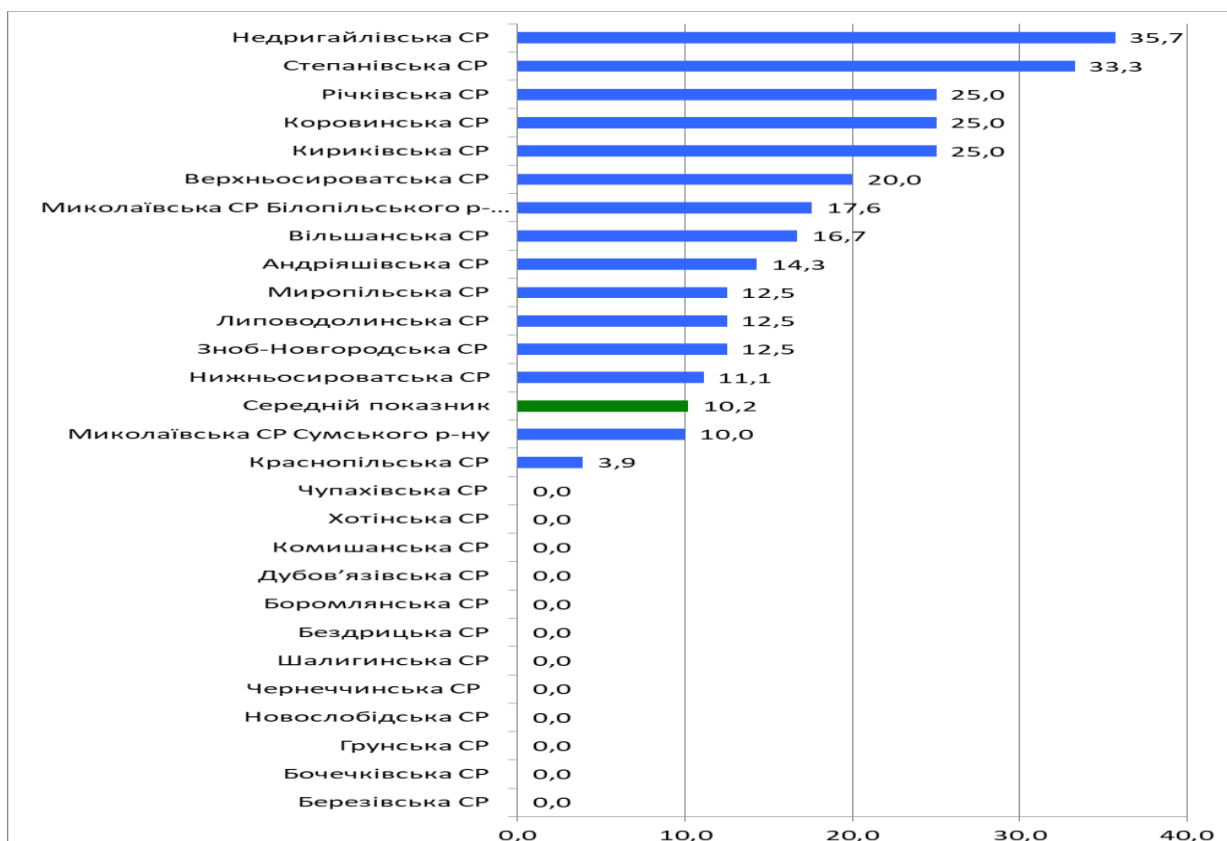

Рисунок 57 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Серед закладів загальної середньої освіти, у яких випускники склали ЗНО з біології на високі тестові бали, Бобрицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Роменської районної ради (із 3 випускників усі отримали більше 160 балів), Ямненська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів імені Героя Радянського Союзу Мусієнка І.О. Великописарівської районної ради (із 4 випускників 3 отримали більше 160 балів).

Географія

У ЗНО з географії у 2020 році взяли участь 1 720 випускників закладів загальної середньої освіти.

Із загальної кількості учнів 11-х класів 184 (10,7%) випускників навчалися у закладах об'єднаних територіальних громад, 294 (17,1%) – у сільських та 1 242 (72,2%) особи – у міських ЗЗСО (табл. 29).

Таблиця 29 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і вище	
			%	місце	%	місце
1	2	3	4	5	6	7
1	Білопільська	27	3,7	9	14,8	12
2	Буринська	54	5,6	11	35,2	4
3	Глухівська	38	0	1-5	21,1	11
4	Дружбівська	15	6,7	12	33,3	6
5	Конотопська	176	2,3	7-8	28,4	10
6	Кролевецька	45	0	1-5	46,7	2
7	Лебединська	16	0	1-5	31,2	9
8	Охтирська	106	1,9	6	34,9	5
9	Роменська	86	2,3	7-8	31,4	8
10	Сумська	513	4,1	10	37,6	3
11	Тростянецька	31	0	1-5	32,3	7
12	Шосткинська	135	0	1-5	59,3	1
Разом учнів у міських ОТГ		1 242				
1	Білопільський	21	0	1-14	42,9	3
2	Буринський	12	0	1-14	25,0	10
3	Великописарівський	28	0	1-14	7,1	15
4	Глухівський	13	0	1-14	23,1	11
5	Конотопський	7	0	1-14	28,6	8
6	Краснопільський	1	0	1-14	100	1
7	Кролевецький	19	0	1-14	31,6	7
8	Лебединський	5	0	1-14	0	16-18
9	Липоводолинський	1	0	1-14	0	16-18
10	Недригайлівський	10	10	18	0	16-18
11	Охтирський	6	0	1-14	33,3	6
12	Путівльський	11	0	1-14	72,7	2
13	Роменський	41	9,8	17	22,0	12

1	2	3	4	5	6	7
14	Середино-Будський	21	0	1-14	38,1	5
15	Сумський	23	8,7	16	26,1	9
16	Тростянецький	5	0	1-14	20,0	13-14
17	Шосткинський	25	0	1-14	20,0	13-14
18	Ямпільський	45	2,2	15	42,2	4
Разом учнів у районах		294				
1	Андріяшівська	7	14,3	23	28,6	15
2	Бездрицька	6	0	1-20	33,3	11-14
3	Березівська	2	50,0	26	0	22-26
4	Боромлянська	10	0	1-20	40,0	8-10
5	Бочечківська	9	0	1-20	33,3	11-14
6	Верхньосироватська	11	0	1-20	27,3	16
7	Вільшанська	5	0	1-20	20,0	18-19
8	Грунська	6	0	1-20	50,0	4-7
9	Дубов'язівська	5	20,0	24	40,0	8-10
10	Зноб-Новгородська	10	0	1-20	50,0	4-7
11	Кириківська	5	0	1-20	40,0	8-10
12	Комишанська	2	0	1-20	0	22-26
13	Коровинська	6	0	1-20	33,3	11-14
14	Краснопільська	31	0	1-20	22,6	17
15	Липоводолинська	13	0	1-20	53,8	3
16	Миколаївська (Б. р)	9	11,1	22	33,3	11-14
17	Миколаївська (С. р)	6	0	1-20	16,7	20
18	Миропільська	3	0	1-20	66,7	2
19	Недригайлівська	6	0	1-20	50,0	4-7
20	Нижньосироватська	4	0	1-20	75,0	1
21	Новослобідська	–	–	–	–	–
22	Річківська	2	0	1-20	50,0	4-7
23	Степанівська	2	0	1-20	0	22-26
24	Хотінська	5	0	1-20	20,0	18-19
25	Чернечинська	14	7,1	21	14,3	21
26	Чупахівська	1	0	1-20	0	22-26
27	Шалигинська	4	25,0	25	0	22-26
Разом учнів у сільських та селищних ОТГ		184				

Найкращий результат з географії серед міст мають учні м. Шостки, де усі склали тестування та більше половини (59,3%) отримали високі результати; причому у порівнянні з минулим роком результат покращився на 21%.

У 2020 році всі учні, які склали ЗНО з географії, із ЗЗСО міст Кролевець, Глухів, Тростянець, Лебедин подолали поріг «склав/не склав». Високі результати продемонстрували одинадятикласники м. Кролевець, де майже половина (46,7%) отримали за результатами ЗНО 160 балів і вище (рис. 58, рис. 59).

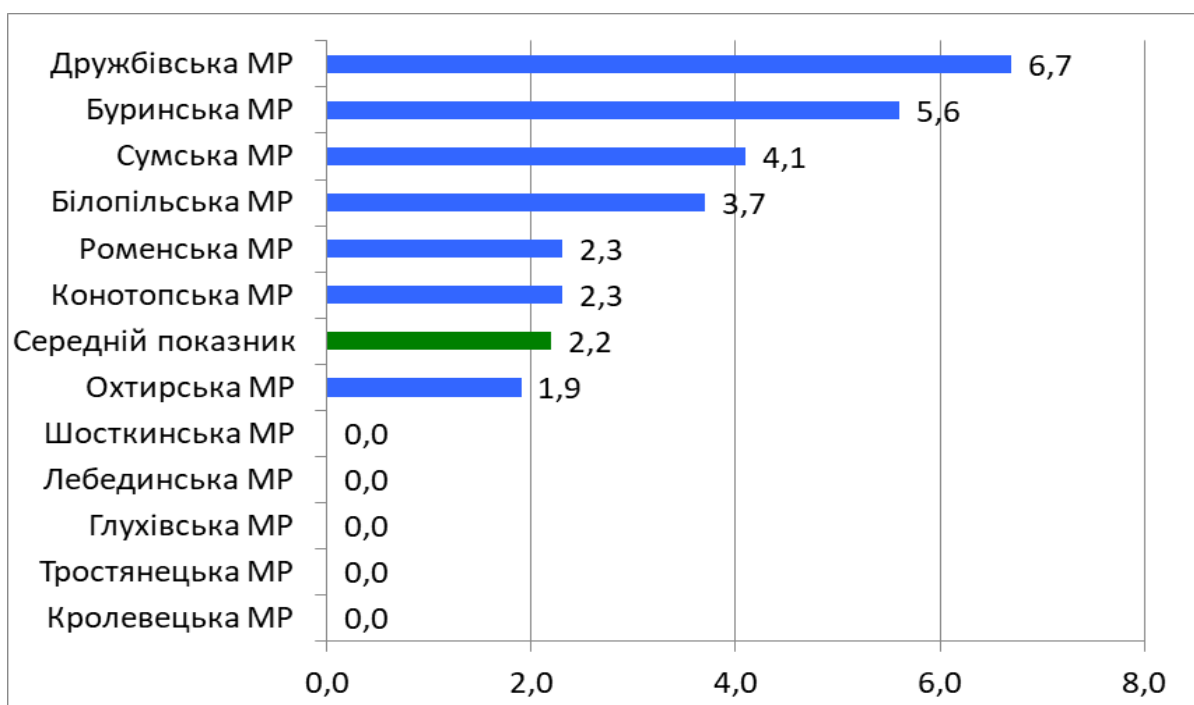

Рисунок 58 – Частка учнів ЗЗО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

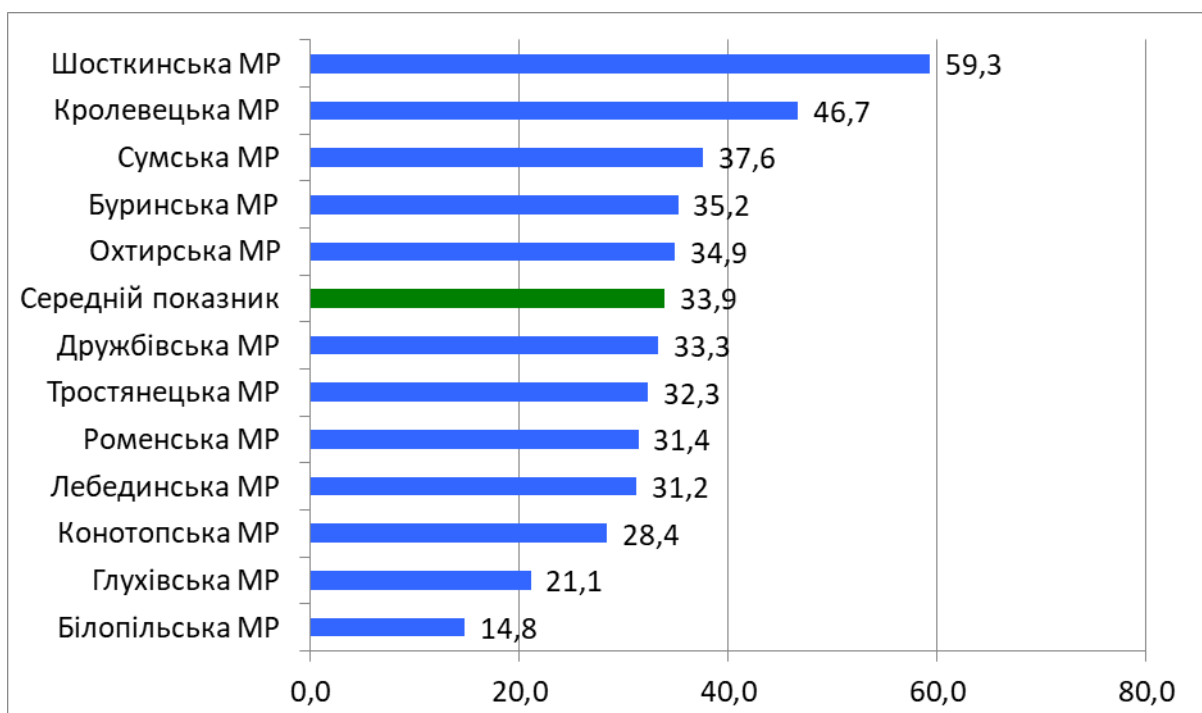

Рисунок 59 – Частка учнів ЗЗО, які отримали 160 балів і вище, %

У Шосткинському ліцеї-інтернаті спортивного профілю всі учні подолали поріг «склав/не склав» та отримали найвищий серед закладів освіти області середній бал з географії – 177,5.

Також у Шосткинській гімназії та Шосткинському навчально-виховному комплексі: спеціалізованій школі I-II ступенів – ліцеї немає учнів, які не склали ЗНО з географії та 81,8 % учасників отримали результат 160-200 балів.

У Конотопській спеціалізованій школі I-III ступенів № 12 з 13-ти випускників дев'ять (69,2%) отримали 160 балів і більше, причому всі учні склали зовнішнє незалежне оцінювання.

Лідером за критерієм 160 балів і вище є Краснопільський район (100%), але зовнішнє незалежне оцінювання з географії складала одна особа. Високі результати показав Путивльський район, в якому всі випускники подолали поріг «склав/не склав» та покращили результат за критерієм 160 балів і більше на 56,4%. Слід відзначити, що в Путивльській загальноосвітній школі I-III ступенів № 1 імені Радіка Руднева 75% одинадцятикласників отримали більше 160 балів.

Серед сільських закладів загальної середньої освіти найкраще ЗНО з географії склали випускники Степенського навчально-виховного комплексу: загальноосвітньої школи I-III ступенів-дошкільного навчального закладу Ямпільської районної ради, які отримали 181 та 188 балів.

Найгірший показник має Недригайлівський район (складали зовнішнє незалежне оцінювання з географії 10 осіб): жоден випускник не отримав 160 балів і вище та один учень не подолав поріг «склав /не склав» (рис. 60, рис. 61).

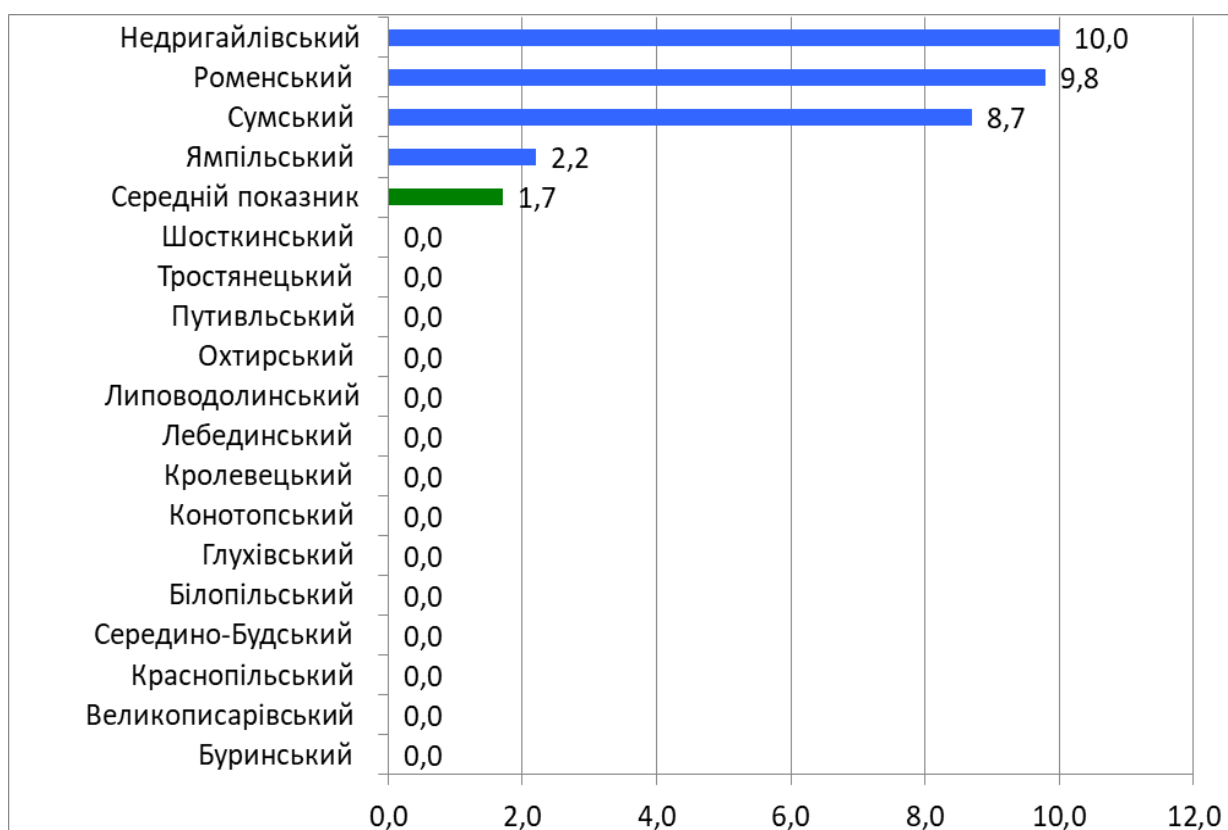

Рисунок 60 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

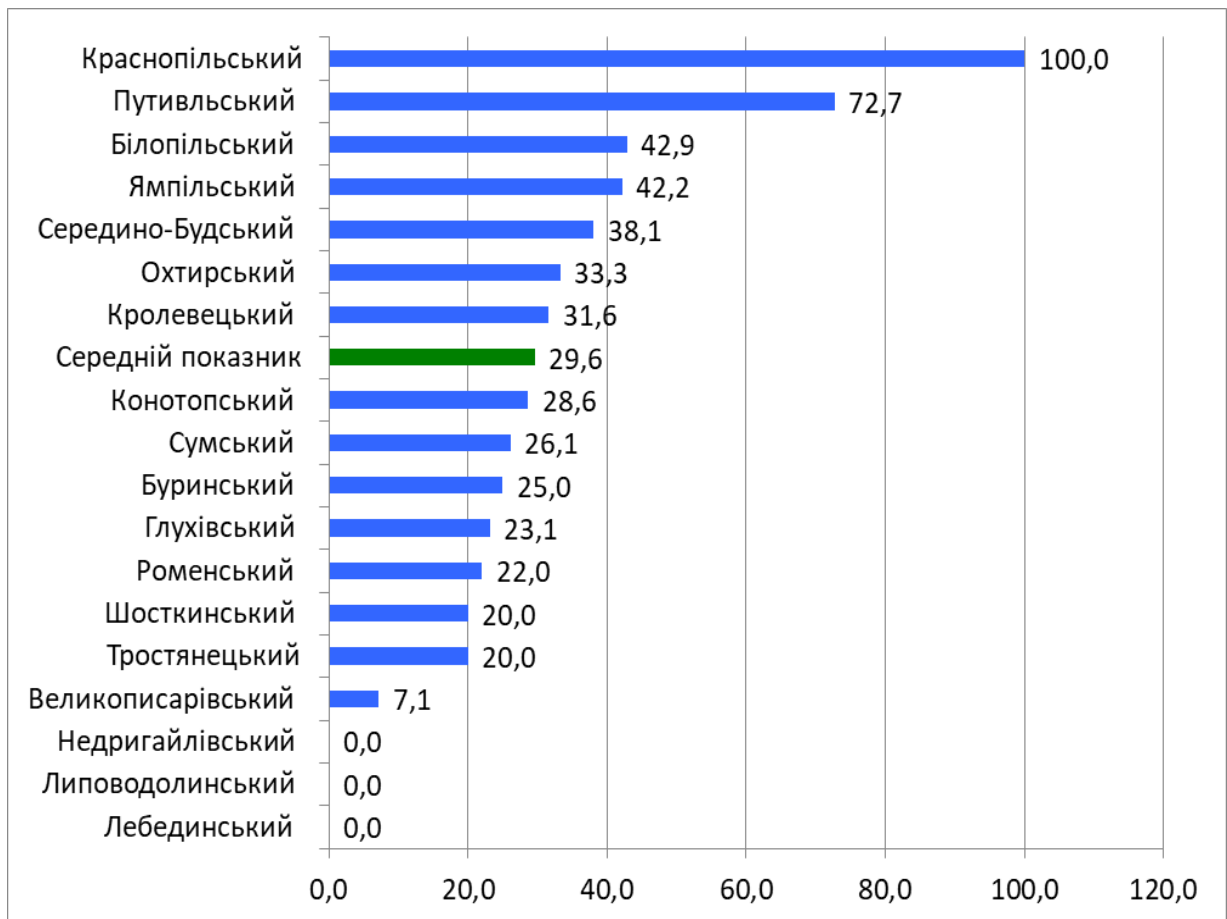

Рисунок 61 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Серед об'єднаних територіальних громад за критерієм 160 балів і вище лідирують Нижньосировотська сільська (75%, 3 із 4 учнів), Миропільська сільська (66,7%, 2 із 3 учнів) та Липоводолинська селищна ради (53,8%, 7 із 13).

В об'єднаних територіальних громадах найкращі результати з географії мають випускники Липоводолинської спеціалізованої школи I-III ступенів Липоводолинської селищної ради: всі випускники склали зовнішнє незалежне оцінювання та 5 учнів з 6 отримали 160 балів і більше.

Стабільно високі результати з даного навчального предмету за критерієм 160 балів і більше, як і в минулому році, є в Недригайлівській, Зноб-Новгородській, Бездрицькій та Кириківській територіальних громадах, де всі випускники склали тестування. Покращили свій результат за цим показником учні Бочечківської сільської ради на 33,3%, а в Березівській сільській раді кількість таких учнів зменшилася на 33,3%.

Жоден учень Комишанської, Степанівської та Шалигинської територіальних громад не отримав на ЗНО з географії більше 160 балів.

Випускники Новослобідської селищної ради не склали зовнішнє незалежне оцінювання з географії (рис. 62, рис. 63).

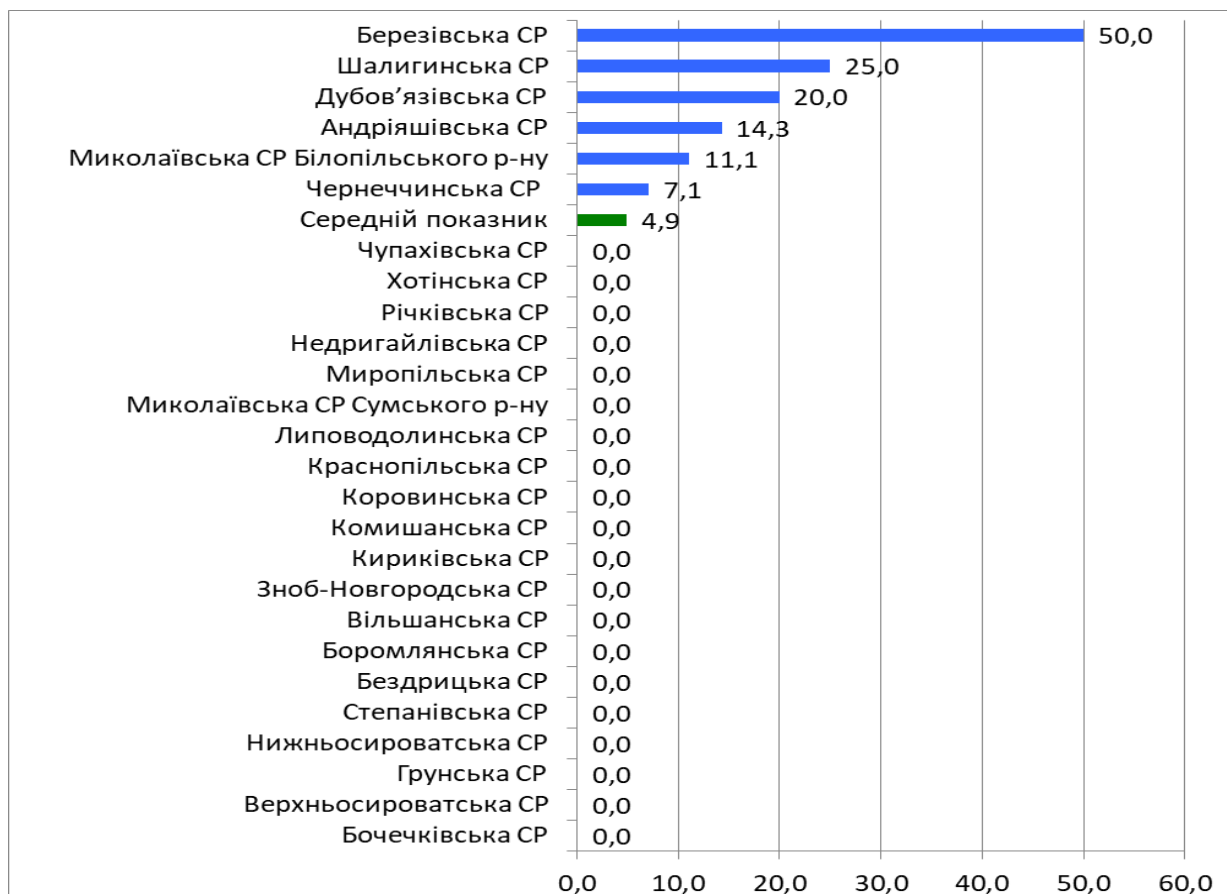

Рисунок 62 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

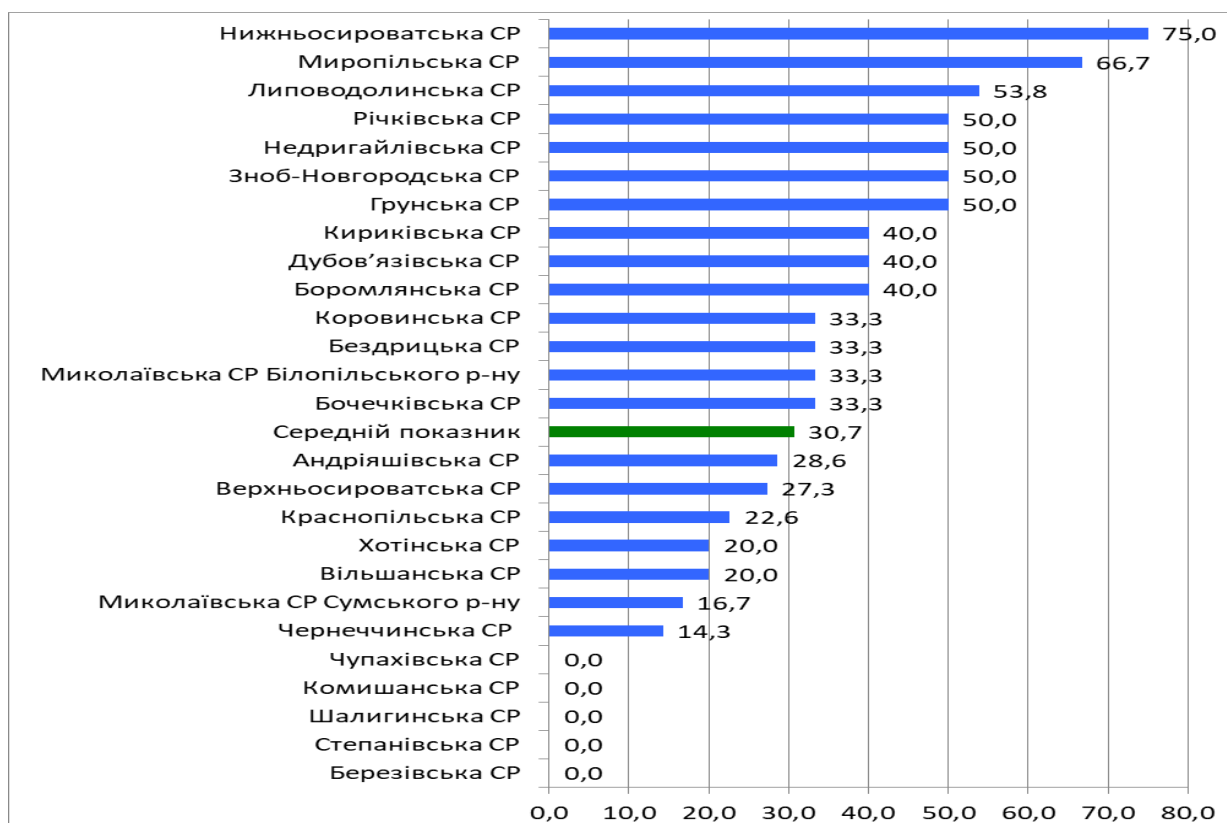

Рисунок 63 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Фізика

У ЗНО з фізики у 2020 році взяли участь 492 випускники закладів загальної середньої освіти.

За кількісним показником найбільше випускників, які взяли участь у тестуванні з фізики, навчалось у міських закладах освіти (353 особи (71,7%)). Також у тестуванні взяли участь 89 (18,1%) учнів із сільських закладів освіти та 50 (10,2%) із закладів об'єднаних територіальних громад (табл. 30).

Таблиця 30 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і вище	
			%	місце	%	місце
1	2	3	4	5	6	7
1	Білопільська	3	0	1-7	0	10-12
2	Буринська	4	0	1-7	50,0	2
3	Глухівська	13	0	1-7	46,2	3
4	Дружбівська	3	0	1-7	0	10-12
5	Конотопська	31	3,2	9	25,8	7
6	Кролевецька	9	0	1-7	66,7	1
7	Лебединська	12	8,3	12	0	10-12
8	Охтирська	37	2,7	8	21,6	8
9	Роменська	17	0	1-7	17,6	9
10	Сумська	173	4,0	10	35,8	4
11	Тростянецька	14	7,1	11	28,6	6
12	Шосткинська	37	0	1-7	35,1	5
Разом учнів у міських ОТГ		353				
1	Білопільський	4	25,0	1-8	0	5-15
2	Буринський	–	–	–	–	–
3	Великописарівський	5	20,0	11	0	5-15
4	Глухівський	6	0	1-8	0	5-15
5	Конотопський	1	0	1-8	100	1
6	Краснопільський	–	–	–	–	–
7	Кролевецький	4	25,0	13-14	25,0	3
8	Лебединський	3	33,3	15	0	5-15
9	Липоводолинський	1	0	1-8	0	5-15
10	Недригайлівський	2	0	1-8	0	5-15
11	Охтирський	7	0	1-8	0	5-15
12	Путівльський	3	0	1-8	0	5-15
13	Роменський	5	0	1-8	0	5-15
14	Середино-Будський	9	22,2	12	0	5-15
15	Сумський	12	0	1-8	8,3	4
16	Тростянецький	–	–	–	–	–
17	Шосткинський	8	12,5	10	0	5-15
18	Ямпільський	19	10,5	9	26,3	2
Разом учнів у районах		89				

1	2	3	4	5	6	7
1	Андріяшівська	–	–	–	–	–
2	Бездрицька	4	25,0	14	0	8-15
3	Березівська	–	–	–	–	–
4	Боромлянська	2	0	1-13	50,0	1-4
5	Бочечківська	1	0	1-13	0	8-15
6	Верхньосироватська	1	0	1-13	0	8-15
7	Вільшанська	–	–	–	–	–
8	Грунська	1	0	1-13	0	8-15
9	Дубов'язівська	–	–	–	–	–
10	Зноб-Новгородська	–	–	–	–	–
11	Кириківська	7	28,6	15	0	8-15
12	Комишанська	2	0	1-13	50	1-4
13	Коровинська	–	–	–	–	–
14	Краснопільська	12	0	1-13	0	8-15
15	Липоводолинська	6	0	1-13	16,7	7
16	Миколаївська (Б. р)	2	0	1-13	0	8-15
17	Миколаївська (С. р)	–	–	–	–	–
18	Миропільська	–	–	–	–	–
19	Недригайлівська	3	0	1-13	33,3	5
20	Нижньосироватська	2	0	1-13	50,0	1-4
21	Новослобідська	–	–	–	–	–
22	Річківська	2	0	1-13	50,0	1-4
23	Степанівська	–	–	–	–	–
24	Хотінська	–	–	–	–	–
25	Чернечинська	4	0	1-13	25,0	6
26	Чупахівська	–	–	–	–	–
27	Шалигинська	1	0	1-13	0	8-15
Разом учнів у сільських та селищних ОТГ		50				

Найвищі результати з фізики отримали випускники м. Кролевець: усі учасники зовнішнього незалежного оцінювання подолали поріг «склав/не склав»; 66,7% склали тестування на 160 балів і більше. Разом із тим, фізику в м. Кролевець складало всього 9 осіб (2,5% від загальної кількості випускників).

Найбільша частка випускників ЗЗСО складала фізику в м. Суми (49% від учнів міських закладів освіти). Результат випускників цього міста у порівнянні з 2019 роком суттєво покращився за критерієм 160 балів і більше на 6,6%.

Стабільно високі показники має м. Глухів (у 2020 році 46,2% випускників отримали 160 балів і більше, 2019 – 28,6%) та м. Шостка (2020 – 35,1%, 2019 – 30,8%); покращили результати учні закладів загальної середньої освіти м. Конотоп (2020 – 25,8% учнів склали ЗНО на 160 балів і більше, 2019 – 0); погіршили результати ЗНО з фізики випускники м. Ромни (2020 – 17,6% учнів склали ЗНО на 160 балів і більше, 2019 – 41,2%).

У 2020 році серед міст найнижчий результат отримали випускники м. Лебедин: не подолали поріг «склав/не склав» 8,3% (2019 – 0), жоден учень, як і в минулому році, не отримав 160 балів і більше (рис. 64, рис. 65).

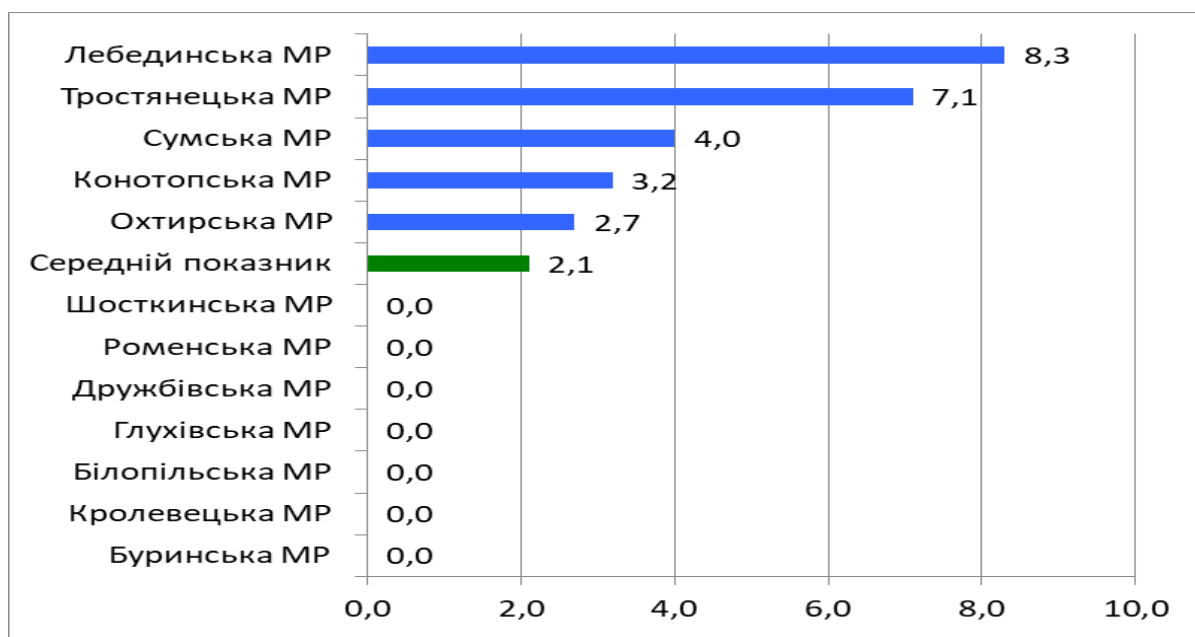

Рисунок 64 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

Лідером серед закладів загальної середньої освіти області з фізики за критерієм 160 балів і більше стала Глухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3 Глухівської міської ради (100%), на другому місці – Шосткинський навчально-виховний комплекс: спеціалізована школа І-ІІ ступенів - лицей Шосткинської міської ради (63,6%).

У 2020 році у Сумській області один випускник (учень Сумської класичної гімназії) отримав за результатами ЗНО з фізики 200 балів.

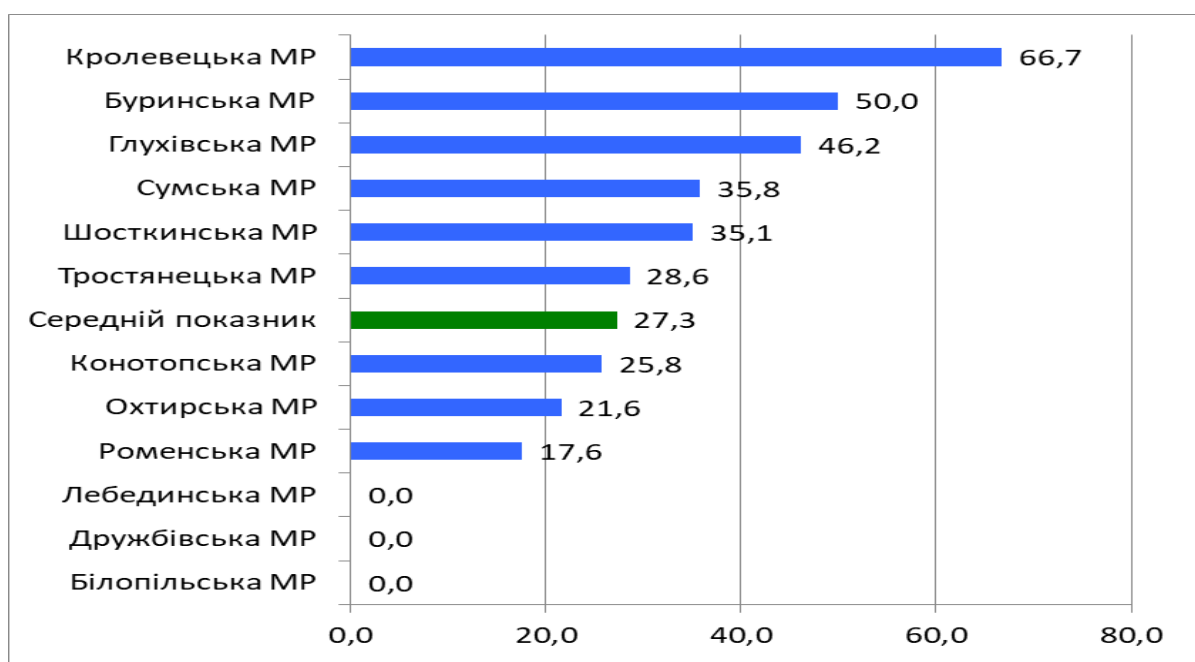

Рисунок 65 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

У районах області ЗНО з фізики складала незначна кількість випускників (від 1 учня у Конотопському та Липоводолинському до 19 у Ямпільському районах). Найкращі результати продемонстрували випускники Ямпільського (у 2020 році 26,3% учнів отримало 160 балів і більше, 2019 – 0) району. Покращили результат учні Сумського району: у минулому році не подолали поріг «склав/не склав» – 20% учасників та жоден учень не набрав 160 балів і більше; у 2020 році усі склали тестування, один учень отримав 180 балів (Косівщинський заклад загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів імені Лесі Українки Сумської районної ради).

Випускники більшості районів, які подолали поріг «склав/не склав», не отримали 160 балів і більше (Глухівський, Липоводолинський, Недригайлівський, Охтирський, Путивльський та Роменський райони).

Серед районів області низькі показники з фізики мають випускники Білопільського (25% – один із чотирьох не склав тестування), Середино-Будського (22,2% – два з дев'яти), Великописарівського (20% – один із п'яти) районів. Жоден учасник тестування з цих районів не отримав 160 балів і більше (рис. 66, рис. 67).

Серед закладів загальної середньої освіти, у яких випускники склали ЗНО з фізики на високі тестові бали, – Свеська спеціалізована школа І–ІІІ ступенів № 2 «ліцей» Ямпільської районної ради (192 бали), Ямпільська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 1 Ямпільської районної ради (189 балів), Перехрестівська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів Роменської районної ради, Свеська спеціалізована школа І–ІІІ ступенів № 1 Ямпільської районної ради (по 184 бали), Косівщинський заклад загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів імені Лесі Українки Сумської районної ради (180 балів).

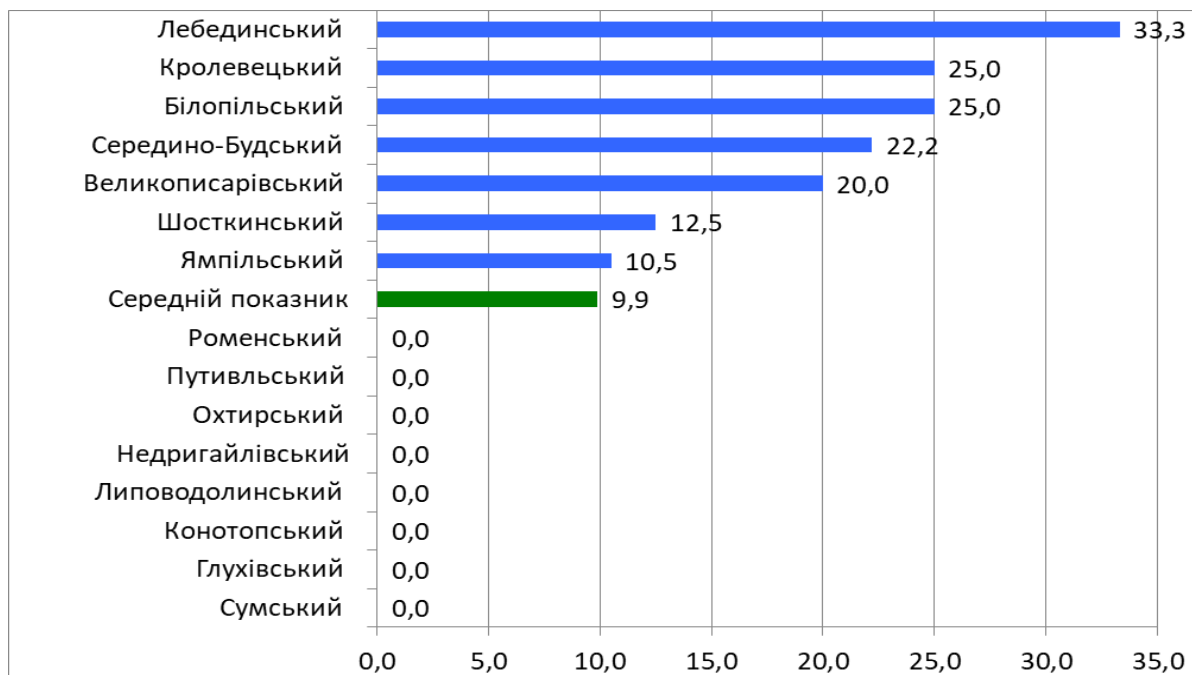

Рисунок 66 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

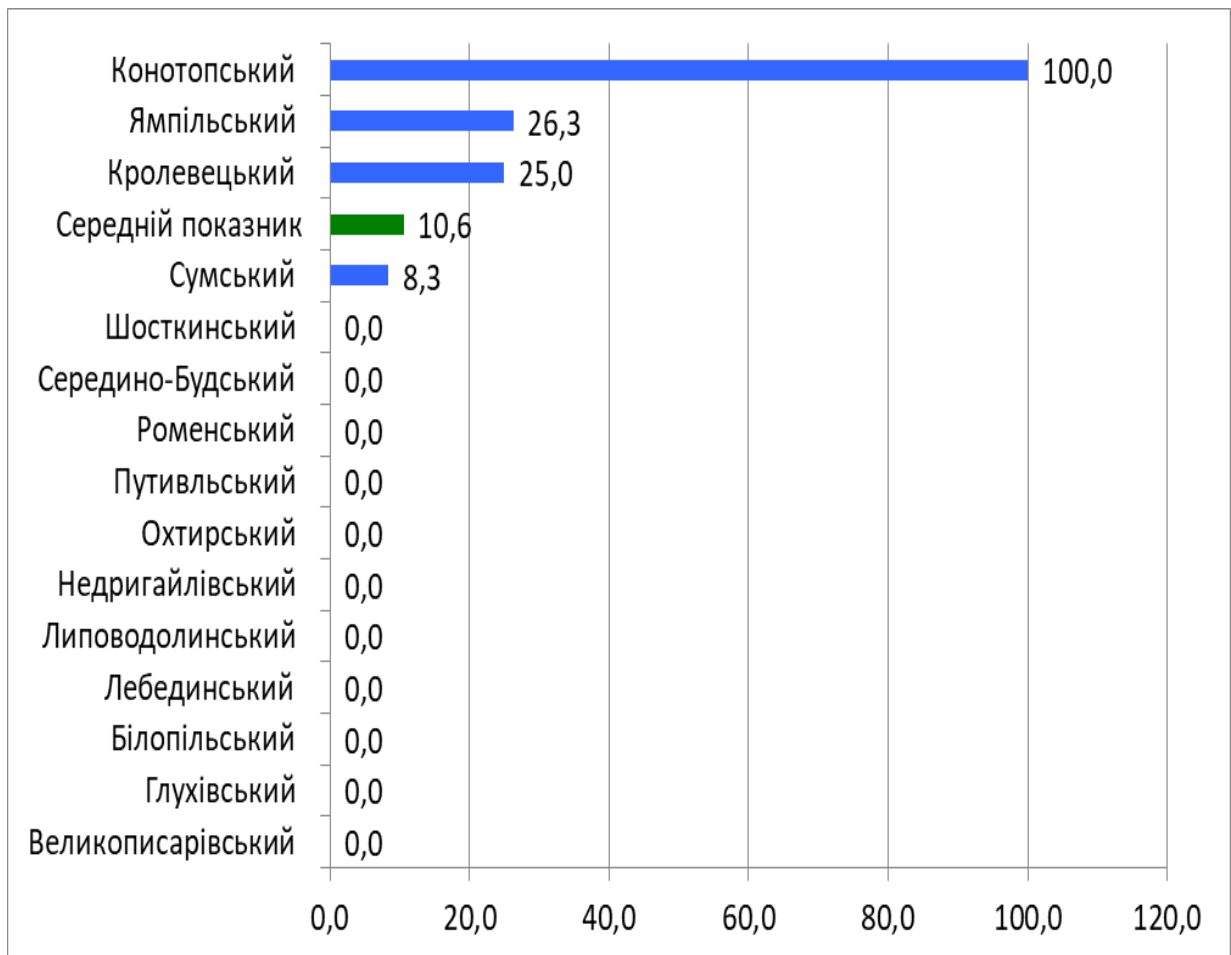

Рисунок 67 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Найкращий результат за критерієм 160 балів і більше серед об'єднаних територіальних громад має Боромлянська, Комишанська, Нижньосироватська, Річківська сільські ради, але зовнішнє незалежне оцінювання з фізики склали два випускники. У Бочечківській, Верхньосироватській, Грунській сільських радах та Шалигинській селищній раді по одному учаснику, які подолали поріг «склав/не склав», але отримали до 160 балів.

Найгірші результати за критерієм не подолали поріг «склав/не склав» продемонстрували випускники Бездрицької сільської (у 2020 році 25% одинадцятикласників, 2019 – 0), Кириківської селищної ради (2020 – 28,6%, 2019 – 0) та жоден з учнів не отримав 160 балів і більше.

Випускники Андріяшівської, Березівської, Вільшанської, Коровинської, Миколаївської (Сумський район), Миропільської сільських, Дубов'язівської, Зноб-Новгородської, Степанівської, Хотінської селищних рад не склали зовнішнє незалежне оцінювання з фізики (рис. 68, рис. 69).

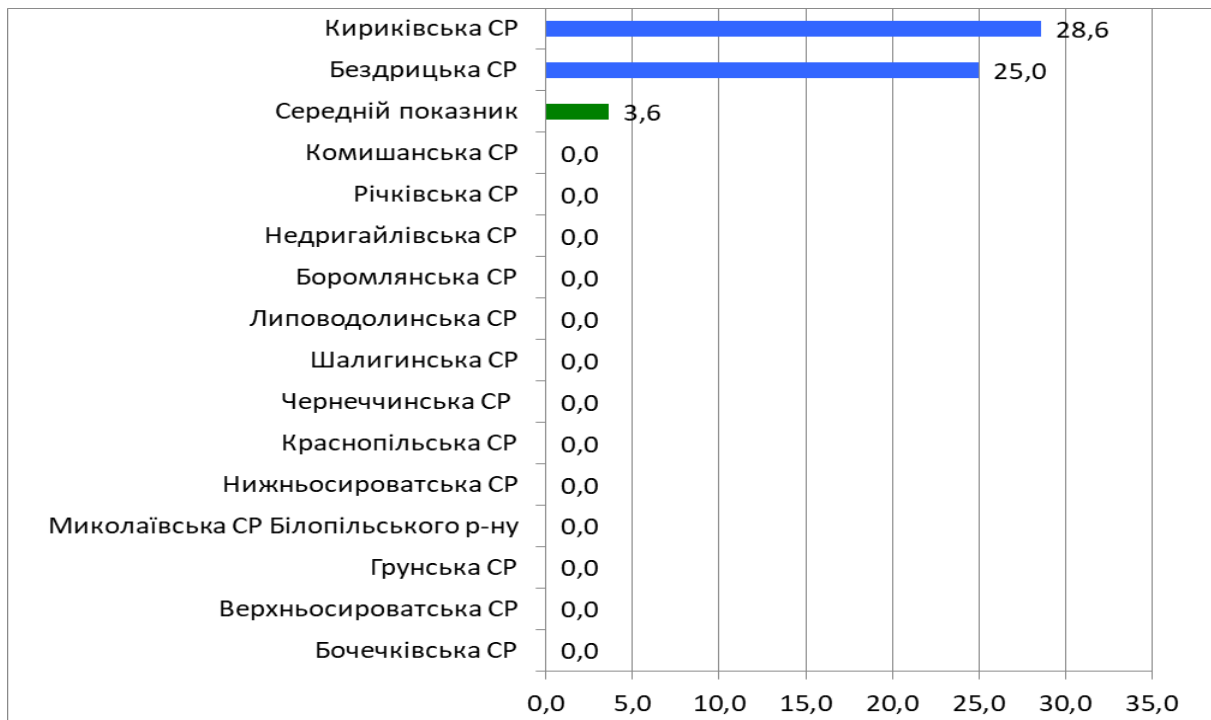

Рисунок 68 – Частка учнів ЗЗО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

Серед закладів загальної середньої освіти, у яких випускники склали ЗНО з фізики на високі тестові бали, – Липоводолинська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів Липоводолинської селищної ради (192 бали), Недригайлівська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Недригайлівської селищної ради (180, 181 бали).

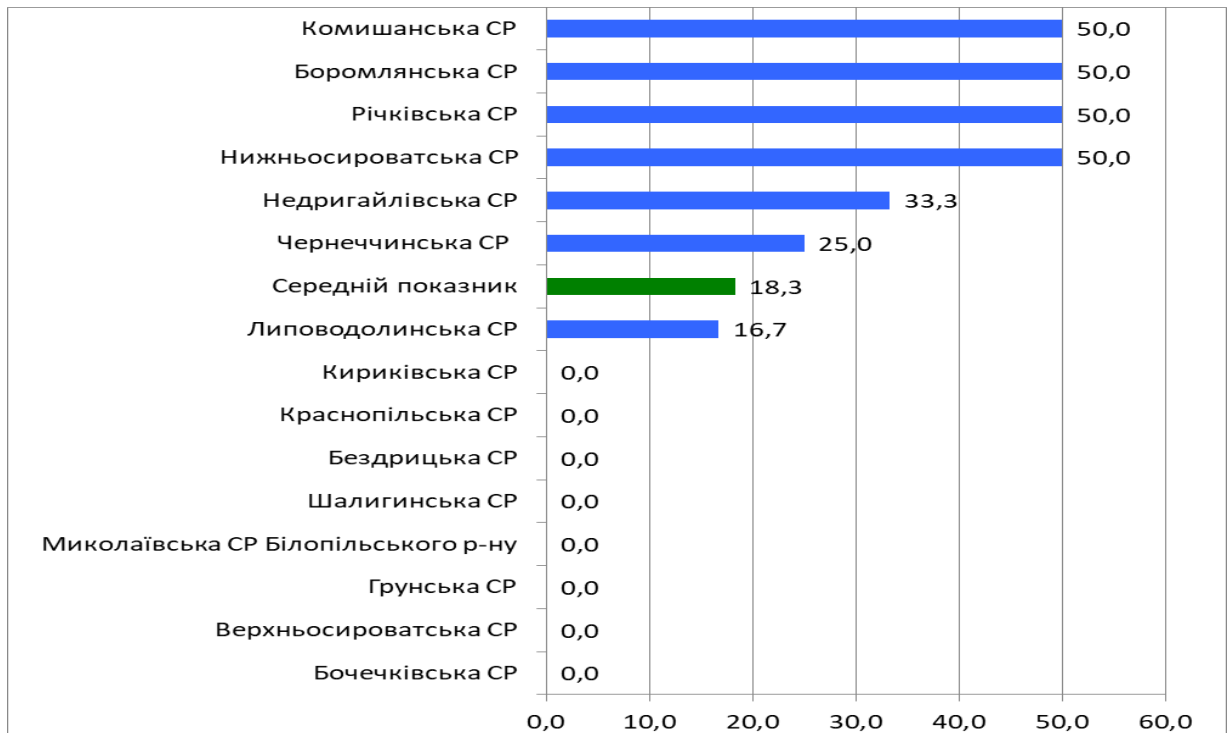

Рисунок 69 – Частка учнів ЗЗО, які отримали 160 балів і вище, %

Хімія

У ЗНО з хімії у 2020 році взяли участь 178 випускників закладів загальної середньої освіти.

За кількісним показником найбільше випускників брали участь у тестуванні з хімії з міських закладів освіти – 148 осіб (83,1%), із сільських – 17 (9,6%), з сільських (селищних) об'єднаних територіальних громад – 13 (7,3%) (табл. 31).

Таблиця 31 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і вище	
			%	місце	%	місце
1	2	3	4	5	6	7
1	Білопільська	3	0	1-9	33,3	6-7
2	Буринська	3	0	1-9	33,3	6-7
3	Глухівська	1	0	1-9	100	1
4	Дружбівська	1	0	1-9	0	10-12
5	Конотопська	11	0	1-9	36,4	3-4
6	Кролевецька	5	0	1-9	0	10-12
7	Лебединська	4	0	1-9	0	10-12
8	Охтирська	11	18,2	12	36,4	3-4
9	Роменська	11	0	1-9	18,2	9
10	Сумська	68	2,9	10	35,3	5
11	Тростянецька	4	0	1-9	25,0	8
12	Шосткинська	26	3,8	11	42,3	2
Разом учнів у міських ОТГ		148				
1	Білопільський	–	–	–	–	–
2	Буринський	–	–	–	–	–
3	Великописарівський	3	0	1-5	0	5-6
4	Глухівський	–	–	–	–	–
5	Конотопський	–	–	–	–	–
6	Краснопільський	–	–	–	–	–
7	Кролевецький	–	–	–	–	–
8	Лебединський	–	–	–	–	–
9	Липоводолинський	–	–	–	–	–
10	Недригайлівський	–	–	–	–	–
11	Охтирський	1	0	1-5	0	5-6
12	Путівльський	–	–	–	–	–
13	Роменський	4	0	1-5	75,0	2
14	Середино-Будський	1	0	1-5	100	1
15	Сумський	3	33,3	6	33,3	4
16	Тростянецький	–	–	–	–	–
17	Шосткинський	–	–	–	–	–
18	Ямпільський	5	0	1-5	60,0	3
Разом учнів у районах		17				

1	2	3	4	5	6	7
1	Андріяшівська	–	–	–	–	–
2	Бездрицька	–	–	–	–	–
3	Березівська	–	–	–	–	–
4	Боромлянська	1	0	1-8	0	2-9
5	Бочечківська	–	–	–	–	–
6	Верхньосироватська	1	0		100	1
7	Вільшанська	–	–	–	–	–
8	Грунська	–	–	–	–	–
9	Дубов'язівська	1	0	1-8	0	2-9
10	Зноб-Новгородська	1	0	1-8	0	2-9
11	Кириківська	1	100	9	0	2-9
12	Комишанська	–	–	–	–	–
13	Коровинська	–	–	–	–	–
14	Краснопільська	–	–	–	–	–
15	Липоводолинська	–	–	–	–	–
16	Миколаївська (Б. р)	–	–	–	–	–
17	Миколаївська (С. р)	3	0	1-8	0	2-9
18	Миропільська	–	–	–	–	–
19	Недригайлівська	2	0		0	2-9
20	Нижньосироватська	–	–	–	–	–
21	Новослобідська	–	–	–	–	–
22	Річківська	–	–	–	–	–
23	Степанівська	–	–	–	–	–
24	Хотінська	–	–	–	–	–
25	Чернечинська	2	0	1-8	0	2-9
26	Чупахівська	1	0	1-8	0	2-9
27	Шалигинська	–	–	–	–	–
Разом учнів у сільських та селищних ОТГ		13				

У цілому відсоток учнів, які склали ЗНО з хімії, за показником «160 балів і вище» по районним закладам загальної середньої освіти становить 47,1%, по міським – 33,1%, по сільським (селищним) закладам – 7,7%.

Найбільше учнів, які отримали більше 160 балів, у містах Глухів (100%, 1 особа), Шостка (42,3%, 11 осіб), Охтирка і Конотоп (36,4%, по 4 особи). У м. Суми відповідний показник становить 35,3% осіб, які обрали зовнішнє незалежне оцінювання з хімії (рис. 70, рис. 71).

Серед закладів освіти, де більше 10 випускників успішно склали зовнішнє незалежне оцінювання з хімії, слід відзначити Сумську класичну гімназію (82,4% учнів набрали понад 160 балів), Роменську спеціалізовану загальноосвітню школу I-III ступенів №1 імені П.І. Калнищевського (66,7%), Шосткинську загальноосвітню школу I-III ступенів №5 (50%).

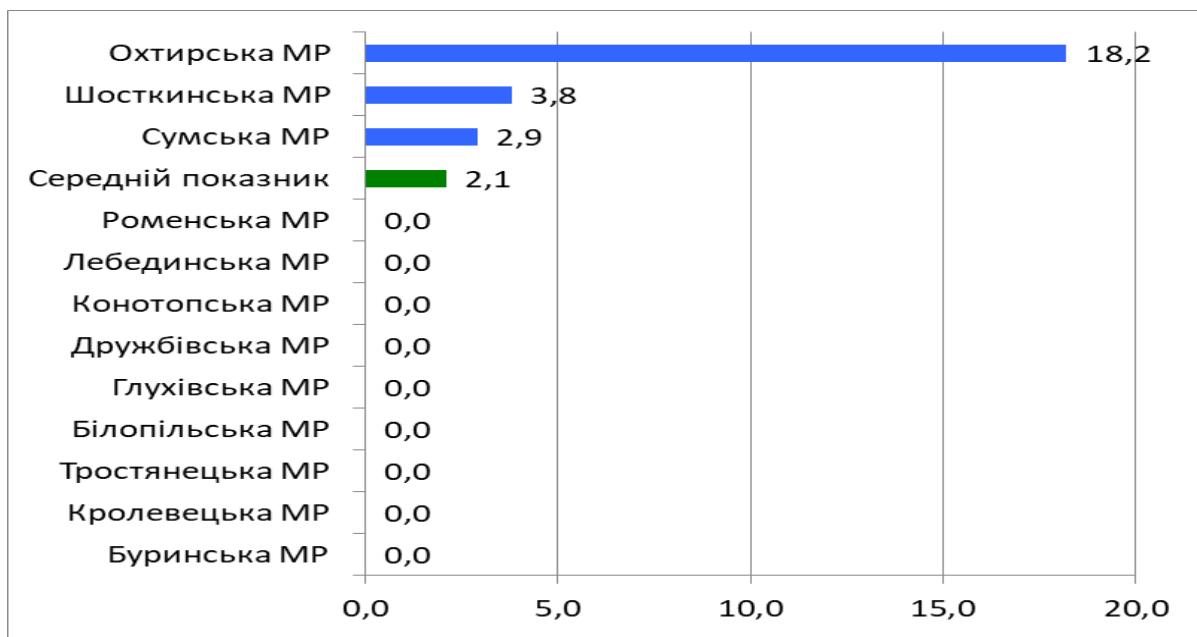

Рисунок 70 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

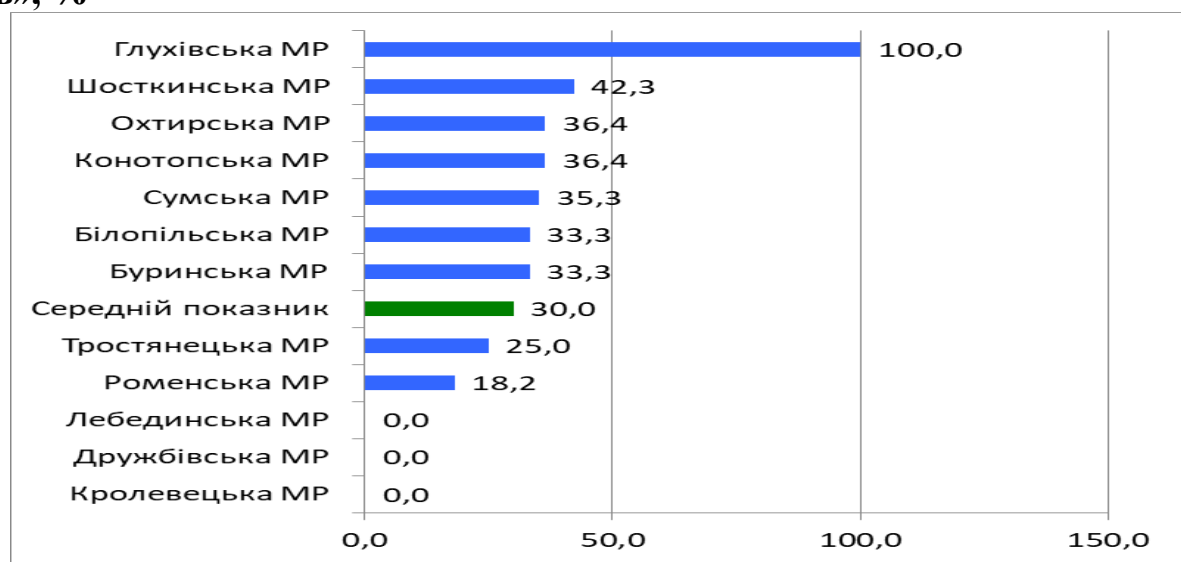

Рисунок 71 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Лідерами антирейтингу серед районів за критерієм «не склав» є Сумський район (33,3%), але в кількісному еквіваленті це лише 1 особа. Серед випускників закладів загальної середньої освіти сільських (селищних) об'єднаних територіальних громад найвищий відсоток осіб, які не склали тестування з хімії, у Кириківській ОТГ, проте це лише одна особа, результат якої дорівнює 100%. Найвищий відсоток учнів міських закладів загальної середньої освіти, які не склали тестування з хімії у випускників Охтирської міської ради (18,2%). У цілому не склали зовнішнє незалежне оцінювання з хімії 5,9% учнів районних закладів загальної середньої освіти; 7,7% – закладів об'єднаних територіальних громад, 3,4% – міських закладів освіти.

У Ямпільському, Роменському районах, Миколаївській сільській раді Сумського району, Роменській міській територіальній громаді усі учні, які склали хімію, подолали поріг «склав/не склав». Значно покращили свій результат за вказаним вище показником випускники Шосткинської та Лебединської ОТГ (3,8% та 0% відповідно).

За критерієм «160 балів та вище» найкраще тестування з хімії склали випускники Роменського (75%) та Ямпільського (60%) районів. Найвищий показник 100% має Середино-Будський район, проте це лише один учень, який складав ЗНО з хімії. З таким же високим результатом тестування склали випускники Верхньосироватської ОТГ (одна особа, яка складала хімію, отримала результат вище за 160 балів) (рис. 72, рис. 73, рис. 74, рис. 75).

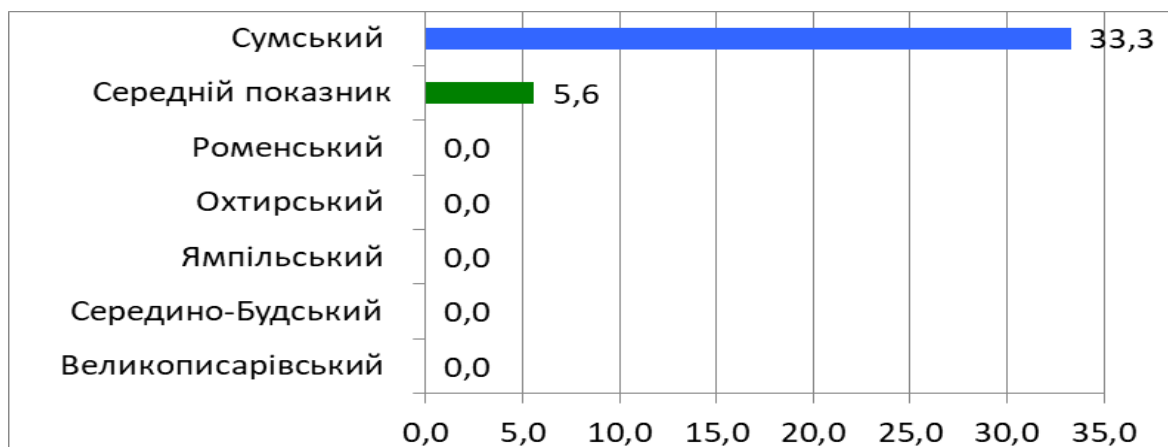

Рисунок 72 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

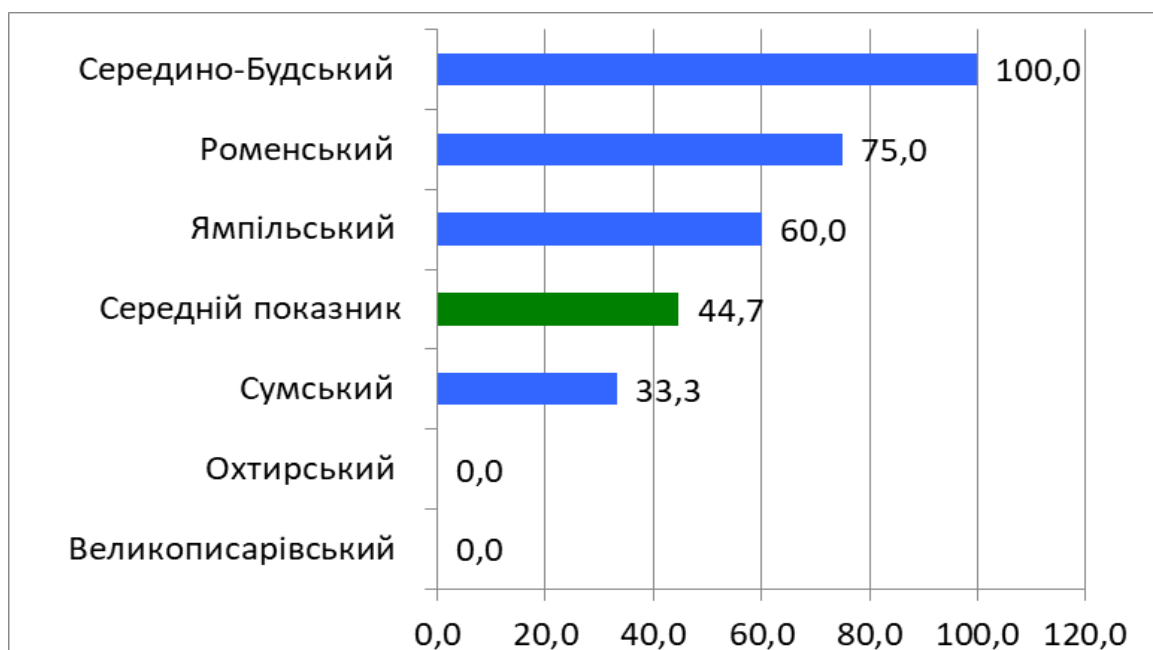

Рисунок 73 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

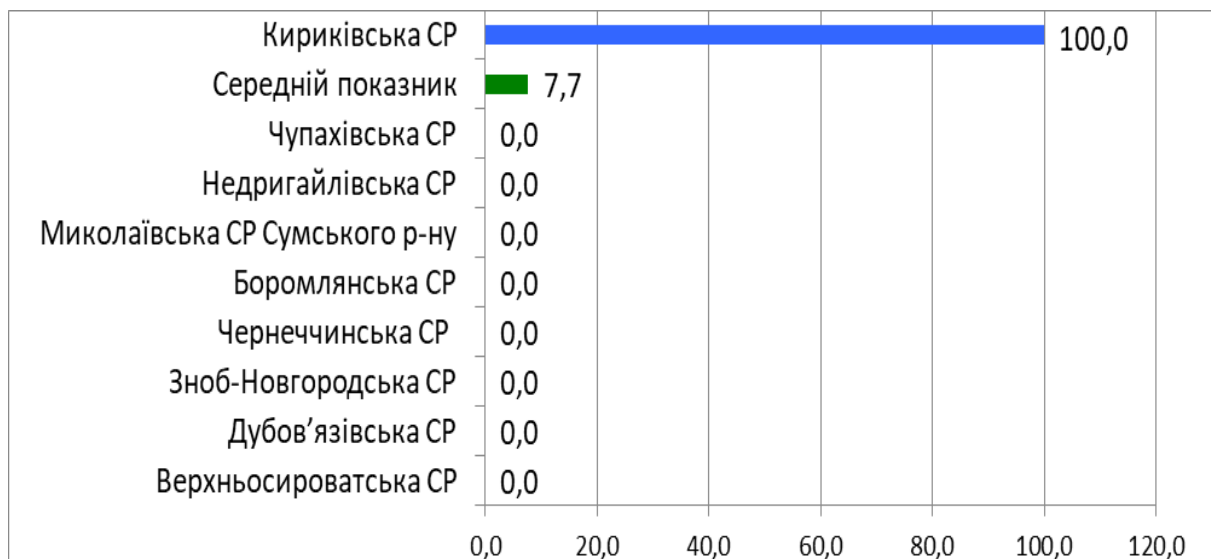

Рисунок 74 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

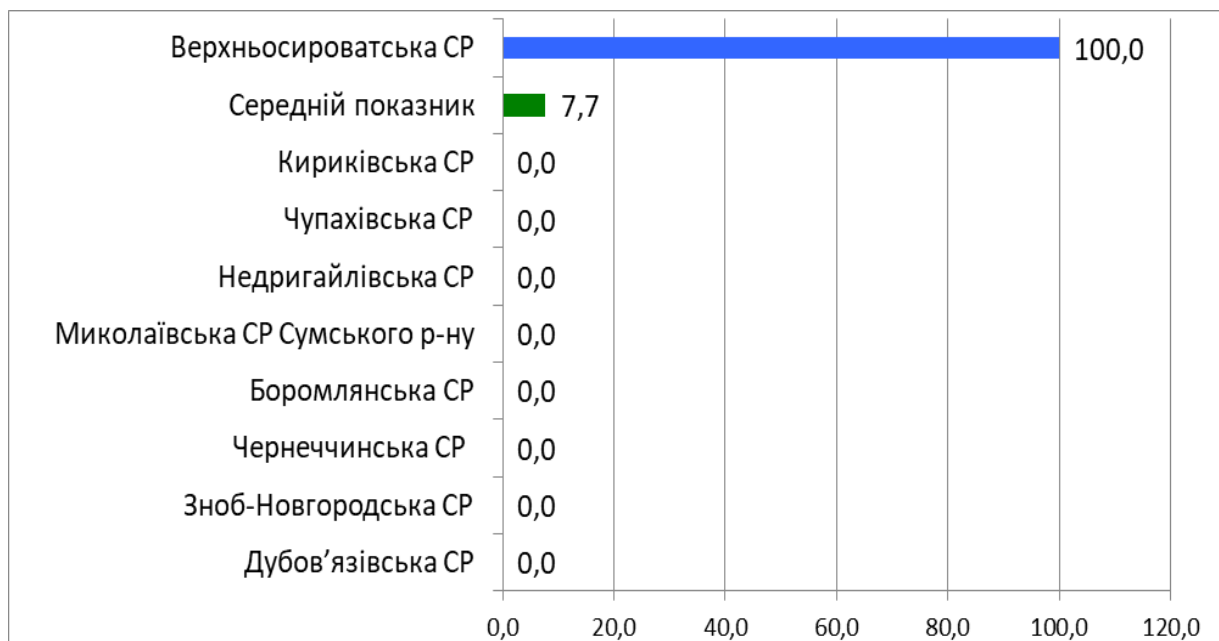

Рисунок 75 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Англійська мова

У ЗНО з англійської мови у 2020 році взяли участь 1 685 випускників закладів загальної середньої освіти.

За адміністративно-територіальним принципом кількість учнів, які склали ЗНО з англійської мови, розподілилася наступним чином: 1 454 (86,3%) є учнями міських ЗЗСО, 137 (8,1%) – сільських та 94 (5,6%) є випускниками закладів сільських та селищних територіальних громад (табл. 32).

Таблиця 32 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і вище	
			%	місце	%	місце
1	2	3	4	5	6	7
1	Білопільська	10	10,0	10	20,0	9-10
2	Буринська	29	3,4	6	6,9	12
3	Глухівська	55	3,6	7	36,4	4
4	Дружбівська	9	11,1	11	11,1	11
5	Конотопська	177	2,8	5	24,9	8
6	Кролевецька	35	0	1	40,0	3
7	Лебединська	42	4,8	8	33,3	6
8	Охтирська	114	6,1	9	34,2	5
9	Роменська	95	2,1	3	50,5	1
10	Сумська	739	2,6	4	41,3	2
11	Тростянецька	35	14,3	12	20,0	9-10
12	Шосткинська	114	0,9	2	30,7	7
Разом учнів у міських ОТГ		1 454				
1	Білопільський	3	0	1-10	33,3	6-7
2	Буринський	3	0	1-10	33,3	6-7
3	Великописарівський	6	0	1-10	16,7	10
4	Глухівський	3	0	1-10	0	13-16
5	Конотопський	1	0	1-10	0	13-16
6	Краснопільський	1	0	1-10	100	1
7	Кролевецький	5	20,0	15	20,0	8
8	Лебединський	2	100	16	0	13-16
9	Липоводолинський	-	-	-	-	-
10	Недригайлівський	2	0	1-10	0	13-16
11	Охтирський	-	-	-	-	-
12	Путивльський	18	0	1-10	38,9	5
13	Роменський	5	0	1-10	40,0	4
14	Середино-Будський	19	5,3	12	53,0	2
15	Сумський	30	13,3	14	10,0	12
16	Тростянецький	2	0	1-10	50,0	3
17	Шосткинський	16	12,5	13	12,5	11
18	Ямпільський	21	4,7	11	19,0	9
Разом учнів у районах		137				
1	Андріяшівська	2	0	1-15	0	13-20
2	Бездрицька	1	0	1-15	100	1
3	Березівська	1	0	1-15	0	13-20
4	Боромлянська	1	0	1-15	0	13-20
5	Бочечківська	-	-	-	-	-
6	Верхньосироватська	9	0	1-15	11,1	11-12
7	Вільшанська	2	0	1-15	0	13-20
8	Грунська	1	0	1-15	0	13-20
9	Дубов'язівська	1	0	1-15	0	13-20
10	Зноб-Новгородська	-	-	-	-	-
11	Кириківська	4	0	1-15	25,0	7-9

1	2	3	4	5	6	7
12	Комишанська	7	0	1-15	28,5	6
13	Коровинська	3	33,3	18-20	33,3	4
14	Краснопільська	24	4,2	16	20,8	10
15	Липоводолинська	6	0	1-15	66,6	2
16	Миколаївська (Б. р)	4	0	1-15	25,0	7-9
17	Миколаївська (С. р)	-	-	-	-	-
18	Миропільська	3	33,3	18-20	0	13-20
19	Недригайлівська	9	22,2	17	11,1	11-12
20	Нижньосироватська	2	0	1-15	50,0	3
21	Новослобідська	-	-	-	-	-
22	Річківська	-	-	-	-	-
23	Степанівська	4	0	1-15	25,0	7-9
24	Хотінська	3	33,3	18-20	0	13-20
25	Чернечинська	7	0	1-15	28,6	5
26	Чупахівська	-	-	-	-	-
27	Шалигинська	-	-	-	-	-
Разом учнів у сільських та селищних ОТГ		94				

Найкращі результати отримали випускники м. Ромни, де більше половини учасників (50,5%) склали тестування на 160 балів і вище (2019 – 36,2%) та 2,1% не подолали поріг «склав/не склав».

Покращили результати учні закладів загальної середньої освіти в містах Суми (на 5,5% збільшилась частка випускників, які отримали 160 балів і вище); Кролевець (усі склали тестування та 40,0% отримали більше 160 балів). Значно покращили результати випускники міст Глухова, де спостерігається значне збільшення частки учнів, що отримали більше 160 балів (2020 – 36,4%, 2019 – 15%); Охтирки – 34,2% (2019 – 24,8%); Лебедин – 33,3% (2019 – 25,0%).

Серед міст області найбільше випускників, які не подолали поріг «склав/не склав», має м. Тростянець, де 14,3% не подолали поріг, при цьому отримали результат 160 балів і вище 20,0% учнів (рис. 76, рис. 77)

Серед закладів загальної середньої освіти у містах області високі результати продемонстрували випускники Сумської класичної гімназії Сумської міської ради (75,3% учнів отримали 160 балів і вище); опорного закладу «Кролевецький лицей №3» Кролевецької міської ради (71,4% учнів отримали 160 балів і вище); Роменської спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 імені П.І. Калнишевського Роменської міської ради (67,9% учнів отримали 160 балів і вище).

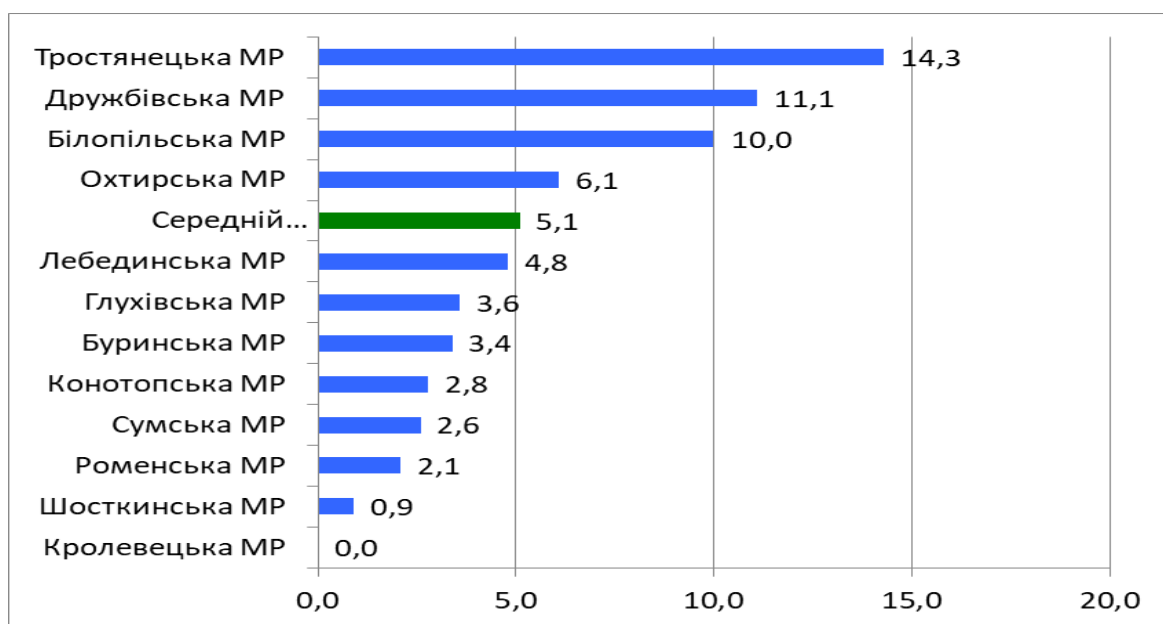

Рисунок 76 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

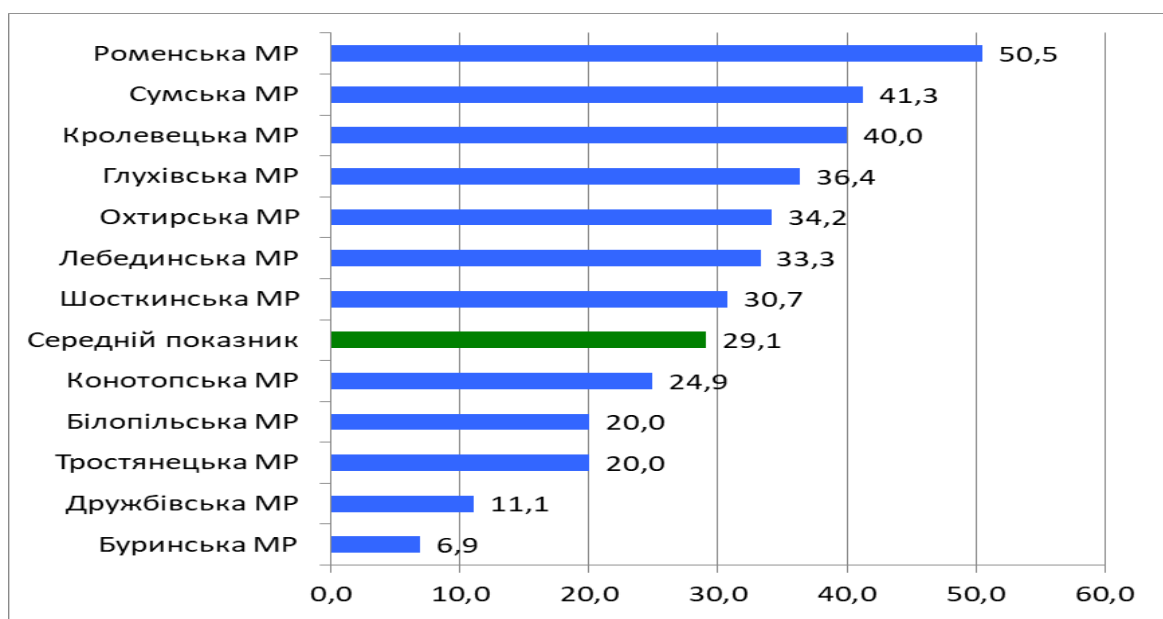

Рисунок 77 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Серед районів області за критерієм 160 балів і вище лідером є Краснопільський – 100,0%, проте тестування складав 1 випускник, Тростянецький – 50,0% (тест склали 2 випускники) райони. Порівняно з минулим роком, покращили результат учні Середино-Будського району, де 53,0% отримали бали 160 і вище (2019 – 5,6%). Покращили результати випускники Роменського – 40,0% (2019 – 7,1 %), Білопільського – 33,3% (2019 – 13,8%) районів.

Не подолав поріг «склав /не склав» жоден випускник Лебединського району (ЗНО склали 2 особи). У Охтирському районі, як і в минулому році, жоден випускник не брав участь у тестуванні з англійської мови (рис. 78, рис. 79).

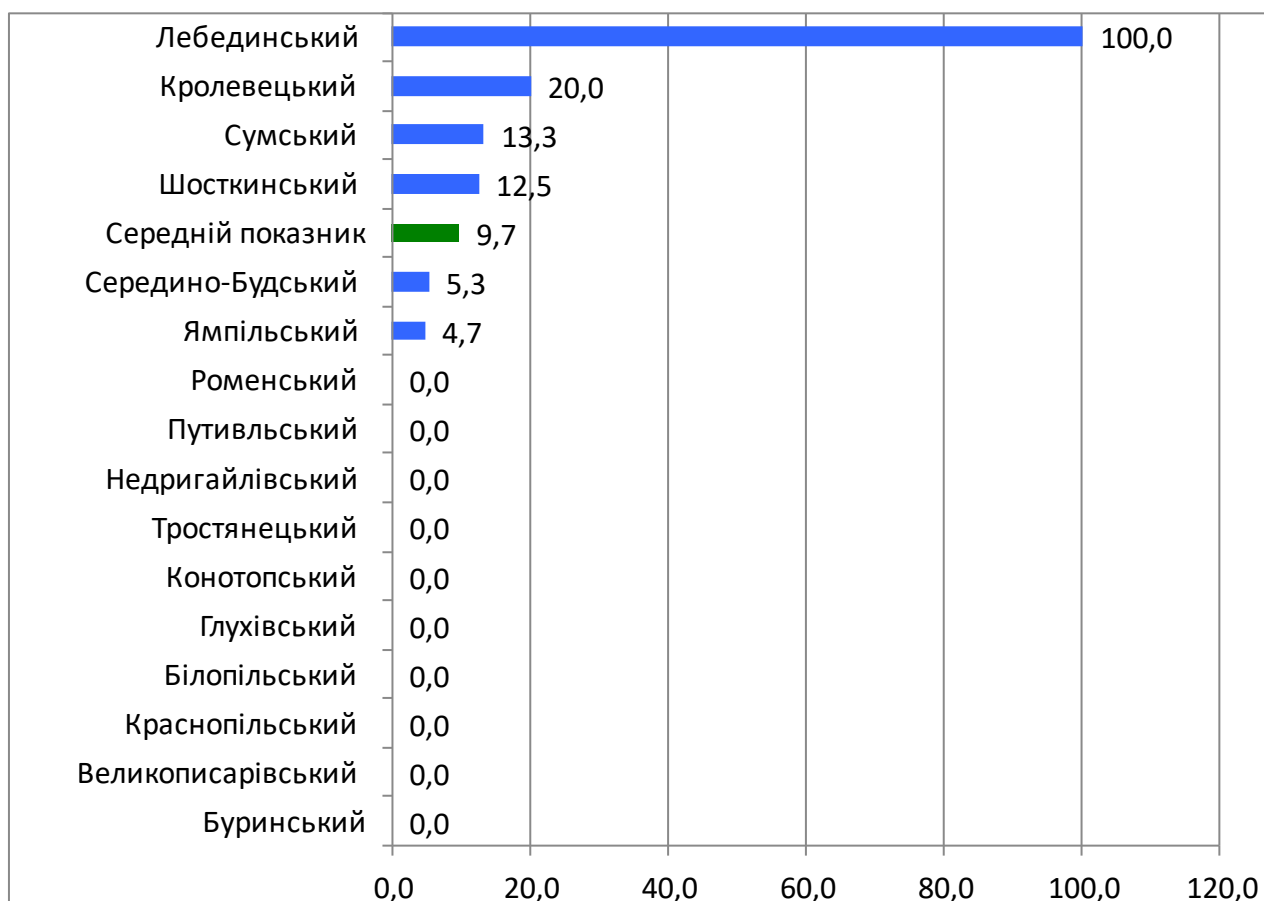

Рисунок 78 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

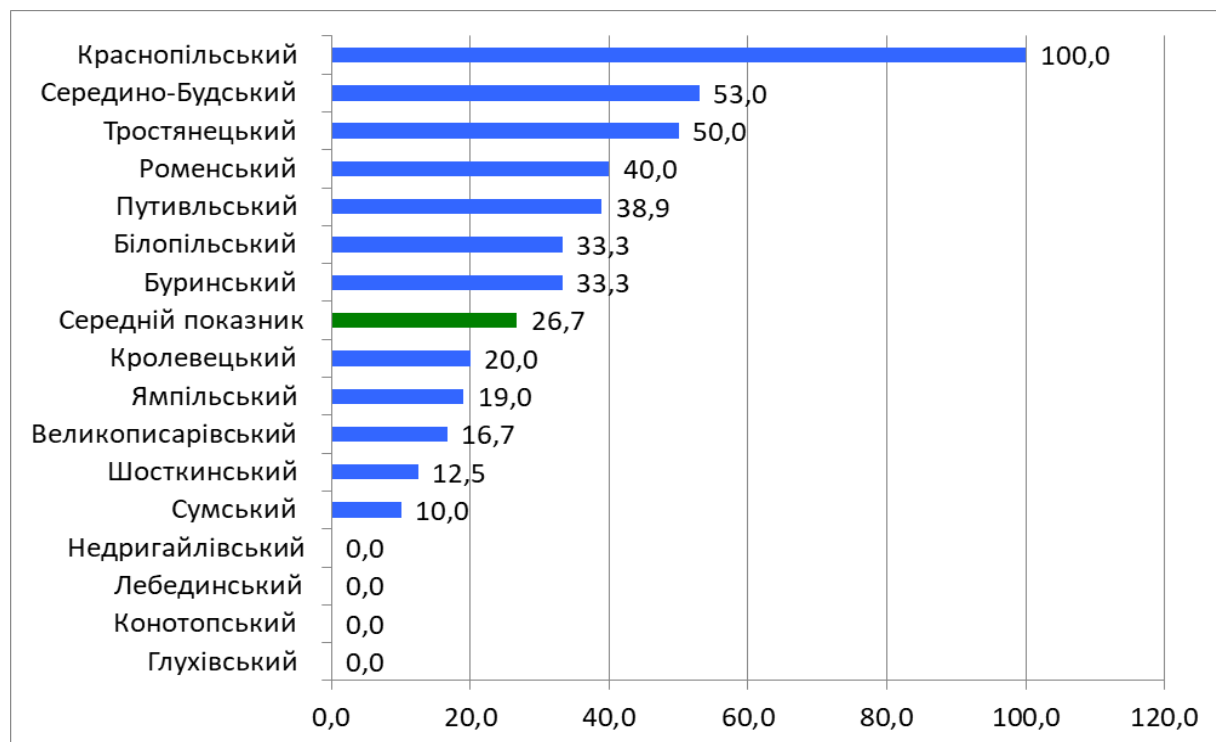

Рисунок 79 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Зовнішнє незалежне оцінювання з англійської мови складали учні ЗЗСО переважної більшості територіальних громад області. Кращі результати за критерієм 160 балів і вище продемонстрували випускники Бездрицької сільської ради – 100,0% (1 випускник), Липоводолинської селищної ради – 66,6% та Нижньосироватської сільської ради – 50,0% (тест складали 2 особи) (рис. 80, 81).

Серед закладів загальної середньої освіти територіальних громад області високі результати продемонстрували випускники Липоводолинської спеціалізованої школи I-III ступенів Липоводолинської селищної ради (80,0%, четверо з п'яти учнів отримали 160 балів і вище).

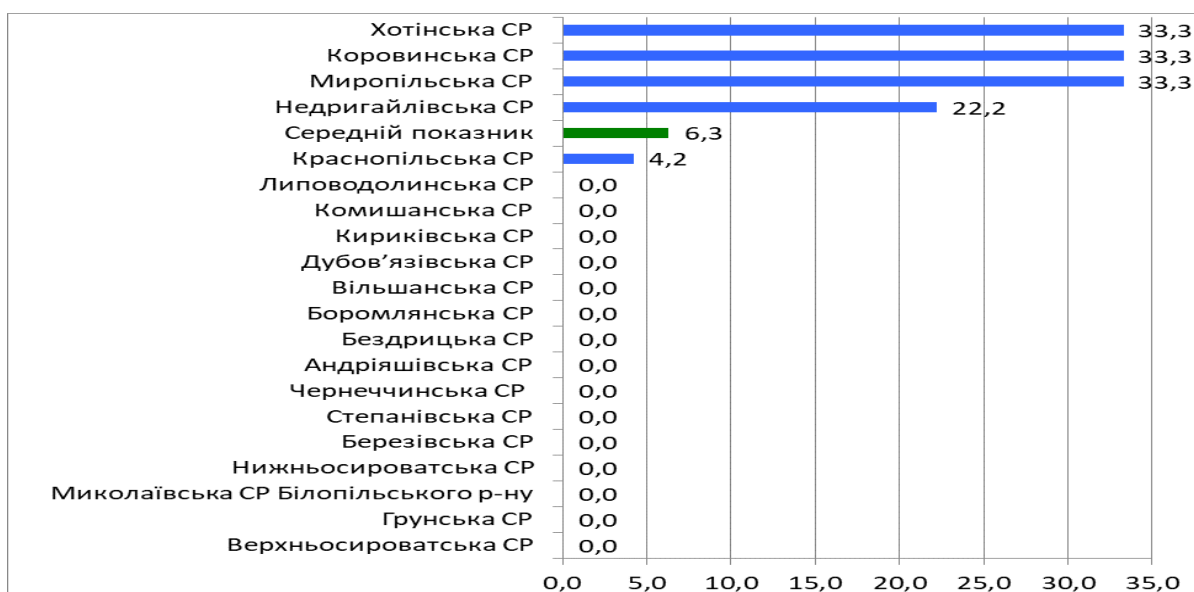

Рисунок 80 – Частка учнів ЗЗСО, які не подолали поріг «склав/не склав», %

Рисунок 81 – Частка учнів ЗЗСО, які отримали 160 балів і вище, %

Німецька мова

У ЗНО з німецької мови у 2020 році взяли участь 32 випускники закладів загальної середньої освіти (табл. 33).

Таблиця 33 – Кількісні показники участі учнів ЗЗСО Сумської області по районах, міським, селищним, сільським ОТГ

№ з/п	Назва	Кількість учасників	Не подолали поріг «склав/ не склав»		Набрали 160 балів і вище	
			%	місце	%	місце
Райони						
1	Лебединський	1	0	1-2	0	1-2
2	Охтирський	1	0	1-2	0	1-2
Міські об'єднані територіальні громади						
3	Конотопська	1	0	1-7	0	5
4	Охтирська	3	0	1-7	66,6	2
5	Роменська	2	0	1-7	100	1
6	Сумська	16	0	1-7	56,2	3
7	Шосткинська	8	0	1-7	50,0	4
Разом з області		32				

Аналіз результатів, отриманих випускниками ЗЗСО Сумської області з німецької мови у 2020 році показав, що серед міст найвищий результат продемонстрували учні Ромен (100,0%, 2 випускники), Охтирки – 66,6% (2 учні), Суми – 56,2% (9 учнів), Шостка – 50,0% (4 учні).

Учасники, які не подолали поріг «склав/не склав» у 2020 – відсутні.

Кількість учасників, які складають зовнішнє незалежне оцінювання з німецької мови в ЗЗСО є незначною (1-2 особи), разом із тим, більшість із них отримують результати більше 180 балів.

Високі результати продемонстрували випускники Шосткинської гімназії Шосткинської міської ради та Сумської гімназії № 1 м. Суми, де 3 з 7 учнів отримали 180 балів і вище.

Французька мова

У ЗНО з французької мови у 2020 році взяли участь 3 випускники закладів загальної середньої освіти м. Суми. Двоє із них отримали 180 балів і вище (учні Сумської класичної гімназії Сумської міської ради, Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 7 імені Максима Савченка).

Учасники, які не подолали поріг «склав/не склав» у 2020 році, відсутні.

Іспанська мова

ЗНО з іспанської мови у 2020 році складав 1 випускник закладу загальної середньої освіти з Путивльського району, який не подолав поріг «склав/не склав».

Висновки

Найкращими за всіма показниками ЗНО з усіх навчальних предметів є результати учнів ЗЗСО м. Кролевець, який займає високі позиції обласного рейтингу. Високою є результативність складання ЗНО випускниками міст Суми, Глухів, Шостка.

Серед закладів загальної середньої освіти районного підпорядкування найкращі результати продемонстрували випускники Краснопільського району. Також високі результати мають випускники закладів освіти Путивльського, Конотопського та Роменського районів.

Випускники закладів Липоводолинської та Недригайлівської селищних рад мають високі показники із трьох предметів ЗНО: з української мови і літератури, англійської мови, географії та української мови і літератури, історії України, біології, відповідно.

За результатами ЗНО-2020 низьку успішність продемонстрували випускники Буринської, Білопільської міських, Шалигинської селищної, Новослобідської сільської рад, Лебединського, Липоводолинського та Охтирського районів.

За регіональними показниками успішності складання зовнішнього незалежного оцінювання на 160 балів і вище з української мови і літератури, математики та англійської мови визначається індекс конкурентоспроможності регіону. Так, у 2020 році найбільше випускників, які отримали 160 балів і вище з української мови і літератури, – у містах Глухів, Кролевець, Суми, Середино-Будському, Ямпільському районах, Липоводолинській, Недригайлівській селищних, Верхньосироватській сільській радах, з математики – у містах Кролевець, Суми, Кролевецькому, Ямпільському районах, Комишанській сільській раді Охтирського району, Боромлянській сільській раді Тростянецького району, з англійської мови – у містах Кролевець, Ромни, Суми, Середино-Будському районі, Липоводолинській селищній раді.

Максимальний результат отримали вісім випускників старшої школи закладів загальної середньої освіти: п'ять – з математики (2 учні Сумської класичної гімназії, 1 учень Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 1 імені В.С. Стрельченка, 1 учень Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 7 імені Максима Савченка, 1 учень Глухівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 Глухівської міської ради); один – з історії України (учень Конотопської спеціалізованої школи I-III ступенів № 12 Конотопської міської ради); один – з біології (учень Сумської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 27), один – з фізики (учень Сумської класичної гімназії). Порівняно із минулим роком кількість майже удвічі більша (2019 – 3).

У загальному рейтингу найкращих шкіл України (ТОП-200) – чотири заклади освіти Сумської області, усі вони – обласного центру: Сумська класична гімназія (49 місце), Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 10 імені Героя Радянського Союзу О. Бутка (156 місце), Сумська гімназія № 1 (184 місце), Сумська обласна гімназія-інтернат для талановитих та творчо обдарованих дітей (198 місце) (додаток В).

Методичні рекомендації щодо підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання

Зовнішнє незалежне оцінювання утверджується в Україні як система, покликана забезпечити об'єктивне вимірювання навчальних досягнень випускників закладів загальної середньої освіти та оптимізувати відбір абітурієнтів до закладів вищої освіти на основі ефективних і прозорих процедур. Поступова переорієнтація тестових завдань на оцінку предметних компетентностей сприятиме, безумовно, не тільки зростанню довіри до ЗНО з боку представників як загальної середньої, так і вищої освіти, але й підвищенню якості освіти в цілому.

Наразі, коли незалежне оцінювання стає органічною складовою національної системи освіти, учитель має володіти інформацією про ЗНО, а знання в галузі тестових технологій мають стати невід'ємною складовою його професійної компетентності. На вимогу часу вчителям-предметникам необхідно систематично здійснювати роботу з відпрацювання у школярів навичок виконання тестових завдань різної форми й різного ступеня складності, широко практикувати тестування як навчальний прийом та контрольну форму перевірки знань, умінь і навичок учнів. Слід однаковою мірою використовувати тести на уроках як при здійсненні поточного, так і тематичного контролю. Окрім того, застосовувати їх і при поясненні нового матеріалу.

Підготовку школярів до виконання тестових завдань слід здійснювати насамперед за моделями, пропонованими Українським центром оцінювання якості освіти. Ці моделі розроблено відповідно до вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, вони охоплюють усі головні напрями освіти школярів та репрезентують усі розділи чинних навчальних програм, передбачають виконання звичних для них різнотипних завдань.

Щорічно Міністерством освіти і науки України та Українським центром оцінювання якості освіти видаються накази та інші нормативно-правові документи, які регламентують організацію та проведення ЗНО в поточному навчальному році. З ними необхідно ознайомлювати вчителів по мірі їхнього оприлюднення на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України.

З метою якісної організації підготовки учнів до проходження ЗНО вчителі-предметники під час заходів для членів шкільних методичних об'єднань мають детально опрацювати три документи:

1. Програму зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти (відповідно з кожного навчального предмета).
2. Характеристику сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання (відповідно з кожного навчального предмета).
3. Критерії оцінювання завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю сертифікаційних робіт зовнішнього незалежного оцінювання (з української мови та літератури; математики; іноземних мов).

Українська мова та література

Зовнішнє оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визнано у світі одним з ефективних інструментів освітнього моніторингу та проводиться з метою забезпечення прав осіб на рівний доступ до вищої освіти та оцінювання відповідності результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, державним вимогам.

Участь у зовнішньому оцінюванні може взяти особа, яка має повну загальну середню освіту або здобуде її в поточному навчальному році та зареєструвалася відповідно до встановлених вимог.

Зовнішнє оцінювання проводиться щороку з використанням технологій педагогічного тестування. Завдання сертифікаційних робіт укладаються Українським центром відповідно до програм зовнішнього оцінювання з певних навчальних предметів.

Наказом Міністерства освіти і науки України [від 26.06.2018 № 696 «Про затвердження програм зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти»](#) затверджено програму з української мови і літератури, що міститься на офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти за посиланням http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2016/12/Programa_2020_ukr.mova.pdf.

Рекомендуємо якісні онлайн-інструменти підготовки до ЗНО (трансляція курсів з підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання під час карантину на телеканалі «РАДА» та YouTube-каналі Міністерства освіти України).

Повні курси підготовки до ЗНО з тестами, завданнями та конспектами занять можна знайти на платформах онлайн-студій:

EdEra: ed-era.com

ILearn (Освіторія): ilearn.org.ua

Prometheus: prometheus.org.ua

BeSmart: besmart.study.

Корисними будуть поради вчителя Артура Пройдакова «Як готуватись до ЗНО з мови вдома» (<https://osvita.ua/blogs/71591/>), методичні рекомендації методиста з української мови та літератури Шерстюк Л.М. (<https://cutt.ly/2tI0hqz>), автора посібників із підготовки до ЗНО Авраменка О.М. (<https://www.youtube.com/watch?v=BdMQWf8xtSk>).

Рекомендуємо під час підготовки учнів до складання зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури систематизувати та узагальнити теоретичний матеріал, передбачений програмою зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури. Особливу увагу звертаємо на додаток до програми ЗНО, у якій міститься перелік слів із нормативним наголосом.

З метою попередження типових помилок під час виконання завдань з української мови і літератури необхідно ретельно проаналізувати виконання завдань сертифікаційної роботи 2020 року, що міститься в офіційному звіті <http://testportal.gov.ua/ofzvit/>.

Звертаємо увагу на зміст наказу Міністерства освіти і науки України від 29.07.2019 № 1033 «Про впровадження нової редакції Українського

правопису», що регламентує використання норм Українського правопису, що не зазнали змін, у завданнях зовнішнього незалежного оцінювання впродовж п'яти років.

Запорукою успішного проходження ЗНО є завчасна підготовка до нього. У сучасній практиці тестові технології контролю навчальних досягнень посідають належне місце, бо забезпечують найбільш об'єктивне і всебічне оцінювання досягнень учнів із навчального предмета.

Для того, щоб учні могли впевнено впоратись з тестом у напруженій обстановці, потрібно готуватися заздалегідь, тому вчителям необхідно посилити роботу з відпрацювання завдань різної форми і різного ступеня складності, практикувати тестування, як навчальний прийом і контрольну форму перевірки знань, умінь і навичок школярів. Для вироблення навичок розв'язування завдань ЗНО на сайті <http://testportal.gov.ua/testy-mynulyh-rokiv/> розміщено банк завдань з української мови та літератури, які навчають працювати динамічно, дотримуючись визначених часових параметрів, дають можливість практикуватися на бланках відповідей.

Важливим завданням учителя в підготовчий період є формування в учнів таких установок:

- формування позитивної установки до тестування;
- подолання почуття невідомого, формування впевненості в собі;
- набуття навичок роботи з тестовими завданнями;
- усвідомлення подібності принципів розв'язання завдань у тестах;
- зниження вірогідності прояву негативних установок, які впливають на

результативність роботи.

Окрім того, доцільно звернути увагу учнів на навіювання оптимізму, підтримку сподівань на гарний результат.

Важливо вчити учнів регламентувати час на виконання завдань. Для повторення матеріалу можна використовувати посібники для інтенсивної комплексної підготовки до складання ЗНО, рекомендовані Міністерством освіти і науки України (лист Міністерства освіти і науки України від 10.06.2019 № 1/9-365 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році»).

Готувати учнів до ЗНО рекомендуємо вчителю на різних етапах навчання:

- під час вивчення нового матеріалу;
- під час перевірки знань (тестові завдання різної форми для поетапного контролю, тематичні та підсумкові тестові завдання);
- для закріплення нового матеріалу (індивідуальні й групові тестові вправи);
- як домашнє завдання (тестові завдання для самоконтролю).

Для підготовки до ЗНО варто використовувати позаурочний час (групові та індивідуальні консультації).

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю використано для перевірки найскладніших умінь (аналіз, порівняння, узагальнення, наведення переконливих аргументів на підтвердження висловлених тез тощо).

Найскладнішим, зазвичай, є завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю. У завданні цієї форми передбачено створення власного аргументативного висловлення на дискусійну тему. Щоб допомогти учням підготуватися до написання такого виду роботи, учителям необхідно надати їм рекомендації щодо структури власного висловлення, критеріїв оцінювання, умінь аналізувати, порівнювати, узагальнювати, наводити переконливі аргументи на підтвердження висловлених тез тощо.

У процесі підготовки учнів до ЗНО, учителями необхідно особливу увагу звернути на такі теми:

1. Редагування речень, словосполучень.
2. Основні випадки чергування у-в, і –й.
3. Наголос.
4. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.
5. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).
6. Утворення дієслів наказового способу.
7. Узгодження числівників з іменниками.
8. Уживання числівників на позначення часу й дат.
9. Літературні напрями, стилі, течії. Постмодернізм як явище в сучасному літературному процесі.
10. Сюжет, сюжетні й поза сюжетні елементи.
11. Сучасний літературний процес (кінець ХХ – початок ХХІ століття).

Для якісної підготовки до ЗНО рекомендуємо вчителям використовувати асоціативні вправи, мнемонічні вирази, креолізовані тексти, ілюстративні добірки найпоширеніших мовних помилок тощо. Бажано, щоб у кабінеті української мови та літератури була створена змінна тематична зона щодо підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання.

Історія України

Метою зовнішнього незалежного оцінювання з історії України є виявлення рівня сформованості історичної компетентності випускника школи, визначення відповідності навчальних досягнень учня освітньому стандарту.

При підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання з історії України необхідно звернути увагу на програму зовнішнього незалежного оцінювання з історії України, яка хронологічно охоплює весь зміст шкільних курсів від найдавніших часів до сьогодення.

Під час підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання з історії України рекомендуємо використовувати тестові технології в три етапи:

- теоретична й практична підготовка вчителя та учнів до проведення тестування;
- організація тестування;
- аналіз і корекція результатів.

На першому етапі вчитель здійснює відбір або самостійно розробляє тестові завдання. Головними вимогами до них є відповідність меті навчання, високий ступінь валідності, багатоваріантність, побудова неправильних

відповідей на основі типових помилок. Типологія тестів урахує особливості їх змісту та структури.

Другий етап включає в себе пояснення процедури, режиму, правил виконання тестових завдань, умов оформлення робіт, демонстрування алгоритмів виконання завдання, виконання тренувальних завдань. Важливим для вчителя є дотримання головної вимоги в освоєнні тестових технологій школярами – від простих завдань до складніших. Освоєння кожної нової форми тестових завдань слід починати з детального ознайомлення з інструкцією щодо їх виконання.

На третьому етапі здійснюється виявлення типових та індивідуальних помилок, що їх припустилися учні. Аналіз результатів проводиться в довільній, найбільш зручній і звичній для вчителя й школярів формі.

При виконанні тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання з історії України учні мають:

- називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури;

- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;

- локалізувати історико-географічні об'єкти та історичні факти (події, явища, процеси) на карті;

- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;

- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;

- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою;

- розпізнавати найвидатніші культурні пам'ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;

- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;

- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;

- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;

- працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та пояснювати основні ідеї, які він висвітлює.

Зміст тестових завдань визначається програмою зовнішнього незалежного оцінювання з історії України. Звертаємо увагу на те, що різні форми тестових завдань передбачають різну тактику їх виконання. За формою

завдання з історії України можуть бути: з однією правильною відповіддю, на встановлення правильної хронологічної чи логічної послідовності, на встановлення відповідності, з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору).

Учителеві варто пам'ятати, що на виконання завдань з вибором однієї правильної відповіді треба відводити орієнтовно одну хвилину, а кількох правильних відповідей або встановлення відповіді – півтори хвилини. Важливо привчати учнів виконувати завдання не лише правильно, але й швидко, щоб максимально наблизити їх до умов, у яких випускники працюватимуть під час зовнішнього оцінювання. На цьому етапі учителеві слід навчати учнів алгоритмів виконання тестових завдань різних форм, аналізувати результати тестування, виявляти типові помилки й визначати шляхи їх усунення. Доцільно давати учневі конкретні інструкції, як виправити виявлені помилки.

Даючи тест, треба враховувати, що запропоновані завдання мають бути різноманітними за змістом і формою. Учитель повинен пам'ятати, що завдання треба формулювати переважно у формі стверджувального речення, воно має

бути максимально коротким, точним і однозначним, а варіанти відповідей доступними для розуміння школярами.

Звертаємо увагу на історичні персоналії, названі в програмі зовнішнього незалежного оцінювання з історії України. Учні повинні вміти розпізнавати за портретними рисами (автентичними пам'ятками – фотографіями тощо) історичних осіб, характеризувати діяльність цих людей, встановлювати відповідність між їх діяльністю та певними політичними силами чи обставинами, історичною епохою, оцінювати їх вплив на хід історичних подій.

Окрім того, учні повинні називати, визначати, оперувати поняттями та термінами, зазначеними у програмі зовнішнього незалежного оцінювання, встановлювати відповідність з епохою, діяльністю певних політичних сил чи історичних діячів тощо.

В умовах компетентісно орієнтованого навчання історії формування просторової компетентності набуває першочергового значення. Варто зазначити, що основу просторової компетенції та картографічних умінь складають уміння, спрямовані на розуміння динаміки історичних подій і процесів у просторі, конкретизації історико-географічних знань про об'єкти минулого, усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків і значення подій, явищ і процесів, зумовлених просторовим розташуванням об'єктів.

На окрему увагу заслуговують завдання, що перевіряють уміння працювати з історичною картою. Відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України учням необхідно пропонувати завдання, у яких використовуються не тільки контурні карти, а й навчальні історичні карти. Звертаємо увагу, що однією зі сходинок на шляху формування просторової компетентності є володіння учнями вміння локалізувати – знаходити, показувати й словесно описувати історичні факти (події, явища, процеси) та історико-географічні об'єкти на карті. Це вміння створює умови

для розвитку в учнів здатності використовувати картографічні засоби навчання як джерела історичної інформації про територіальні зміни, динаміку розвитку історичних подій, явищ, процесів тощо. На уроках історії України важливо вміти орієнтуватися в місце розташуванні історичних регіонів тощо.

Хронологічна компетентність також є специфічною, оскільки правильне віднесення історичних подій до певного хронологічного відтинку, об'єктивне визначення послідовності подій – ключова умова розуміння історії, засвоєння загальної картини історичного розвитку

Вважаємо доцільним на уроках використовувати тестові завдання, які передбачають опрацювання фрагментів історичних джерел, яких, як відомо, щороку стає більше в тестах зовнішнього незалежного оцінювання.

Для перевірки історичної компетентності розробники завдань ЗНО з історії України дедалі частіше використовують візуальні джерела. Адже в умовах компетентнісного навчання будь-яка ілюстрація повинна стати об'єктом критичного аналізу. Звичним вже стали завдання на встановлення дат, періодів, хронологічних меж за подіями, явищами, процесами, засвідченими візуальними історичними джерелами, суть яких полягає в тому, щоб учні за опосередкованими ознаками встановили приблизний час створення фотодокумента або плаката. Актуальним є також завдання на співвіднесення одиничних фактів (подій, явищ, процесів), імен з історичними явищами й процесами з фотодокументами або плакатами; виявлення характерних ознак доби, спираючись на наведені візуальні джерела.

Невід'ємною складовою програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України є перелік пам'яток архітектури та образотворчого мистецтва, обов'язкових для розпізнавання абітурієнтами.

Під час підготовки учнів до державної підсумкової атестації чи зовнішнього незалежного оцінювання з історії України пропонуємо:

- вивчати, повторювати, закріплювати значення історичних термінів, використовуючи різні методи, форми роботи для запам'ятовування;
- тренувати пам'ять щодо знання хронології з використанням «лінії часу», ігрових форм роботи;
- використовувати варіанти пам'яток для характеристики портрета історичного діяча, брати активну участь в обговоренні видатної особи посилаючись на документи, мемуари, листи та інші джерела;
- здійснювати практичну роботу щодо заповнення контурних карт, користуючись атласами;
- брати до уваги міжпредметні зв'язки при вивченні окремих тем, спираючись на самоосвітню діяльність.

Рекомендуємо вчителям:

- використовувати новітні досягнення світової історіографії у процесі вивчення історії України;
- застосовувати оптимальну систему методів, форм і прийомів роботи на уроці з урахуванням практичних видів діяльності;

- використовувати під час підготовки здобувачів освіти до ДПА/ЗНО різні види тестів, що містять завдання не лише з поточної теми, а й із перевірки знань із раніше вивчених тем;
- удосконалювати вміння працювати з історичними джерелами для підвищення ефективності уроку;
- звернути увагу на критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, підвищення об'єктивності оцінки знань, враховувати програмові вимоги до рівня навчальних досягнень учнів;
- дотримуватися норм та вимог програм, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Математика

У процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з математики, необхідно ознайомити учнів із:

- загальною характеристикою сертифікаційної роботи з математики зовнішнього незалежного оцінювання;
- схемами нарахування балів за виконання завдань сертифікаційних робіт зовнішнього незалежного оцінювання;
- критеріями оцінювання завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю з математики сертифікаційної роботи з математики зовнішнього незалежного оцінювання.

З метою попередження типових помилок при виконанні завдань з математики зовнішнього незалежного оцінювання необхідно ретельно проаналізувати виконання завдань сертифікаційної роботи з математики минулих років.

Рекомендуємо під час підготовки учнів до виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання з математики систематизувати та узагальнити теоретичний матеріал, передбачений програмою зовнішнього незалежного оцінювання з математики.

Узагальнення теоретичного матеріалу та систематизацію методів розв'язування задач доцільно проводити за змістовими лініями шкільного курсу математики: числа; вирази; рівняння і нерівності; функції; елементи комбінаторики; початки теорії ймовірностей та елементи статистики; геометричні фігури; геометричні величини.

Систематизуючи та узагальнюючи теоретичний матеріал, слід звернути увагу школярів на перелік геометричних опорних фактів шкільних курсів планіметрії та стереометрії, методи розв'язування задач з геометрії (аналітичні та геометричні).

Під час розв'язування планіметричних задач доцільно використовувати геометричні методи, зокрема:

- використання «ключового» трикутника, рівності трикутників, подібності трикутників, властивостей геометричних фігур;
- метод геометричних перетворень (симетрія відносно осі та точки, паралельне перенесення, поворот, подібність фігур).

Аналітичні методи розв'язування планіметричних задач:

- уведення невідомих відрізків та кутів, використання рівнянь та їх систем, властивостей функцій;
- векторний метод;
- метод площ;
- координатний метод.

У процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання рекомендуємо відпрацьовувати вміння й навички виконання дій зі звичайними та десятковими дробами, розв'язання текстових задач на відсотки та пропорції.

Звертаємо увагу, що розв'язування задач не передбачає застосування калькуляторів та інших обчислювальних засобів, тому вдосконалення вмінь та навичок усних та письмових обчислень необхідно здійснювати на кожному уроці математики. З метою формування вмінь та навичок усного рахунку рекомендуємо використовувати математичний онлайн-тренажер платформи Прагліміне освітнього онлайн-середовища «Міксіке в Україні» (<http://lviv.miksike.net/#pranglimine>).

Наголошуємо, що особливу увагу слід приділити формуванню вмінь і навичок устанавлення відповідності між наведеними на рисунках графіками функцій та властивостями цих функцій; знаходження області визначення та області значення функції. Учням доцільно наголосити, що починати розв'язування завдання на встановлення відповідностей варто з найпростіших міні-завдань: це дасть змогу в подальшому, за допомогою інтуїції, знайти правильні логічні пари до більш складних міні-завдань навіть у випадку, коли їх строгого математичного розв'язання здійснити не вдалося.

У процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання значну увагу доцільно приділити вдосконаленню вмінь та навичок побудови та дослідження математичних моделей реальних об'єктів, процесів і явищ; аналізу інформації, наведеної у графічній, табличній, текстовій формах.

Зазначаємо, що традиційно складними для учнів є завдання, що містять логарифмічні та тригонометричні вирази, тому в процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання необхідно відпрацьовувати навички школярів із перетворення логарифмічних і тригонометричних виразів.

У процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання слід приділити особливу увагу формуванню в учнів розуміння суті поняття тригонометричних функцій довільного кута на одиничному колі, оскільки значна кількість тестових завдань на тригонометричні вирази значно простіше розв'язується, якщо це розуміння сформоване.

Зазначаємо, що необхідно приділити належну увагу спрощенню виразів, що містять модуль; розв'язуванню рівнянь і нерівностей з модулем; геометричному змісту модуля, оскільки під час зовнішнього незалежного оцінювання складні завдання (останні завдання тесту) здебільшого містять модуль.

Акцентуємо увагу, що під час розв'язування тестових завдань із короткою відповіддю на розв'язування рівнянь, нерівностей і їх систем вимагається записати у відповідь суму коренів, добуток коренів, найменший корінь,

найменший розв'язок нерівності, тощо. Варто наголосити учням на необхідності інтерпретації одержаної відповіді з урахуванням умови задачі.

Особливі труднощі викликає в учасників тестування завдання з параметром, які вимагають не тільки ґрунтовних знань програмного матеріалу (властивостей елементарних функцій, рівнянь, нерівностей), а й вмінь та навичок дослідницької діяльності. Слід наголосити учням, що методи розв'язування рівнянь або нерівностей з параметрами включають методи розв'язування звичайних рівнянь чи нерівностей (аналітичний, графічний, метод інтервалів) у якості частинних випадків, моментів досліджень.

У процесі розв'язування рівнянь, нерівностей та їх систем з параметрами, у багатьох випадках, доцільно користуватись графічним методом, поєднуючи його з формальними прийомами розв'язання. Графічна ілюстрація часто допомагає уникнути численних переборів, що виникають у процесі розв'язування завдань з параметрами.

У процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання рекомендуємо акцентувати увагу школярів на загальних вимогах (рекомендаціях) до виконання завдань з розгорнутою відповіддю. зокрема:

- розв'язання має бути математично грамотним і повним;
- методи розв'язання, форми запису розв'язання та відповіді можуть бути різними;

- якщо завдання можна розв'язати кількома способами, то достатньо навести розв'язання лише одним способом;

- за розв'язання завдання, в якому обґрунтовано отриману правильну відповідь, виставляється максимальна кількість балів;

- під час виконання завдання можна використовувати без доведення й посилення будь-які математичні факти та твердження, які містяться в підручниках і навчальних посібниках, що входять до переліку підручників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

Наголошуємо, що під час розв'язування стереометричної задачі відкритої форми з розгорнутою відповіддю необхідно здійснювати:

- зображення просторових тіл з урахуванням властивостей паралельного проектування;

- побудову перерізів многогранників із використанням властивостей паралельних прямих і площин;

- обґрунтування етапів розв'язання.

У процесі розв'язування геометричних задач слід уникати надмірного ускладнення рисунка, доцільно зображати лише «функціонуючі» частини геометричних фігур, виконувати виносні рисунки, що зображають фрагменти даної конфігурації.

Під час розв'язування комбінаторних задач у процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання доцільно приділити особливу увагу не лише комбінаторним формулам кількості сполук того чи іншого виду, а й правилам додавання та множення, за допомогою яких і обґрунтовуються всі ці формули.

Під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з математики рекомендуємо:

- ознайомити учнів з технікою тестування (алгоритм виконання тестових завдань, оформлення роботи, дотримання визначених часових параметрів, заповнення бланків відповідей А і Б);
- відпрацьовувати алгоритм виконання тестових завдань різних форм на різних етапах навчання (актуалізація опорних знань, вивчення нового матеріалу, закріплення нового матеріалу, під час перевірки знань, домашнє завдання) та в позаурочний час (групові та індивідуальні консультації), аналізувати результати тестування, виявляти типові помилки й визначати шляхи їх усунення.

Доцільно передбачити організацію самоосвітньої діяльності учнів, використовуючи Інтернет-ресурси :

- <http://testportal.gov.ua/> – український центр оцінювання якості освіти;
- <http://zno.osvita.ua/mathematics/> – тести ЗНО онлайн з математики ;
- <http://ilearn.org.ua/> – безкоштовні курси підготовки до ЗНО;
- <https://courses.ed-era.com/> – безкоштовні курси підготовки до ЗНО;
- <https://besmart.eduget.com/> – інноваційний проект з онлайн-навчання;
- <http://courses.prometheus.org.ua/> – підготовка до ЗНО з математики;
- <http://www.lvtest.org.ua/> – тренувальне онлайн тестування з математики;
- <https://uk.khanacademy.org/> – підготовка до ЗНО з математики;
- <http://online.zno.ua/> – підготовка до ЗНО онлайн.

Підготовка учнів до успішного виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання є стимулом до підвищення рівня математичної грамотності школярів.

Біологія

Підготовка до ЗНО з біології становить невід'ємну частину освіти в сучасній Україні. Завдання, які запропоновані, допомагають оцінити рівень знань абітурієнта і вміння застосувати їх для вирішення завдань різного рівня складності. Тому, плануючи навчання біології випускників 11-х класів, учителю слід проаналізувати комплекс основних навчальних засобів: навчальні програми з предметів «Біологія», «Біологія і екологія», методичні рекомендації про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році, «Інформаційні матеріали» підготовлені Українським центром оцінювання якості освіти, завдання ЗНО 2020 року, шкільні підручники, довідники, збірники тестових завдань, оптимальні інтернет-ресурси.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 № 696 «Про затвердження програм зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти» затверджено програму з біології, що міститься на офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти. Режим доступу: <https://testportal.gov.ua/progbio/> .

Програма ЗНО з біології 2020 року складається з 5 розділів:

I. «Вступ. Хімічний склад, структура і функціонування клітин. Реалізація спадкової інформації».

II. «Закономірності спадковості і мінливості».

III. «Біорізноманіття».

IV. «Організм людини як біологічна система».

V. «Основи екології і еволюційного вчення».

Слід зазначити зміни вимог до знань та вмінь випускників в межах визначених тематичних розділів:

- визначати перелічені новою програмою поняття і терміни та правильно їх застосовувати;
- добирати оптимальні методи дослідження, планувати їх та прогнозувати результати;
- аналізувати графічні зображення каріотипів, родоводів, кладограм, тощо;
- складати схеми обміну речовин в організмі людини, перенесення речовин в біосфері, комплексу адаптацій організмів до середовища існування;
- оцінювати перспективи та наслідки використання різних груп організмів у біотехнологіях, зокрема генномодифікованих організмів для людини;
- орієнтуватись в сучасній тридоменній системі органічного світу (Археї, Бактерії, Еукаріоти);
- розуміти основні принципи збалансованого розвитку людства та раціонального природокористування.

З метою попередження типових помилок під час виконання завдань з біології необхідно ретельно проаналізувати виконання завдань сертифікаційної роботи 2020 року, що міститься в офіційному звіті. Режим доступу: <http://testportal.gov.ua/ofzvit/>.

Для того, щоб учні могли впевнено впоратись з тестом у напруженій обстановці, потрібно готуватися заздалегідь, тому вчителям необхідно посилити роботу з відпрацювання завдань різної форми і різного ступеня складності, практикувати тестування, як навчальний прийом і контрольну форму перевірки знань, умінь і навичок школярів. Для вироблення навичок розв'язування завдань ЗНО на сайті <http://testportal.gov.ua/testy-mynulyh-rokiv/> розміщено банк завдань з біології, які навчають працювати динамічно, дотримуючись визначених часових параметрів, дають можливість практикуватися на бланках відповідей.

Важливо вчити учнів регламентувати час на виконання завдань. Для повторення матеріалу можна використовувати посібники для інтенсивної комплексної підготовки до складання ЗНО, рекомендовані Міністерством освіти і науки України (лист Міністерства освіти і науки України від 10.06.2019 № 1/9-365 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році»).

Окрім опрацювання нормативних документів та підручників, затверджених МОН, для успішної підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання, вчителям біології рекомендуємо:

- провести моніторинг результативності складання учнями ЗНО 2020 року та детально проаналізувати типові помилки, допущені під час виконання тестів;
- підвищувати об'єктивність оцінювання навчальних досягнень учнів, відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень;
- проводити групові та індивідуальні консультації з біології для учнів, які складатимуть ЗНО та ДПА; удосконалювати форми, методи, прийоми підготовки учнів до тестування;
- постійно застосовувати на різних етапах уроку тестовий контроль. З метою проведення самоконтролю, пропонувати учням виконувати завдання у тестовій формі вдома;
- ознайомити учнів із вимогами програми підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з біології;
- використовувати тестові завдання різної форми і ступеню складності з навчальних посібників та збірників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, інформаційних матеріалів Українського центру оцінювання якості освіти;
- ефективно використовувати варіативну складову навчальних планів з метою підготовки учнів до державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання;
- навчати учнів алгоритму виконання тестових завдань різної форми, аналізувати результати тестування, виявляти типові помилки й визначати шляхи їх усунення;
- виробляти в учнів навички самостійної роботи та самостійного оцінювання, самоперевірки, раціонального розподілу відведеного часу;
- удосконалювати форми, методи, прийоми підготовки учнів до ЗНО. Використовувати, під час вивчення навчального матеріалу, порівняння, образи, метафори, малюнки; розвивати уяву та творче мислення старшокласників; доповнювати теоретичний матеріал прикладами та унаочненням;
- упроваджувати інформаційно-комунікаційні технології навчання, організовувати проходження учнями онлайн-тестування;
- активізувати роботу з обдарованими учнями. Заохочувати їх до участі в різноманітних інтерактивних конкурсах та олімпіадах;
- рекомендувати учням узяти участь у пробному ЗНО з метою покращення їх адаптації до процедури ЗНО. Під час освітнього процесу використовувати ділові ігри, які моделюють процес зовнішнього незалежного оцінювання;
- проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу серед учнів та батьків щодо порядку та особливостей проведення зовнішнього незалежного оцінювання, наголошувати на його перевагах і перспективах;
- спрямовувати виховну роботу на підвищення мотивації учнів до складання зовнішнього незалежного оцінювання.

Запорукою успішного проходження ЗНО є завчасна підготовка до нього. У сучасній практиці тестові технології контролю навчальних досягнень посідають належне місце, бо забезпечують найбільш об'єктивне і всебічне оцінювання досягнень учнів із навчального предмета.

Повні курси підготовки до ЗНО з тестами, завданнями та конспектами занять можна знайти на спеціалізованих платформах та онлайн-сервісах («Всеосвіта», «EdEra», «На Урок»); онлайн-курси та відео уроки («Академія» підготовки до ЗНО. Режим доступу: <http://zno.academia.in.ua/course/view.php?id=10;>); консультації у спільнотах для підготовки до ЗНО (ЗНО-клуб. Режим доступу: <https://znoclub.com/biologiya.html>).

У процесі підготовки учнів до ЗНО, учителям необхідно особливу увагу звернути на такі теми:

- методи досліджень в біології;
- структура та функціонування еукаріотичних клітин;
- збереження та реалізація спадкової інформації;
- закономірності спадковості та мінливості організмів;
- різноманітність рослин;
- різноманітність тварин;
- нервова система людини;
- імунна система людини;
- екосистеми;
- основи еволюційного вчення.

Географія

Рівень сформованості географічної компетентності випускника школи, визначення відповідності навчальних досягнень учня освітньому стандарту, оцінка ступеня підготовленості випускника школи до навчання у закладах вищої освіти є визначальним завданням зовнішнього незалежного оцінювання з географії.

Підготовка учнів до ЗНО має забезпечуватися відповідно до програми зовнішнього незалежного оцінювання з предмета, яка охоплює всі розділи курсів шкільної географії відповідно до рівня стандарту та академічного рівня.

В умовах реформування географічної освіти важливим орієнтиром має стати розвиток в учнів здатності розуміти різноманітні явища, вміння прогнозувати їх, робити розрахунки, читати і практично використовувати різні види карт через застосування практичних завдань в освітньому процесі. Географічні карти, які лежать в основі переважної більшості практичних робіт, розглядаються як джерело творчого пізнання географічної картини світу.

Першочергового значення набуває компетентісно зорієнтоване навчання, зокрема формування в учнів картознавчої компетентності, володіння якою є одним із критеріїв оцінювання навчальних досягнень школярів з предмета. Формування картографічної компетентності забезпечується завдяки практичним завданням, які учні виконують на контурних картах.

Робота на картографічній основі, тобто на контурних картах, супроводжує всі етапи вивчення географії з 6-го до 11-го класу. При цьому потрібно врахувати навантаження учнів, їхні вікові особливості, ступінь складності матеріалу й, відповідно, вміло використовувати контурні карти.

Виконання практичних завдань на контурних картах – важливий засіб вивчення і закріплення знань, розвиток необхідних у повсякденному житті географічних і просторових уявлень. Цей вид діяльності розвиває мислення учнів, їхнє вміння порівнювати, зіставляти, робити відповідні висновки. Різноманітні види цієї діяльності з контурними картами сприяють розвитку картографічної підготовки учнів, їх картографічної грамотності.

Виходячи з цього, можна виділити такі основні напрямки завдань практичних робіт, які допоможуть учням успішно сформувати уміння і навички, необхідні для успішного виконання тестових завдань формату ЗНО з географії:

- відпрацювати навички прийомів роботи з географічними картами (читати легенду карти, знаходити й демонструвати об'єкти географічної номенклатури, зіставляти, порівнювати між собою різні тематичні карти, характеризувати за допомогою карти відповідні об'єкти, процеси, явища тощо);

- сформувати уміння й навички роботи з контурними картами (правильно наносити й підписувати різні географічні об'єкти або райони поширення процесів і явищ, використовувати систему умовних позначень, відповідну колористичну гаму тощо);

- закріпити вміння розв'язувати географічні задачі (на визначення та переведення масштабу карт, вимірювання відстаней, визначення географічних координат об'єктів, розрахунки щодо поясного й місцевого часу, ресурсозабезпеченості тощо);

- закласти основи графічної грамотності (побудова графіків, секторних діаграм, складання схем та картосхем, заповнення узагальнюючих таблиць, креслення схематичних малюнків).

Робота з цифрованими контурними картами

Учитель на стінній контурній карті виставляє цифри, що позначають певні географічні об'єкти. Учні на окремих аркушах записують їхні назви відповідно до нумерації. Такий вид роботи застосовується при перевірці знань з теми «Адміністративно-територіальний поділ України», а також при позначенні на контурній карті назв географічних об'єктів материків у курсі «Географія: материки та океани». Завдання на цифрованій карті можна ускладнювати. Так, наприклад, при вивченні теми «Тектонічні структури України» учням можна запропонувати не лише назвати тектонічні структури, що відповідають цифрам на стінній контурній карті, а й дати коротку характеристику.

Робота з фрагментами контурних карт

Суть цього виду роботи полягає в розпізнанні учнями географічних об'єктів за їхніми обрисами (із контурних карт вирізаються фрагменти материків, країн, островів, півостровів, озер тощо). Застосовувати цей метод можна при закріпленні й перевірці знань учнів 6-7 класів. Завдання можна ускладнювати постановкою різних запитань, які записуються на звороті вирізаних фрагментів.

Географічний диктант

Учитель заздалегідь готує текст диктанту, який проводить після вивчення теми. При цьому географічні об'єкти не називаються, а тільки подається їх

характеристика. Учні розпізнають запропоновані об'єкти й відображають їх на контурній карті умовними знаками чи підписами

Під час роботи з контурними картами слід враховувати такі важливі моменти:

- різноманітність робіт за формою та змістом;
- поступове ускладнення завдань;
- систематичну перевірку учнівських робіт;
- забезпечення роботи необхідними матеріалами;
- обізнаність учнів з вимогами до виконання робіт і критеріями їх оцінювання.

Для успішного складання ЗНО з географії учні повинні виконувати завдання, пов'язані з практичним застосуванням топографічної карти.

Для розв'язання практичних завдань за топографічною картою учні повинні мати такі знання та навички:

- уміти «читати» карту й скласти опис місцевості;
- визначати напрямок, відстань, площу, географічні і прямокутні координати, висоту точок, особливості рельєфу;
- знати особливості створення топографічної карти.

Сформованість у випускників знань з географії – це не лише засвоєння ними змісту предмета, а й уміння застосовувати знання у процесі розв'язування теоретичних і практичних завдань. Саме таке поєднання сприяє формуванню в учнів здатності логічно мислити. А отже, під час процесу навчання, вчитель має активувати розумову діяльність учнів, правильно спрямувати їх логічне мислення.

Фізика

Рекомендуємо під час підготовки учнів до виконання завдань зовнішнього незалежного оцінювання з фізики спрямовувати роботу на систематизацію знань з фізики, поглиблювати предметні вміння та навички, формувати досвід роботи з тестами.

Організувати роботу з систематизації та узагальнення теоретичного матеріалу, передбаченого програмою з фізики для зовнішнього незалежного оцінювання, допоможе планування повторення навчального матеріалу.

Повторення теоретичного матеріалу доцільно здійснювати за окремим розділами: «Механіка», «Електродинаміка», «Коливання і хвилі», «Оптика», «Квантова фізики», «Елементи теорії відносності».

Звертаємо увагу на необхідність повторення тем «Гідравлічний прес», «Принцип дії теплових двигунів. Коефіцієнт корисної дії», «Відносна вологість повітря та її вимірювання», тощо, які вивчаються лише один раз у шкільному курсі фізики й не використовуються в процесі вивчення інших тем на більш глибокому рівні. Завдання, що ґрунтуються на теоретичному матеріалі таких тем, викликають певні труднощі під час виконання сертифікаційної роботи.

З метою організації самостійного повторення теоретичного матеріалу доцільно рекомендувати учням перегляд відеолекцій, які розміщені в мережі Інтернет, наприклад, на сторінках сайтів:

- http://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/102/2015_T1/about;
- <https://www.youtube.com/watch?v=U-3OFg3AEuI>;
- <https://buki.com.ua/ru/videos/>.

З метою запам'ятовування теоретичного матеріалу, доцільно рекомендувати учням складати схематичні опорні конспекти за методикою В. Шаталова або створювати карти пам'яті за методикою Т. Бьюзена.

Зазначимо, що поглиблення вмінь та навичок учнів відбувається в процесі розв'язування задач з фізики. Щоб організувати роботу з підготовки учнів до розв'язування завдань певного розділу, пропонуємо дібрати так звану базову (ключову) задачу, щоб під час її розв'язання учень міг узагальнити базові знання з теми, закріпити алгоритм застосування фізичних законів, правил.

У процесі підготовки необхідно використовувати завдання різних типів: якісні, розрахункові, графічні, експериментальні, комбіновані.

Якісні завдання передбачають використання знань основних понять фізичної теорії, логічний аналіз фізичних процесів і явищ на основі загальних фізичних міркувань, оцінювання порядку фізичних величин та їх співвіднесення у відповідних процесах. Відповідь до якісного завдання не потребує точних кількісних характеристик.

У сертифікаційній роботі з фізики якісними є завдання на встановлення відповідності або тести з вибором однієї правильної відповіді.

Доцільно скласти банк даних про досягнення видатних фізиків, вказавши ім'я вченого, назву закону та його математичний вираз, опис процесу.

Ураховуючи те, що завдання сертифікаційної роботи складаються виключно з теоретичного матеріалу, поданого в підручниках фізики, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, доцільно порадити учням самостійно готуватись до ЗНО: читати шкільні підручники для 7-11 класів, виконувати вправи та відповідати на контрольні запитання параграфів.

У процесі підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання значну увагу доцільно приділити завданням на розуміння фізичних процесів, які допоможуть сформуванню вміння визначати загальні риси фізичних явищ, розпізнавати їх прояви, а також ознайомити з практичним застосуванням в техніці, побуті.

Розрахункові завдання потребують використання функціональних залежностей між основними фізичними величинами (формул), обов'язкове проведення обчислень, здійснення припущень, спрощень і отримання остаточної кількісної відповіді. У сертифікаційній роботі з фізики такими є завдання з вибором однієї правильної відповіді та завдання відкритої форми.

Звертаємо увагу, що розв'язування таких задач передбачає отримання числової відповіді без застосування калькуляторів та інших обчислювальних засобів, тому удосконалення вмінь та навичок усних та письмових обчислень необхідно здійснювати на кожному уроці фізики.

Також необхідно акцентувати увагу учнів, що для отримання правильного числового результату важливо дані задачі відразу переводити в одиниці

системи СІ та потім використовувати в обчисленнях, оскільки навіть правильний розв'язок задачі не гарантує його комп'ютерне зарахування.

Зазначаємо, що традиційно складними є графічні завдання, які використовуються для перевірки вмінь аналізувати графіки, схеми, таблиці та визначати за ними потрібні для подальшого розв'язання значення величин або давати загальну характеристику процесам (явищам), що розглядаються. Тому для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання необхідно:

- відпрацювати навички виведення робочої формули, яка встановлює функціональні зв'язки між двома фізичними величинами;
- повторити матеріал з курсу математики про види функцій та їх графічне представлення;
- навчити розпізнавати математичні функції у функціональних залежностях робочих формул.

Обов'язковим елементом підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики повинно бути виконання експериментальних завдань, які формують уміння опрацьовувати, аналізувати, узагальнювати або конкретизувати результати експерименту. На відміну від традиційного підходу до виконання таких завдань з реальними тілами та приладами, завдання сертифікаційної роботи з фізики моделюють експериментальні ситуації на фотографіях або схематичних рисунках, тому в процесі демонстрації дослідів, проведення лабораторних та практичних робіт додатково необхідно супроводжувати реальні процеси, експерименти зображеннями на фотографіях, а в процесі розв'язання задач використовувати завдання за малюнками, схемами, фотографіями.

Під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання рекомендуємо ознайомити учнів з типами тестових завдань, технікою тестування (алгоритм виконання тестових завдань, оформлення роботи, дотримання визначених часових параметрів, заповнення бланків відповідей).

Рекомендуємо відпрацювати більш ефективні способи виконання тестових завдань різних форм. Виконуючи завдання з однією правильною відповіддю доцільно зіставляти факти, не перебирати всі чотири варіанти відповідей, а відбракувати явно хибний варіант та потім оцінювати ті, які залишилися.

Встановлюючи логічні пари в завданні на відповідність варто вибрати найпростіші пари, що надає можливість у подальшому за допомогою інтуїції знайти правильні логічні пари до більш складних, навіть у випадку, коли їх строгого логічного розв'язання здійснити не вдалося.

Окрім того, доцільно націлити учнів на те, що розрахункові завдання можуть містити надлишкові дані.

Важливо також ознайомити учнів із стратегією виконання тесту в цілому: спочатку по-черзі відповідати на легкі завдання, а потім ще раз з початку до кінця опрацювати ті завдання, які здалися більш важкими.

Відпрацювати навички тестування можна в процесі виконанні тестів з фізики зовнішнього незалежного оцінювання попередніх років основної та

додаткових сесій, які пропонуються в друкованих виданнях або в on-line режимі на сайтах:

- <https://zno.yandex.ua/ru/physics/?ncrnd=4774>;
- <https://zno-ua.net/lesson/physics/>;
- <http://zno.osvita.ua/physics/>.

Звертаємо увагу, що під час проведення уроків фізики доцільно використовувати різноманітні форми контролю навчальних досягнень учнів: тестову, усне опитування теоретичного матеріалу, самостійне розв'язування кількісних задач, групове обговорення розв'язку якісних завдань.

З метою забезпечення набуття учнями всіх необхідних компетентностей для успішного виконання сертифікаційної роботи з фізики доцільно після закінчення вивчення кожної теми проводити невеликі тренувальні тестування, відводячи на це час, який орієнтовно може бути затрачений на виконання таких завдань під час зовнішнього незалежного оцінювання.

Рекомендуємо здійснювати підготовку учнів до зовнішнього незалежного оцінювання на різних етапах навчання (актуалізація опорних знань, вивчення нового матеріалу, закріплення нового матеріалу, під час перевірки знань, домашнє завдання) та в позаурочний час (групові та індивідуальні консультації),

Хімія

Програма для зовнішнього незалежного оцінювання з хімії орієнтується на оволодіння учнями закладів загальної середньої освіти предметними вміннями та досягнення ними певних результатів навчальної діяльності. При цьому важливе не лише засвоєння учнями хімічних понять, законів, теорій, а й уміння пояснювати хімічні явища, робити обґрунтовані висновки про них, осмислене використання ними знань, формулювання оцінних суджень, виявлення власної позиції у різних життєвих ситуаціях. Тобто чи сформовані засобами навчального предмета ключові і предметні компетентності.

Традиційно матеріал програми розподілено на чотири тематичні блоки: «Загальна хімія», «Неорганічна хімія», «Органічна хімія», «Обчислення в хімії», які в свою чергу розподілено за розділами і темами.

У переліку вимог, наведених у стовпчику «Предметні вміння та результати навчальної діяльності» детально розкрито обсяг вимог до знань, умінь, результатів навчальної діяльності з кожного розділу і теми, які й здебільшого зазнали змін, а відтак і потребують детального опрацювання з боку вчителів хімії та майбутніх абітурієнтів.

Звертаємо увагу, що в програмі використано номенклатуру хімічних елементів, неорганічних і органічних речовин відповідно останнім рекомендаціям ІУРАС.

Під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з хімії рекомендуємо ознайомитися з характеристикою сертифікаційної роботи, яка щорічно оновлюється і публікується на сайті Українського центру оцінювання якості освіти (режим доступу: <https://testportal.gov.ua/sertificathim/>).

З метою підвищення результативності підготовки до ЗНО з хімії

пропонуємо додатково використовувати електронний ресурс рекомендований Міністерством освіти і науки України (режим доступу: <https://besmart.eduget.com/>), відеоуроки з хімії (теми «Гідроліз солей», «Тепловий ефект хімічної реакції. Класифікація реакцій за тепловим ефектом», «Швидкість хімічної реакції», «Хімічна рівновага») розміщені на YouTube-каналі СТС (<https://cutt.ly/GfZcWmJ>), а також офіційні сайти, на яких розміщено сертифікаційні роботи з хімії минулих років, а саме:

- Український центр оцінювання якості освіти (режим доступу: <http://testportal.gov.ua/taskcertifiedhim/>);
- Освіта.ua (режим доступу: <http://ru.osvita.ua/test/answers/>);
- ЗНО-онлайн (тести ЗНО онлайн з предмета «Хімія» (режим доступу: <https://zno.osvita.ua/chemistry/>) тощо.

Іноземні мови

Знання іноземних мов – це ключ до успіху в сучасному світі, де спілкування іноземними мовами та обробка величезних обсягів інформації набуває все більшого значення. Інтерес до вивчення мов традиційно великий, бо, перефразовуючи відомий вислів, можна сміливо сказати, що той, хто володіє мовами, володіє світом.

Зміст і складність завдань тестів відповідатиме Програмі зовнішнього незалежного оцінювання, що враховує специфіку вивчення іноземної мови на рівні стандарту (академічному) та на профільному рівні. Випускники, які оберуть іноземну мову як предмет державної підсумкової атестації, отримають результат ДПА (за шкалою 1–12) залежно від рівня, на якому вони цю мову вивчали.

Для тих, хто вивчав мову на профільному рівні, оцінкою за ДПА буде результат виконання всіх завдань тесту. Результати зовнішнього незалежного оцінювання (за шкалою 100–200) буде визначено на підставі виконання всіх завдань тесту: академічного та профільного рівнів.

Українським центром оцінювання якості освіти було оприлюднено оновлені характеристики сертифікаційних робіт зовнішнього незалежного оцінювання. Найсуттєвіші зміни внесено до сертифікаційних робіт з іноземних мов: додано нову частину «Розуміння мови на слух (аудіювання)», збільшено кількість завдань і час, відведений на виконання сертифікаційної роботи, обумовлено порядок зарахування результатів для визначення оцінки державної підсумкової атестації випускників, які вивчали мову на рівні стандарту або академічному та профільному рівні.

Зміст і складність тестів відповідатиме Програмі зовнішнього незалежного оцінювання, що враховує специфіку вивчення іноземної мови на рівні стандарту або академічному та на профільному рівні. Тому тестування передбачає виконання сертифікаційної роботи, що містить завдання різних рівнів складності.

Результати зовнішнього незалежного оцінювання та державної підсумкової атестації буде визначено таким чином:

1) результат виконання всіх 59 завдань тесту буде зараховано як результат ЗНО (за шкалою 100–200) під час прийому до закладів вищої освіти;

2) учасники, які оберуть іноземну мову як предмет державної підсумкової атестації, отримають результат ДПА (за шкалою 1–12) залежно від рівня, на якому вони цю мову вивчали:

- для тих, хто вивчав мову на профільному рівні, оцінкою за ДПА буде результат виконання всіх завдань.

- для тих, хто вивчав мову на рівні стандарту або академічному, оцінкою за ДПА буде результат виконання завдань 1–32 і 49–59.

З 2019 року сертифікаційна робота містить частину «Розуміння мови на слух (аудіювання)». На виконання завдань цієї частини відведено 30 хвилин. Учасникам буде запропоновано по чергові прослухати кілька аудіозаписів тривалістю від 10 секунд до 3 хвилин, а потім відповісти на різнопланові запитання, працюючи в зошиті. Ці завдання перевірятимуть здатність розуміти почуте й вибрати необхідну інформацію з прослуханих текстів. Аудіозаписи відтворюватимуться двічі. Учасники матимуть час (до 10 хвилин) для перенесення своїх відповідей на завдання частини «Розуміння мови на слух (аудіювання)» у бланк А.

Загальна тривалість роботи з тестом з іноземної мови – 150 хв.

Випускники загальноосвітніх навчальних закладів поточного року можуть обрати англійську, німецьку або французьку мову як третій предмет для проходження державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання.

Зміст сертифікаційної роботи з іноземних мов визначено Програмою зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов, затвердженою Міністерством освіти і науки України. Програму розроблено на основі чинних навчальних програм з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів.

Сертифікаційна робота з іноземних мов налічує 59 завдань різних форм та складається з чотирьох частин: «Розуміння мови на слух (аудіювання)» (16 завдань), «Читання» (22 завдання), «Використання мови» (20 завдань) і «Письмо» (одне завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю).

У процесі визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання за шкалою 100–200 балів буде встановлено поріг «склав/не склав» – мінімальний тестовий бал, який за виконання сертифікаційної роботи може отримати учасник із мінімальним рівнем знань. На основі тестового бала кожного учасника, який подолав поріг «склав/не склав», буде визначено його рейтингову оцінку за шкалою 100–200 балів.

Учасники, які подолають поріг «склав/не склав», зможуть узяти участь у конкурсному відборі до вищих навчальних закладів.

Випускники закладів загальної середньої освіти поточного року, які обрали іноземні мови для проходження державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання, також отримають оцінку

за шкалою 1–12 балів. У такому разі в процесі визначення результату буде використано тестовий бал, отриманий учасником за виконання завдань № 1–16 частини «Розуміння мови на слух (аудіювання)», № 17–32 частини «Читання», № 49–58 частини «Використання мови» та № 59 частини «Письмо».

Тест зовнішнього незалежного оцінювання з іноземної мови складається з чотирьох частин: читання, використання мови, письмо та розуміння мови на слух – прослуховування звукових фрагментів і виконання завдань до них.

На виконання всіх завдань тесту з іноземної мови учасникам відведено 150 хвилин.

У тесті ЗНО з іноземної мови будуть використані завдання чотирьох форм: завдання на встановлення відповідності, завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на заповнення пропусків у тексті та завдання з розгорнутою відповіддю.

Завдання на встановлення відповідності – у завданнях учасникам буде запропоновано підібрати заголовки до текстів/частин текстів із поданих варіантів; твердження/ситуації до оголошень/текстів; запитання до відповідей або відповіді до запитань. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт установив правильну відповідність і позначив правильний варіант відповіді у бланку відповідей А.

Тест містить 11 завдань цієї форми (від № 1 до № 5 та від № 11 до № 16), виконання яких буде оцінено в 0 або 1 тестовий бал. 1 бал – за правильно встановлену відповідність; 0 балів, якщо правильною відповідністю не встановлено або відповіді не надано.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді – до кожного завдання подано чотири варіанти відповіді, з яких лише один є правильним. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав і позначив правильну відповідь у бланку відповідей А.

До тесту включено 5 завдань із вибором однієї правильної відповіді (від № 6 до № 10), що оцінюються в 0 або 1 тестовий бал. 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

Завдання на заповнення пропусків у тексті – у завданнях пропонується доповнити абзаци/речення в тексті реченнями/частинами речень, словосполученнями/словами із поданих варіантів. Завдання вважається виконаним, якщо учасник тестування обрав і позначив правильний варіант відповіді у бланку відповідей А.

Тест містить 26 завдань цієї форми (від № 17 до № 42), які оцінюватимуться в 0 або 1 тестовий бал. 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

Завдання з розгорнутою відповіддю – завдання передбачає створення абітурієнтом на бланку відповідей Б власного висловлення у письмовій формі

відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. Це завдання оцінюється від 0 до 14 тестових балів за спеціальними критеріями.

Відповідно до підпункту 3 пункту 2 наказу Міністерства освіти і науки України від 03 лютого 2016 року № 77 «Про затвердження програм зовнішнього незалежного оцінювання осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти» (із змінами згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 27 липня 2017 року № 888) тестові завдання з іноземних мов мають відповідати програмам зовнішнього незалежного оцінювання, обов'язковою складовою яких є оцінювання навичок розуміння мови на слух.

Тест з розуміння мови на слух базуватиметься на відтворенні в аудиторії тестування звукового файлу, записаного на CD-диску, уміщеному до аудиторного комплекту тестових матеріалів.

У якості аудіозасобів можуть застосовуватися аудіоцентри, аудіопрогравачі, магнітоли, комп'ютери із акустичними системами тощо. При доборі аудіозасобів слід керуватися вимогами до аудіотехніки, визначеними в Типовому переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення.

Рівні звуку, які створюються засобами навчання, не повинні перевищувати норми, передбачені ГОСТ 28139-89 «Обладнання шкільне. Загальні вимоги безпеки». Демонстраційні та лабораторні засоби навчання в процесі роботи не мають створювати рівні звуку більше 70 дБ (А).

У тесті з розуміння мови на слух перевіряється вміння зрозуміти основний зміст текстів певної тематики спілкування та вибрати необхідну інформацію з прослуханого (рівень стандарту та академічний рівень) та повністю зрозуміти текст на слух, виокремити та зрозуміти специфічну інформацію (профільний рівень).

Форми завдань:

- вибір однієї правильної відповіді;
- заповнення пропусків у тесті.

Отже, допомогти педагогам підготувати учнів до проходження ЗНО, а також сприяти розвитку компетентності вчителя у використанні тестових технологій, підвищенню якості освіти – одне з основних завдань методичних служб усіх рівнів.

З метою підвищення фахового рівня вчителів, які викладають в 11-х класах, корисними є організовані Сумським ОІППО методичні поради з практичними заняттями. Тренерами на такі заняття доцільно запрошувати досвідчених учителів, учні яких показують високі результати ЗНО.

З метою посилення підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання слід активізувати роботу шкільних методичних об'єднань учителів-предметників із цього напрямку. Першочергово рекомендуємо організувати в закладах загальної середньої освіти майстер-класи та тренінги, метою яких буде підвищення рівня професійної компетентності вчителів, поглиблення

теоретичних знань і набуття ними практичних умінь та навичок із підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання. Такі заходи мають бути постійно діючими.

Одним із основних завдань методичних служб є створення умов випускникам для системного повторення набутих у 5–11-х класах знань із предметів, які виносяться на ЗНО. Для вирішення цього завдання пропонуємо розробити навчально-тематичні плани для повторення учнями 11-х класів навчального матеріалу з відповідних предметів, які реалізовуватимуться в позаурочний час.

Протягом навчального року вчителям-предметникам, класним керівникам слід здійснювати уважне вивчення профорієнтаційних нахилів учнів з метою оптимального вибору предметів тестування та подальшого самовизначення школярів відповідно до їхніх пізнавальних можливостей, соціальної адаптації та успішної інтеграції в суспільстві, створювати умови для оптимальної реалізації випускниками свого освітнього й особистісного потенціалу.

Необхідно спрямовувати освітній процес на навчання застосування знань, а не на їхнє накопичення. Опора на практичне використання знань не виключає якісної теоретичної підготовки, навпаки, без достатньої теоретичної підготовки проблема використання знань так і залишиться нерозв'язаною. Підготовка до розв'язування завдань ЗНО і ДПА повинна бути єдиною. Поряд із цим методичним службам закладів загальної середньої освіти доцільно організувати надання консультативної допомоги з питань формування психологічної готовності учнів до ЗНО, прагнення здобути належну освіту.

Слід обговорювати завдання ЗНО (а також завдання із методичних посібників, які мають відповідні грифи) на засіданнях методичних об'єднань; робити наголос не на запам'ятовуванні навчального матеріалу, а на його елементарному розумінні. Під час підготовки учнів до проходження зовнішнього незалежного оцінювання треба формувати в них навички роботи із тестами, техніку їх виконання (самоконтроль часу, умовне визначення меж результатів тощо). Пропонуємо також проводити тренувальне тестування за програмою ЗНО, використовувати систему елективних курсів, факультативів, індивідуально- групових занять для задоволення пізнавальних потреб учнів.

Тільки правильно спланований та організований комплексний процес підготовки, описаний вище, стане фактором, що вплине на якість освіти випускників, сприятиме підвищенню результативності складання ними зовнішнього незалежного оцінювання, створюватиме атмосферу продуктивного співробітництва між усіма суб'єктами педагогічної діяльності.

Використані джерела

1. Сайт Українського центру оцінювання якості освіти (Офіційний звіт про проведення ЗНО в 2020 році: <https://testportal.gov.ua/zvity-dani/>).
2. Сайт Українського центру оцінювання якості освіти (Портал відкритих даних: <https://zno.testportal.com.ua/opendata>).
3. Сайт Українського центру оцінювання якості освіти (Регіональні дані ЗНО-2020: <https://zno.testportal.com.ua/stat/2020>).
4. ТОП-200 шкіл України за результатами ЗНО 2020 року: <https://osvita.ua/school/rating/76202/>.

Додаток А

Заклади загальної середньої освіти Сумської області у рейтингу ТОП-200 шкіл (Всеукраїнський рейтинг)

Українська мова				
№ з/п	Назва закладу загальної середньої освіти	Рейтингове місце	Рейтинговий бал	Середній бал
1	2	3	4	5
1	Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 29	44	155,9	181,8
2	Сумська класична гімназія	61	154,4	172,8
3	Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 10 ім. Героя Радянського Союзу О. Бутка	121	151	171,3
4	Сумська гімназія №1	142	150,3	169,7
5	Сумська обласна гімназія для талановитих та творчо обдарованих дітей	163	149,8	170,4
6	Глухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3	164	149,8	174,7
7	Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9	167	149,7	171,6
8	Глухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1	174	149,6	174,2
9	Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 12 імені Б. Берестовського	183	149,3	173,4
Історія України				
1	Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9	115	139,5	162
2	Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 10 ім. Героя Радянського Союзу О. Бутка	141	138,3	159,5
Математика				
1	Сумська класична гімназія	56	149,7	167,7
2	Кролевецький ліцей № 3	69	148,2	173,1
3	Шосткинський НВК: спеціалізована школа І-ІІ ступенів – ліцей	112	144,6	165,3
4	Сумська обласна гімназія для талановитих та творчо обдарованих дітей	118	144,4	165,2
5	Сумська гімназія № 1	121	144,2	163,5
6	Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 9	154	142,6	164
7	Роменська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 5	191	141,5	165,5
Англійська мова				
1	Сумська класична гімназія	59	154,2	171,8
2	Сумська приватна гімназія «Просперітас»	182	147,3	172,7
Географія				
1	Шосткинський НВК: спеціалізована школа І-ІІ ступенів – ліцей	59	146,3	169
2	Кролевецька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 ім. М.О. Лукаша	69	145,6	170,5
3	Липоводолинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Липоводолинської селищної ради	78	144,6	169,3
4	Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 17	79	144,6	168,6
5	Шосткинська гімназія	98	143,8	167,7
6	Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 10 ім. Героя Радянського Союзу О. Бутка	107	143,4	165,7
7	Роменська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 5	118	142,9	167,1

1	2	3	4	5
8	Сумська обласна гімназія для талановитих та творчо обдарованих дітей	145	141,9	162,4
Біологія				
1	Сумська класична гімназія	34	154,8	178,4
2	Сумська гімназія № 1	158	147,6	169,9
Фізика				
1	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 10 ім. Героя Радянського Союзу О. Бутка	41	149,7	174,7
2	Сумська класична гімназія	45	149,1	173,4
3	Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 імені Д. Турбіна	66	144,7	169,2
4	Шосткинський НВК: спеціалізована школа I-II ступенів – ліцей	71	144,1	167,4
5	Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 12 імені Б. Берестовського	94	141,5	164,9
6	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 17	96	141,4	164,7
7	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 імені М. Савченка	170	136	158
8	Конотопська спеціалізована школа I-III ступенів № 12	190	134,7	157,6
9	Сумська обласна гімназія для талановитих та творчо обдарованих дітей	193	134,7	156,8
Хімія				
1	Сумська класична гімназія	28	150	170,1
2	Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5	67	141,3	164
3	Сумська обласна гімназія для талановитих та творчо обдарованих дітей	113	134,1	155,3
4	Шосткинський НВК: спеціалізована школа I-II ступенів – ліцей	166	126,5	144,6

Додаток Б

ТОП-10 закладів загальної середньої освіти сільської місцевості за обласним рейтингом результатів ЗНО-2020 року

№ з/п	Назва закладу загальної середньої освіти	Рейтингове місце	Рейтинговий бал	Середній бал
1	Липоводолинська спеціалізована школа I-III ступенів Липоводолинської селищної ради	2	138.7	162.2
2	Бобрицька загальноосвітня школа I-III ступенів Роменської районної ради	5	137.5	161.2
3	Перехрестівська загальноосвітня школа I-III ступенів Роменської районної ради	7	135.8	159.3
4	Некрасівський НВК: загальноосвітня школа I-III ступенів – «Ялинка» Глухівської районної ради	11	132.2	155.1
5	Краснопільська гімназія Краснопільської селищної ради	15	130.9	152.8
6	Бочечківський НВК: загальноосвітня школа I-III ступенів – ДНЗ Бочечківської сільської ради Конотопського району	18	130.4	152.9
7	Середино-Будська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Середино-Будської районної ради	26	128.1	148.4
8	Стецьківський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів Сумської районної ради	27	127.6	149.1
9	Степненський НВК: загальноосвітня школа I-III ступенів – ДНЗ Ямпільської районної ради	29	125.8	147.5
10	Дібрівський НВК: загальноосвітня школа I-III ступенів – ДНЗ Роменської районної ради	30	125.3	146.9

ТОП-10 міських закладів загальної середньої освіти за обласним рейтингом результатів ЗНО-2020 року

№	Назва закладу загальної середньої освіти	Рейтингове місце	Рейтинговий бал	Середній бал
1	Шосткинський НВК: спеціалізована школа I-II ступенів – ліцей	1	142,5	161,7
2	Кролевецький ліцей № 3	3	138,7	160,9
3	Глухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3	4	137,6	160,3
4	Конотопська гімназія	6	135,9	153,5
5	Глухівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1	10	132,5	153,9
6	Шосткинська загальноосвітня школа I-III ступенів № 8	12	131,9	153,9
7	Конотопська спеціалізована школа I-III ступенів № 12	13	131,6	151,8
8	Роменська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5	14	131,1	152,6
9	Кролевецька загальноосвітня школа I-III ступенів № 5	16	130,8	152,1
10	Конотопська загальноосвітня школа I-III ступенів №10	17	130,5	152,5

Додаток В

ТОП-10 закладів загальної середньої освіти м. Суми за результатами ЗНО-2020 року

№	Назва закладу загальної середньої освіти	Рейтинговий бал	Середній бал
1	Сумська класична гімназія	152,1	168,7
2	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 10 ім. Героя Радянського Союзу О.Бутка	145	163,4
3	Сумська гімназія №1	143,9	161
4	Сумська обласна гімназія для талановитих та творчо обдарованих дітей	143,3	161,8
5	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 9	142,7	162,8
6	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 17	140,3	161,6
7	Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 імені Д. Турбіна	137,6	158,1
8	Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 27	137,3	158
9	Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 12 імені Б. Берестовського	137,1	159
10	Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 імені Максима Савченка	134,4	148,8

ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ 2020 РОКУ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Інформаційно-аналітичні матеріали

Здано в набір _____
Підписано до друку _____
Формат 60x84/16
Гарнітура Times New Roman

НВВ КЗ СОІШПО
м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 5.
Тел.: 8(0542)33-40-67